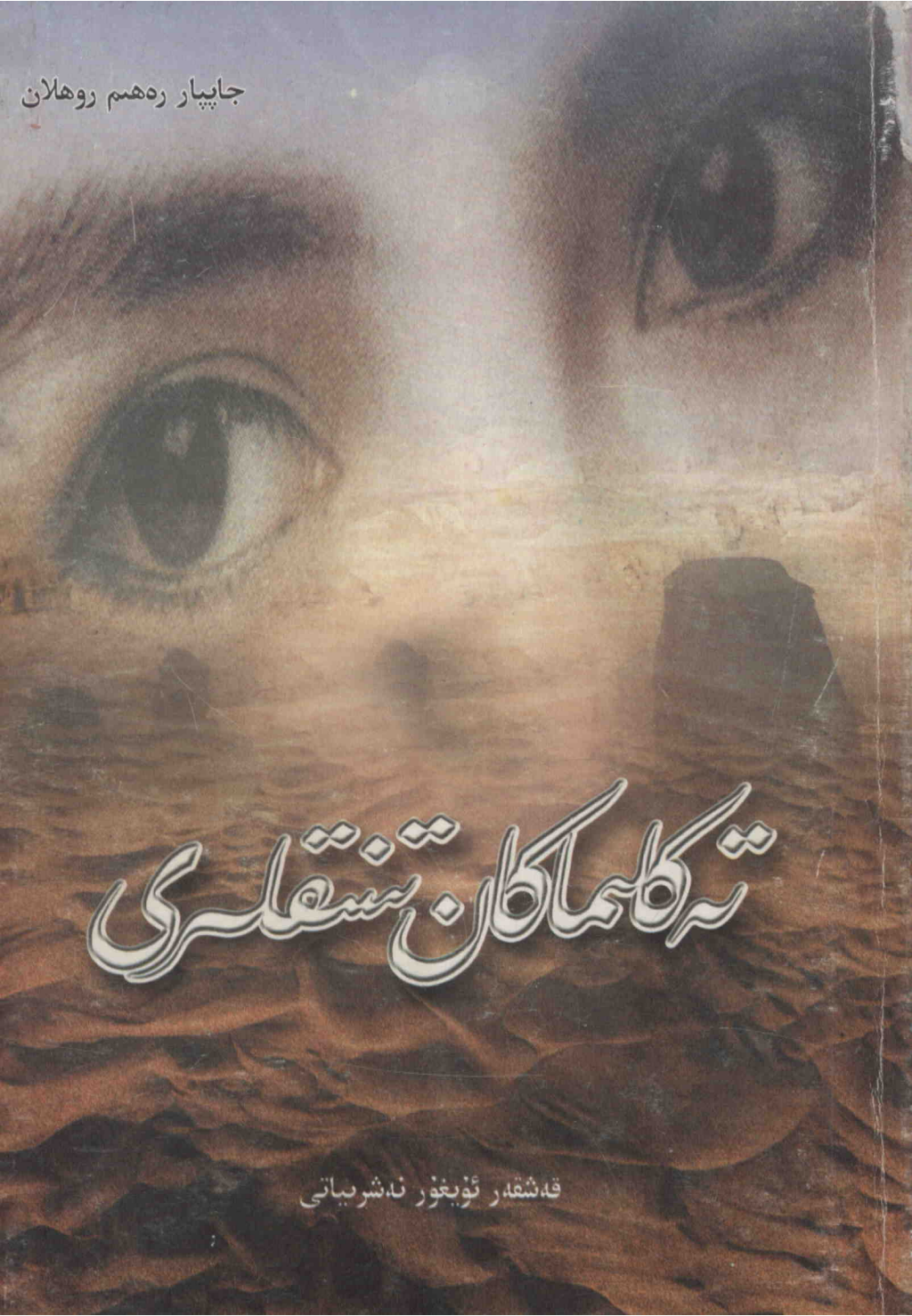
جاپپار رەھىم روھلان

تەكلىماكان تىنغلىرى

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

جاپپار رەھىم روھلان

تەكلىماكان تىنتىلىرى

(شېئىرلار)

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)收据

塔克拉玛干的欢声/贾帕尔·热依木·若合兰著.-喀什:喀什维吾尔文出版社,2003.6
ISBN7-5373-1164-1

Ⅰ.塔… Ⅱ.贾… Ⅲ.诗歌-作品集-中国-当代-维吾尔语(中国少数民族语言) Ⅳ.I227

中国版本图书馆CIP数据核字(2003)第052208号

责任编辑:图尔洪·伊里提孜
责任校对:古丽巴哈尔·麦麦提依明
封面设计:马合木提江·图尔迪

塔克拉玛干的欢声
(诗集)
作者:贾帕尔·热依木·若合兰

喀什维吾尔文出版社出版发行
(喀什市塔吾古孜路14号 邮编:844000)
各地新华书店经销
喀什维吾尔文出版社印刷厂印刷
850×1168毫米 1/32开本 7.5印张 2插页
2003年6月第1版 2003年6月第1次印刷
印数:1-2570 定价:11.00元

(如有印装问题,请与我社联系调换 电话:0998-2653927)

جاپپار رەھىم روھلان

مۇھەررىردىن

جاپپار رەھىم روھلان 1950- يىل 5- ئاينىڭ 8- كۈنى قا- راقاش ناھىيىسىنىڭ كۈيا يېزىسىدىكى پاۋان كەنتىدە تۇغۇل- غان. 1968- يىلى قاراقاش ناھىيىلىك 1- ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ تولۇق سىنىپىنى تاماملىغاندىن كېيىن يېزىغا قايتىپ دېھقان- چىلىق قىلغان. 1973- يىل 9- ئايدا خوتەن دارىلمۇئەللىمىن- نىڭ ئوقۇتقۇچى تەربىيىلەش كۇرسىدا ئوقۇپ، 1978- يىلى- غىچە ئوقۇتقۇچىلىق بىلەن شۇغۇللانغان. كېيىن قاراقاش نا- ھىيىلىك مەدەنىيەت يۇرتىدا ئەدەبىي ئىجادىيەت خادىمى، را- دىئو- تېلېۋىزىيە ئىدارىسىدە مۇھەررىر، مائارىپ ئىدارىسىدە كاتىپ بولۇپ ئىشلىگەن. 1991- يىلىدىن بۇيان قاراقاش ناھە- يىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ كاتىپى، تارىخىي ماتېرىياللار كومىتېتىنىڭ كەسپىي خادىمى بولۇپ ئىشلەپ كەلمەكتە.

جاپپار رەھىم روھلان 1965- يىلى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ- تە ئوقۇۋاتقان چېغىدا «خوتەن گېزىتى»دە ئېلان قىلىنغان «يېڭى يىل سوۋغىسى» ناملىق تۇنجى شېئىرى بىلەن ئەدە- بىي ھاياتقا قەدەم قويغان بولۇپ، ئۇنىڭ داڭلىق موللا- خەت- تاتلاردىن بولغان دادىسى رەھىم ئاخۇنۇم قولىدا دەسلەپكى ساۋاتى چىققان ئىدى. ئۇ، دادىسىنىڭ تەكچىلەرگە تىزىلغان

چاغاتاي يېزىقىدىكى كىتابلىرىنى ۋە ئاكسى زاكىر جانىڭ تاشكەنت، ئالمۇتا باسمىسىدىكى ھەر خىل كىتابلىرىنى زوق - شوق بىلەن ئوقۇيتتى. ئۇنىڭ ئائىلە مۇھىتىدا تۇنجى ئاڭلىغىنىمۇ دادىسى ئېيتىپ بەرگەن شامەشرەپ توغرىسىدىكى رومانتىك ۋەقەلەر ۋە خوجا ھاپىز، ھۇۋەيدا، نەۋايى قاتارلىقلارنىڭ لىرىكىلىرى بولۇپ، ئۇ ئائىلىسىدىلا بىر تۈركۈم كلاسسىك شائىرلارنىڭ ئەسەرلىرى بىلەن تونۇشقانىدى. ئۇ مەكتەپ ھاياتىغا قەدەم قويغاندىن كېيىن، ئۆمەر مۇھەممەدى، لۇتپۇللا مۇتەللىپ، پۇشكىن، گوركىي، تېيېپجان ئېلىيېۋ، زۇنۇن قادىرى قاتارلىق ئەدىبلەرنىڭ ئەسەرلىرى بىلەن تونۇشۇپ، ئەدەبىياتقا قىزغىن ئىشتىياق باغلىدى.

شائىر جاپپار رەھىم روھلان ھازىرغىچە گېزىت - ژۇرناللاردا 500 پارچىدىن ئارتۇق شېئىر - باللادا، سانائىل ھەرپىيىن، مۇختەشىبھ قاتارلىق شەكىللەردە يازغان ئۆزگىچە شېئىرلىرىنى ئېلان قىلدى. «مۇھەببەت لىرىكىلىرى»، «قامچا»، «يۇرۇڭقاش شادلىقى»، «تاللانغان رۇبائىيلار» قاتارلىق توپلاملارغا بىر بۆلۈك شېئىرلىرى تاللاپ كىرگۈزۈلدى. ئۇ كلاسسىك ئەدەبىيات تەتقىقاتى ۋە ئۇيغۇر مەدەنىيىتى تەتقىقاتى بىلەنمۇ شۇغۇللىنىپ «موللا داۋۇت شېئىرلىرى»، «ۋەسلى جانان» قاتارلىق كلاسسىك ئەسەرلەرنى «بۇلاق» مەجمۇئەسىدە جامائەتچىلىكى بىلەن يۈز كۆرۈشتۈردى. «توخارلار توغرىسىدا»، «مەڭگۈ تاش پۈتۈكلىرىنىڭ بايقىلىشى»، «قەدىمكى خوتەن پىلىچىلىكى»، «خوتەنىدە قەغەز چىلىك»،

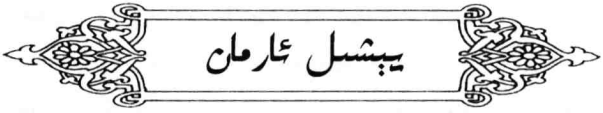
«مەشھۇر قاشتېشى يادىكارلىقلىرى» قاتارلىق تارىخ تەتقىقاتـ
غا ئائىت بىر قاتار ماقالىلەرنى ۋە «رەسساملىق سەنئىتىمىزدە
كى پورترىت تەسۋىر چىلىكى» ، «غازى ئەھمەت گۇزەل سەنـ
ئىتى ئەسەرلىرىنىڭ بەدىئىي ئالاھىدىلىكى» ، « ئۇيغۇر شېئـ
رىيىتىمىز بېيىماقتا » قاتارلىق 20 پارچىغا يېقىن ئەدەبىي ئوب
زور ۋە ئىلمىي ماقالىلەرنى ئېلان قىلدى. ئۇ 1993- يىلى «قا
راقاش خەلق داستانلىرى» توپلىمىنى نەشرگە تەييارلاپ، ئاپـ
تونوم رايون بويىچە ئىلغار شەخس بولۇپ مۇكاپاتلاندى.
«قاراقاش تارىخ ماتېرىياللىرى»نىڭ 1- توپلىمىغا جاپالىق ئە
جىر سىڭدۈردى. ئۇ سىياسىي كېڭەش خىزمەتلىرىگە زېھـ
نىي كۈچىنى سەرپ قىلىپ، كۆزگە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەر
نى يارىتقانلىقى ئۈچۈن، 1993- يىلىدىن 1996- يىلىغا قەدەر
ناھىيە بويىچە ئۈدا تۆت يىل «مۇنەۋۋەر كادىر» ، 1993- يىلى
«ئاسىيا كىندىكى» گېزىتىنىڭ مۇنەۋۋەر ئىختىيارىي مۇخبـ
رى بولۇپ باھالاندى. 1986- يىلى «تۇزلۇقئوتاغنىڭ باھا
رى» ناملىق ئەدەبىي ئاخباراتى، «مېھرىگۈل» سەرلەۋھىلىك
ئوچېركى ئاپتونوم رايونلۇق رادىئو - تېلېۋىزىيە نازارىتى، را
دىئو - تېلېۋىزىيە ئىلمىي جەمئىيىتى، ئاخباراتچىلار جەمئىيـ
تى قاتارلىق تارماقلار ئۇيۇشتۇرغان مۇسابىقىلەردە «نادىر را
دىئو پروگراممىسى» مۇكاپاتى ۋە «شىنجاڭ ئاخبارات مۇكاپا
تى» غا ئېرىشتى. «مۇقامچى ئايىمخان ھاجى» ، «ئېگىزئېرىق
غوجىلار تارىخى» ، «مازار تاغ قەدىمىي قەلئەسى» قاتارلىق ما
قالىلىرى «شىنجاڭ ئاياللىرى» ژۇرنىلى، «شىنجاڭ تارىخىي

ماتېرىياللىرى» مەجمۇئەسىدە ئېلان قىلىنىپ، جەمئىيەتتە كۆچلۈك ئىجابىي تەسىر قوزغىدى.

شائىر جاپپار رەھىم روھلانىنىڭ ئىجادىيەتلىرىدە شېئىرىيەت ئاساسىي سالماقنى ئىگىلەيدۇ. ئۇ، ھازىرقى زامان شېئىرىيىتىمىزدە ئاز ئۇچرايدىغان، بەزىلىرى ئۇنتۇلۇپ كېتىش خەۋپىگە دۇچ كېلىۋاتقان شەكىللەر ئۇستىدە كۆپ ئىزدىنىپ، بۇ ساھەدە كىشىنى سۆيۈندۈرەرلىك مۇۋەپپەقىيەتلەرنى قولغا كەلتۈردى.

شائىرنىڭ بۇ تۇنجى توپلىمىغا ئۇنىڭ ھەرخىل مەزمۇن ۋە تۈرلۈك شەكىللەردە يازغان شېئىرلىرىدىن نەمۇنىلەر ئېلىندى، شۇنداقلا كلاسسىكلارغا ئىجادىي ۋارىسلىق قىلىپ ئىختىرا ئەتكەن تۈرلۈك شەكىل ھەم ئۆزگىچە خاسلىققا ئىگە بىر قىسىم شېئىرلىرى تاللاپ كىرگۈزۈلدى.

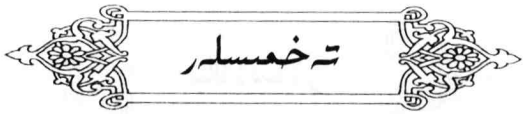
◀ مۇندەرىجە ▶

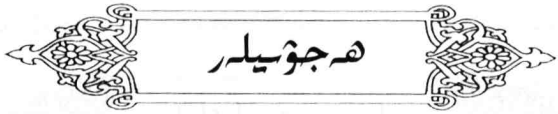
باھار كەلدى 3
مۇئەللىمگە 5
ھايات لەززىتى..... 6
قاشتېشى كۆيى 7
مۇھەببەت 9
ئورمانچى بوۋاي 11
كوئىنلۇندا باھار 13
توي لىرىكىسى 14
تاۋاپگاھ 16
ئەسسالام يېزام 17
بىر ئالىمغا تېز سىزما 20
ساتىراشنى سانئەتكار دېسەم 21
ئۇيغۇر قىزى ئامانىسا 22
ئاخشام لىرىكىلىرى 23
جەنۇبتىكى بىر بازار 28
ئېپىكا ھارپىسى 32
پۇل ھەققىدە مۇخەممەس 35
يېشىل ئارمان 38
خەتتات شەيدائىيغا 40

غەزەللەر

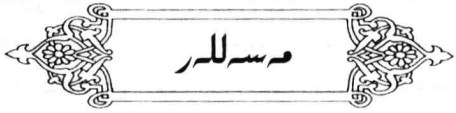
بىر گۈزەل 43
قالدى 44
سەن - سەن 45
يار 46
ئاتەش تەپتىمۇ 47
مۇخبىر 48
ئون يىل 49
شائىرغا 52
گۈل 54
كېلۈر 55
ئۇجمە 56
خوتەن قىزى لوندوندا 58
كەل ۋاپادارىم 60
ئۆزگىچە 61
دېمە 63
دىل ئازار 64
سۇبھىدەم 65
يالغۇز 67
دىل راھىتى 69
بۇلاق 71
نەي ئۈنى 73
مېنىڭ تويۇم 74

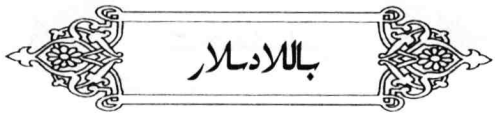
تۇرغۇن يىلتىز غەزەللىرىگە تەخمىس 79
نۆۋىتى غەزىلىگە تەخمىس 88

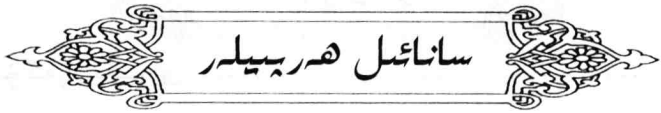
ئۇششۇقەن ياپراق 93
ئەپسۇس 101
ئادەمىي تۈلكە 102
دوڭغاق 103
ھەسەتخورنىڭ سۈرىتى 105
ئۆزگىرىش 106
دوست 107
نەزەر مۇپتىنىڭ ئۆلۈمى 108

كۆرەڭ بۇغا 113
قوغۇن بىلەن شۇمبۇيا 114
كاككۇك بىلەن زەينەپ 115
شەپەرەڭ بىلەن ھەپىرەڭ 118
سۇ ۋە چېچەك 120
قۇلاق ۋە مۇڭگۈز 121
تاغ ۋە بوران 123
شام ۋە چاقماق 126

بالىمان 131
قاشتېشى ھەققىدە باللادا 141
خەيرلىك كېچە 148

بۇلبۇلۇم 155
مۇقام 156
قانۇن 157
كۆكلەم كۈيى 158
خروئىن 159
چەككۈچى 160
نەزمىلەر ۋە نەۋرىلەر 161
چىرىككە چۈشتى 162
تەكلىماكان تىنىقلىرى 164
ئانا 169
بىلىم 170
سېغىندىم 171
كېلىنچەك 172
ياشلىقىم 173
ئاشقىنىمەن 174
چۈش 175
ھازاز ۇلغا ھەجۋىي 177

ئاپىرىن ئادىل 178
شياڭگاڭ شەنىگە 179
تەمبۇرۇم 180
پەسكەش 181
ئالتۇن ئارماندا 182
خەير، خۇشامەتچى 183
هايات هېكمىتى 184
باهار بەزمىسى 185
پاربخور 186
ئىلهام چېقىنلىرى 188

مۇختەشەم ۋە تۈيۇقلار

ئوغلۇمغا مۇختەشەم 195
سۆيگۈ دىئالوگى 196
ئەل ۋە ئەمەل 197
كەل نىگارىم 198
دىل فونتانلىرى 199
سۆيگۈ تۈيۇقلىرى 203
تۈيۇق يول تۈيۇقلىرى 211
قاراقاش قىزىغا 212

مۇساۋىيات تەرەپىنلەر

ياشلىق 215
كلاسسىكلارغا 215

كۆيلىرىم 215
ۋەتىنىم 216
شېئىر 216
نوروز كەلدى 216
قىز ۋە گۈل 217
ئىز 217
خۇشامەت 217
تۈلكە 218
ئۈيۈلتاش 218
كۆي 218
ناخشىچى 219
پاربخور 219
كاككۇك 219
دىلىم 220
نىجاتچىمىز 220

رۇبائىي ۋە پارچىلار

ئەخلاق ھەققىدە 223
غايە ھەققىدە 225
مۇھەببەت ھەققىدە 226

پیشکش ما

باهار كەلدى

ياسىنىپ تەبىئەتنىڭ مەلىكسى،
نەۋ باهار چىراي ئاچتى،كۈلۈپ كەلدى.
يېپىنىپ يېشىل كىمخاب - لىباسىنى،
چېكىسىگە ھەرخىل گۈللەر قىسىپ كەلدى.

قىرلاردا قەد كۆتۈرگەن نازۇك تالغا،
نۇر يۇغان يېشىل جالا ئېسىپ كەلدى.
باغلارغا گۈل - چېچەكتىن تۈمەن مىڭ خىل،
چىرايلىق يېپەك كەشتە بېسىپ كەلدى.

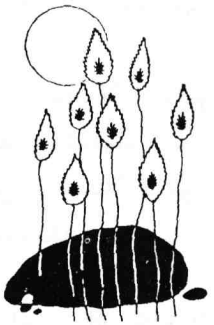
گۈركىرەپ تراكتورلار ئېتىزلاردا،
دېھقانغا پۈتمەس ئىلھام ئېلىپ كەلدى.
يېقىملىق زوق بېغىشلاپ يۈرەكلەرگە ،
ھاياجان زىلزىلىگە سېلىپ كەلدى.

شەنىگە شۇ باهارنىڭ كاككۇك، تورغاي،
يېقىملىق ناخشا - قوشاق قېتىپ كەلدى.
ئېرىقتا كۈۋەجەپ شوخ كۈمۈش سۇلار،
مايسىزار ئېتىزلارغا ئېقىپ كەلدى.

ئەركىلىتىپ دەل - دەرەخنى سالقىن شامال،
ئىپار ھىد خۇش پۇراقلار چېچىپ كەلدى.
لەززىتىن تېتىش ئۇچۇن يېڭى چۆپنىڭ،
يايلاققا قوزا، تايلار چېپىپ كەلدى.

يۇرتۇمنىڭ باھارىنى كۆرگىنىمدە،
ئىلھامىم بۆلەكچىلا تېشىپ كەلدى.
دېڭىزدەك دولقۇنلىغان ئىلھامىمنىڭ،
تۇغنى شۇ گۈلباھار ئېچىپ كەلدى.

1966- يىل 3- ئاي

مۇئەللىمگە

مۇبارەك ئەي مېھرىبان باغۋەن،
خۇش مۇبارەك ساڭا مۇئەللىم.
ئەسكە ئالسام سېنى، ئەجرىڭنى،
ھاياجانغا لىق تولار قەلبىم.

پەن - مەرىپەت دېڭىزلىرىدا
كاراپ بولۇپ ئۈزۈپ ھارمايسەن.
ئەۋلادلارنىڭ بەختىگە ئاتاپ،
دۇر - جاۋاھىر سۈزۈپ ھارمايسەن.

پەن - مائارىپ گۈلزارلىقىدا،
سىڭدۈرگەن كۆپ قان- تەرلىرىڭ بار.
شان- شەرەپكە، ھۆرمەتكە لايىق،
تۆھپىلىرىڭ نامىڭغا زۇننار.

«ئەڭ ھۆرمەتلىك كىشىلەر» دىبان،
بەردى ساڭا ئەل - ۋەتەن ئۇنۋان.
تەرىپىڭنى كۈيلەپ بىر ئۆمۈر
تۈگىمەيدۇ يازسامۇ داستان!

1979- يىل 3- ئاي

هايات لەززتى

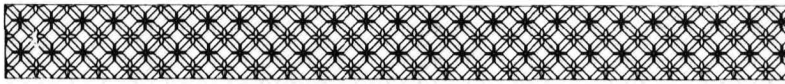
هايات گويا خاتىرە - دەپتەر،
ۋاقىت تىنماي ئۆرۈيدۇ ۋاراق.
قەلەم بولۇپ ئىجاد - مېھنىتىڭ،
يېزىپ ماڭار بەتلەرنى ھەرۋاق.

ئۆگەن ، ئىشلە، قىلغىن ئىختىرا،
بوش قالمىسۇن هايات دەپتىرىڭ.
چىڭ تۇت ھەربىر ئۇچقۇر مىنۇتنى،
نۇرچاقناتسۇن ئالتۇن بەتلىرىڭ.

تەبىئەتكە تاغ، سۇ، دەل - دەرەخ
بەخش ئەتسە قانچىلىك زىننەت؛
هايات ئۇچۇن شۇنچە گۈزەل تۇس
بېرەر ئەخلاق، ئىلىم - مەرىپەت.

ياشا هالال ئەمگىكىڭ بىلەن،
مەنىسىزدۇر كۆرسەڭ تىنچ راھەت.
ئىجاد - ئەجرىڭ قوشۇلغان مېۋە،
ئۆمۈرۋايەت بېرىدۇ لەززەت.

1979- يىل 11- ئاي

قاشتېشى كۆيى

سايرىتىپ تەمبۇر ، دۇتارنى ناخشىغا جور كەلتۈرۈپ ،
زەپ خۇشال تەبرىكلىدۇق ئايەمنى دوستلار ئولتۇرۇپ .
ساقي مەي تۇتتى ماڭا ئىزھار قىلىپ ئۆز كۆڭلىنى ،
قاشتېشىدىن ئىشلىگەن زۇمرەت قەدەھنى تولدۇرۇپ .

ئۇچتى خىيالىم قۇشلىرى كەتتى يىراق تارىخىرى ،
شول قەدەھ مۇڭلۇق سادا بەردى گويا دولقۇنلىنىپ .
ئىلچىلىك تاشچى بوۋام كۆرۈندى مانانلار ئارا ،
تاش تېرىپ دەريا ئارا يۈرگەن چېغى زار مۇڭلىنىپ .

قاشتېشى سەن شۇنچە ئۇز ، رەڭدار ، نەپىسسەن ھەم سۈزۈك ،
ياسىغان تاشچى بوۋام سەندىن قەدەھ ، مارجان ، ئۈزۈك .
ياسىغان گۈللەر ئويۇپ ئەۋلاد ئۇچۇن ئۆلمەس ئەسەر ،
بولسىمۇ يوقسۇل ئۆزى دىل زەردىگۆش باغرى ئېزۈك .

بايغا كەتتىڭ ۋە لېكىن ئۇستىغا نەپ بەرمەي تۇزۈك ،
بەزمىدە بەگ - تۆرىلەر قۇيغان ساڭا مەي ئىچكۈلۈك .
ئەتىر بۇي تەننازىلار ئەيلەپ زىبۇزىننەت سېنى ،
نەدىدۇر قالغان ئىدى تاشچى بوۋام ھالى نېچۈك ؟!...

ئۆتتى كۆپ يىللار ، ئەسىرلەر خانۇسۇلتانىنى كۆمۈپ ،
سەن يەنە دەۋرىمگىچە كەلدىڭ قەدەھ كەتمەي سۇنۇپ .
سەن يەنە قەدىڭ بىلەن چاقناپ قولۇمدا ئۇشبۇدەم ،
زىكرى قىلدىم تەزكىرەڭنى بۇندا خۇشخۇي ئولتۇرۇپ .

سەندىكى ھەرگۈل - نەقىش ئەمگەكچى خەلقىم مېھنىتى ،
سەن بىلەن تاپتى كامال تاش ئويمىكارلىق سەنئىتى .
خەلقئارا دوستلار سېنى بىلسە مۇقەددەس - ئەتىۋار ،
شۇ ئەمەسمۇ يۇرتىمىزنىڭ قۇت ، غۇرۇر ، شان - شەۋكىتى!

1980- يىل 1- ئاي

مۇھەببەت

قوي ھەيدەپ ئۆتكىنىمدە ھەر كۈنلۈكى،
خىيابان - بوستان بۇلاق كۆۋرۈكىدىن.
قاپاقتا سۇ ئالغىلى كېلەر بىر قىز،
تونۇش ئۇ ماڭا ھال رەڭ كۆڭلىكىدىن.

نېچۈن ئۇ كۈندە پەيدا پۈتۈشكەندەك،
تەبەسسۇم - جىنەستەرەڭ لەۋلىرىدە.
پاكىزە چېھرى گويا سۈت ئالمىسى،
ئويناپدۇ سۇمبۇل چېچى بەللىرىدە.

بوپ قالدىم قىزىپ ئاڭا چىن مەھلىيا،
تەرەببا گەپ قىلىشمۇ چۈشتى تەسكە.
قاراپلا :«جەۋلانغۇسىز ؟» دېدى شۇئان،
ئۆتكەنكى بىر ئىشلارنى ئالدىم ئەسكە :

ــ ئۆتكەن يىل ۋىلايەتنىڭ يىغىندا،
گۈل تاقىغان ئەمەسمىدۇق تۆھپىكار دەپ.
سىز پىلە، مەن چارۋىدا ئېشىپ ئۆتكەل،
ئېيتىڭە، قۇچمىدۇقمۇ تەڭلا شەرەپ ؟

جەمىلە خۇش تەبەسسۇم بىرلە باقتى،
جۇش ئۇرۇپ جۇپ يۈرەكتە ئىشق ئاقتى.
ئۇچۇرما بولغان تۇنجى مۇھەببەتنىڭ ــ
بۇلبۇلى بوستان ئارا قانات قاقتى.

سۇ ئەكسىدىن شولا چاچتى كەچكى قۇياش،
بىر تاتلىق ھېس بىلەن قىز كەتتى كۈلۈپ.
شۇ دەمدە مەن قەيەردە، ئۇ قەيەردە،
ئۇسۇلغان سۇمۇ كەتكەندۇ تۆكۈلۈپ!...

1983- يىل 3- ئاي

ئورمانچى بوۋاي

كەتمەن تۇتقان تېمەن بىر بوۋاي،
ئېرىق ياساپ ـ قاشلاپ كېلىدۇ.
زايە قىلماي تامچە سۇنىمۇ،
ئورمانلارغا باشلاپ كېلىدۇ.

كېسىلدىمۇ، زەخىم يەتتىمۇ،
ھەر تۈپنى ئۇ، ساناپ كېلىدۇ.
تەھسىن ئوقۇپ قۇشقاچلار ئاڭا،
شاخ ـ شاخلاردا سايراپ كېلىدۇ.

كىچىكىدىن ئورمان ئۆستۈرۈپ،
سىگگەن ئاڭا «ئورمانچى» ئاتاق.
مېھنەت قىلدى، مىننەت قىلمىدى،
ئاقارغۇچە ساقلى ئاپئاق!...

كۆكنى سۆيۈپ ئۆسكەن تېرەكلەر،
ئەھيا تاپقان ئۇنىڭ ئەجرىدىن.
قىشتا ئاسراپ، يازدا سۇ باشلاپ،
ئىشلىگەچكە قورقماي جەبىردىن.

دېدىم : «بوۋا ، ياتساڭ ئۆيۈڭدە ،
كۆڭلۈڭ خۇشۇاق يايرىماسمىدى ؟
ئەركىلەپ شوخ ، ئوماق نەۋرىلەر ،
ساقلىڭنى تارىماسمىدى ! ؟»

دېدى بوۋاي :«تىرىك تۇرۇقلۇق ،
بىكار ياتسام نېمە مەنىسى !
راھەت ماڭا كەڭرى ئورمانزار ،
راھەت ماڭا ئۇنىڭ پەرۋىشى .

ئۇندا ئېسىل بىنالار پۈتەر ،
بۇ ئالەمدىن بوۋاڭمۇ ئۆتەر .
بىراق نەچچە يۈز يىل ئۆتسىمۇ ،
ئەۋلادلىرىم مېنى ياد ئېتەر ! ...»

دېدىم : «رەھمەت ئەقلىڭگە بوۋا ،
ماڭا ئۆرنەك سەندىكى غايە .
قولۇڭدا جىق ئورمان كۆكلىسۇن ،
نەۋرىلەرگە تاشلىسۇن سايە ! ...»

1983- يىل 6- ئاي

كوئنلۇندا باهار

كەزمەكتىمەن گويا بىر قۇشتەك،
كوئنلۇننىڭ ئېتەكلىرىدە.
كۆرمەكتىمەن بەختنۇرىنى،
ھەر گىياھنىڭ چېچەكلىرىدە.

دەريالىرى يىپەك لېنتىدەك،
ئۇزۇلمەستىن دولقۇنلاپ ئاقار.
سۇ تېگىدە زۇمرەت، لەئەل رەڭ ــ
قاشتاشلىرى كۆزنى چاقنىتار.

بېتون كۆۋرۈك ئۇستىدە ئەنە،
سىم چىراغلار يانغان چاراقلاپ.
ئۆتەر بۇندىن مىڭلىغان كارۋان،
بەھۇزۇر، خۇش دىللىرى يايراپ.

مەرمەر ساراي كوئنلۇن گويا،
رەڭدار گىلەم، ھوسۇللۇق يەرلەر.
ياراتماقتا بۇندا گۈزەل باغ،
ھۆر ھاياتتىن بەختى كۈلگەنلەر.

1983- يىل 8- ئاي

توي لىرىكسى

كۆز چېغى ھۆر يېزامنى جانلاندۇرۇپ،
خۇشناۋا ناغرا - سۇناي كۆيى كەلدى.
كەينىدە مېھمانلىرى سەپ تارتىشىپ،
شاد - خۇرام قىز - يىگىتنىڭ تويى كەلدى.

كەلمەكتە ئات ئۈستىدە قىز ژە يىگىت،
بېقىشىپ بىر - بىرىگە خۇش نەزەردە.
ئارغامچا تارتتى يولغا مەھەللە ئەھلى،
تەبرىكلەپ ئىككى ياشنى ھەر گۈزەردە.

نەۋ جۈۋان - سېكىلەكلەر ئۈسسۈل ئويناپ،
بەختيار قىز - يىگىتكە يول ئاچىدۇ.
يىگىتكە باققاندا قىز چۈمبەل ئىچرە،
يۈرەكتە ئىشقى شامى نۇر چاچىدۇ.

تونۇشقان بۇ قىز - يىگىت ئىش - ئەمگەكتە،
بولغاچقا ئېرىقى بىر، ئېتىزى قوشنا.
سۇ تۇتۇش، ئورمىلاردا بولۇپ ھەمكار،
بولۇشقان بىر - بىرىگە مۇشتاق - ئاشنا.

نام ئالدى «تۆھپىكار» دەپ بۇ يىل يەنە،
ئىككى ياش مول ھوسۇلنىڭ بەيگىسىدە.
تۇتاشتى جۇپ يۈرەككە ئىشق ئوتى،
شەرەپ گۈلى چاقنىغاندا مەيدىسىدە.

ئۆتكۈزدى قانچە ئايدىڭ كېچىلەرنى،
بەسلىشىپ ئىش - ئەمگەكنىڭ بەيگىسىدە.
ھە، بۇگۈن تويى بوپتۇ ئىككى ياشنىڭ،
ئالتۇن كۈز — مول ھوسۇلنىڭ بەزمىسىدە.

1983- يىل 9- ئاي

تاۋاپگاھ

كۆل بويىدا قېرى مەجنۇنتال،
مەھەللەمنىڭ شاھىت، زىننىتى.
ھەر كۆرگەندە بولۇر كۆڭلۇم لال،
جەننەت ماڭا ئۇنىڭ لەززىتى.

گۈل كۆرۈنەر مەن يارنى كۆرگەن،
كۆل بويىغا تۇتاش كوچىلار.
شۇ مەجنۇنتال تۇۋىدە ئۆتكەن،
قانچە شېرىن ئايدىڭ كېچىلەر...

بۇندا كەلسەم ھەر باھار يالغۇز،
تاۋاپ ئەيلەپ سۆيگۈ ئىزىنى.
پۇراق چېچىپ ياپيېشىل يالپۇز،
بېرەر گويا يارنىڭ ھىدىنى...

1985- يىل 5- ئاي

ئەسسالام يېزام

ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم، مېھرىبان يېزام،
ئەسسالام، بەزمە - كۈي ماكانى كۈيياز.
ئەسسالام، كەمىنەڭ كەنتىسى پاۋان،
ئەسسالام، تۇغۇلغان مەھەللەم يامانيار.
ئەسسالام، ئۈزۈمزار، ئۆرۈكلۈك باغلار،
ئەسسالام، ئەتىر بۇي چېچىلغان گۈلزار.
شۇ گۈلزار بېغىڭنى كۆرگىلى كەلدىم،
ساپ ھاۋاڭ لەززىتىن سۈرگىلى كەلدىم.

بالىلىق چاغلىرىم ئۆتتى سېنىڭدە،
بىلىمەن تارىخىڭ، تەزكىرەڭنى مەن.
ئوينىغان باخاشلاپ توپىلىرىڭدا،
كۆرگەن ئاق تېرەكلىك مەنزىرەڭنى مەن.
قانمايتتىم كېچىلەر يۇلتۇزلىرىڭغا،
ياپماستىن تاڭغۇچە دېرىزەمنى مەن.
ئاخشىمى ئاي، يۇلتۇز كۆرگىلى كەلدىم،
تېرەكلىك يولۇڭدا يۈرگىلى كەلدىم.

غەربىڭدە سۇ ئامبار ــ كۆمۈش ئەجدىھا،
ئوينايدۇ بېلىقلار، غاز ۋە ئۆردەكلەر.

يۈرەككە ئارامبەخش سەيلىگاھ بۇ يەر،
قىرغاقتا يەلپۈنگەن چوكان سۆگەتلەر.
تېخىمۇ جەزبىدار بولۇپسەن بۇگۈن،
قانمىدى تەلپۈنۈپ سوققان يۈرەكلەر.
شۇ ئوماق بويۇڭنى كۆرگىلى كەلدىم،
مەڭزىڭگە يېنىشلاپ سۆيگىلى كەلدىم.

پاۋانكى ــ سەييات ھەم ئوۋچىغا مەنە،
ئەجدادىم بۇ يەردە قىلغان ئوۋچىلىق.
ئۈزۈلمەي كەلمەكتە بۇ ئۈدۈم يەنە،
ئۆيلەردە، تور، قارماق، مىلتىق ئېسىقلىق.
شۇڭلاشقا كەنتىمىزنىڭ نامىدۇر پاۋان،
بۇ تەزكىر ھەر يۈرەك ـ دىلغا يېزىقلىق.
تارىخىڭ ۋاراقلاپ كۆرگىلى كەلدىم،
ئەجدادقا مەدھىيە تۈزگىلى كەلدىم.

مەھەللەم ــ يامانيار ئۇچ يۈز يىل بۇرۇن،
چوڭ ئۆستەڭ يار ئالغاچ ئاتالغان شۇنداق.
ھېلىمۇ بۇ يەرنىڭ شىمال، شەرقىدە،
كىچىك بىر تىگان بار شىرەملىك شۇاق.
بوۋىلار ئېيتىدۇ: «كۆل ئىدى بۇ يەر،
ئويىنغان ياۋايى ئۆردەكلەر بىۋاق...»
شۇ قەدىم ئىزلارنى كۆرگىلى كەلدىم،
ئىشقىڭدا ئوت بولۇپ كۆيگىلى كەلدىم.

يېزامنىڭ بۇگۈنكى ئىسمىدۇر كۈيا،
ئەسلىدە كۈيبار دەپ ئاتالغان بۇرۇن.
چۈنكى جىق بۇ يەردە ناخشا، ئۇسسۇلچى،
ئەمەستۇر خەلقلىرى ئېزىلەڭگۈ، ھۆرۈن.
شامەمەت، خېللاخۇن، كامالجان بۇندا،
تۇغۇلۇپ مەشرەپكە تۈزۈشكەن سورۇن.
سەنئەتكار خەلقىمنى كۆرگىلى كەلدىم،
شۇ قىزىق بەزمىدە كۈلگىلى كەلدىم.

بەقەسەم تون كىيگەن شائىر تەجەللى،
سەير ئەتكەن يولۇڭدا مىنىپ قارا ئات.
ياشىغان ئۆيۈ تۈتۈپ بىرنەچچە يىل ھەم،
«ھالۇ كۆل» مەھەللە بولغاچقا ئاۋات.
تەجەللى ئىزلىرى چۈشكەن يېزامدىن،
ئالىمەن ئۆزگىچە، ئۆزگىچە ساۋات!...
تەۋەررۈك شۇ يولنى كۆرگىلى كەلدىم،
ئىلھامدىن مەرۋايىت سۈزگىلى كەلدىم!

1990- يىل 5- ئاي

بىر ئالىمغا تېز سىزما

ئۇستەللەرگە تىزىپ ھەر خىل دورىنى،
قىلماقتا ئۇ سىناق نىترات خلورنى.
ھەربىكتىدىن نۇرلاندى خۇش بىر سىيما،
كۆز ئالدىمدا فارابى ۋە بىرونىي.

بىراق.چېچى قوندۇرغۇچە قىرونى،
سۆيۈلمىدى، سۆيمىدى ھەم بىراۋنى.
سۆيدى پەقەت تەتقىقاتنى، پەننى ئۇ،
ماكان قىلىپ تەنھا ھۇجرا - قورۇنى.

1990- يىل 6- ئاي

ساتىراشنى سەنئەتكار دېسەم...

ساقلىمنى نەملىگەن قولۇڭ،
شەبنەم يۇغان غۇنچە - نىھالمۇ ؟
ئېڭىكىمنى سۆيۈپ ئۆتكىنى،
گۈل بەرگىمۇ، مەيىن شامالمۇ ؟

نېرۋىلارغا شىپادۇر قولۇڭ،
سەن خۇددى بىر ماھىر سېھىرا.
قايتۇرسەن ئون سەككىز ياشقا،
قولۇڭدا كاپ، ئويناق ئۇستىرا.

ئاددىي، ئۇلۇغ ھۇنەر - سەنئىتىڭ،
ھەر كىشىگە بەخش ئېتەر ياشلىق.
رەھمەت ئېيتماي كەتمەيدۇ ساڭا،
مەيلى پۇقرا ھەم ئېسىل باشلىق.

سېنى ماھىر سەنئەتكار دېسەم،
ماقۇللايدۇ ئاۋام - خالايىق.
چۈنكى ئاددىي ھۇنەر - سەنئەتتىن،
تاپتىڭ ئاتاق ھۆرمەتكە لايىق!

1990- يىل 7- ئاي

ئۇيغۇر قىزى ئاماننسا

ئۇيغۇر قىزى ئاماننسا مۇقام خانىشى،
تۆھپە قوشتۇڭ مۇقاملارنىڭ بولۇپ ۋارىسى.
مۇقام - كۆيۈڭ شاھ تەختىگە كۆچۈردى سېنى،
مۇقام بىلەن پۈتتى گۈزەل ئۆمرۈڭ قامۇسى.

مۇقاملارغا ئەشئار تۇزدۇڭ باغلاپ رىشتىنى،
ئىجاد قىلدىڭ «ئىشرەت ئەنگىز» ئابۇ چەشمىنى.
بۇلبۇل قونۇپ ساتارىڭغا باش ئەگدى ساڭا،
مۇقام بىلەن كۈلدۈردۈڭ شاد دولان دەشتىنى.

مۇقامىڭنى ئاڭلىغاندا رەشىدخان سۇلتان،
قەلبىدە چىن مۇھەببەتتىن قايىندى فونتان.
گۆھەر تاپتى شىكاردىن ئۇ، نە گۆھەر، بىر قىز،
چۈشىدىمۇ كۆرەلمىگەن بىر گۈزەل ئىنسان...

ئۇيغۇر قىزى ئاماننسا ــ مۇقام خانىشى،
مۇقام بىلەن پۈتتى گۈزەل ئۆمرۈڭ قامۇسى.
دىۋان نەفىس، ئابۇ چەشمە، ئىشرەت ئەنگىزىڭ،
چاقناپ تارىخ سەھىپىسىدە مەڭگۈ قالغۇسى!

1991- يىل 4- ئاي

ئاخشام لىرىكىلىرى

كوچىدا

ھەر ئاخشام خۇمارلىق كوچا كېزىمەن،
تېنىمدە راھەتلىك ئارام سېزىمەن.
تەبىئەت بەخش ئەتكەن مۆجىزىلەرنىڭ،
بېغىدىن گۈل ئۈزۈپ دەستە تىزىمەن.

شامال

شاماللار شۇرلاپ سۆيەر مەڭزىمنى،
گاھ يەرنى سۈپۈرۈپ يالار ئىزىمنى.
گاھ خۇش ھىد ئەكىلەر باغ - ئېكىنلەردىن،
ئويغىتىپ قەلبىمدە ئوتلۇق سېزىمنى.

ئېقىن بويىدا

توختىدىم تونۇش بىر ئېقىن بويىدا،
مەن بۇندا نەچچە رەت جاناننى كۈتكەن.
«ئۇنچىمۇ، مارجانمۇ؟...» سىردىشىپ بۇندا،
سىنىشىپ بەختىمىز، سىردىشىپ ئۆتكەن.

كەتسىمۇ شۇ كۈنلەر، بۇ ئاخشام يەنە
قوزغالدى يۈرەكتە ئۆزگىچە شادلىق.
يۈزۈمگە ئۇرۇلغان مەيىن شامالمۇ،
شۇ يارنىڭ ھىدىدەك سېزىلدى تاتلىق!...

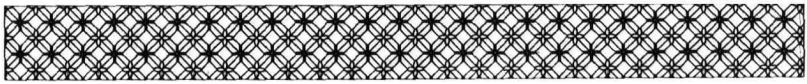
كاككۇك

بار سەندە نە خىسلەت تەنھايى كاككۇك،
كېچىمۇ سايرايسەن ھەر يانى كاككۇك.
ئاشىقسەن، بىلەرمۇ مەشۇقۇڭ بۇنى،
بارمىدۇ ئاھىڭغا پەرۋايى كاككۇك؟

سايرايسەن كۈن ۋە تۈن، بوران چېقىننىڭ
تەگسىمۇ توسقۇنى پەشۋاسى، كاككۇك.
يەتكۈزەر بىر كۈنى ئىشقىڭنىڭ ئەجرى،
جاناننىڭ ۋەسلىگە تەشنايى كاككۇك!...

ئاينىڭ تەبىرى

ئاخشىمى سۈرىمەن شېرىن بىر خىيال،
چىنەمگە تولدۇرۇپ مەززىلىك چاينى.
كۆرسىتەر پەردىنى قايرىپ شوخ شامال،
مەجنۇنتال قۇچاقلاپ ئوينىغان ئاينى.

هەسەتتە باقسام شۇ ئاينىڭ چېھرىگە،
چاي ئىچرە شۇڭغۇپلا بولىدۇ پەيدا.
تەبەسسۇم بالقىغان نازلىق مېھرىگە،
قانمايمەن ئىچسەممۇ بولۇپ مىڭ شەيدا.

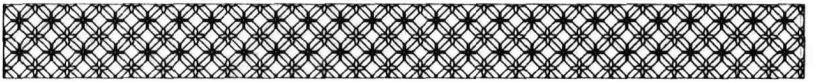
ئەپسۇس، ئۇ ئەركىلەپ ئورنىدا يەنە
ئويناپدۇ ياپراقلار ئارا كۆز قىسىپ.
دەر شۇ چاغ مۇھەببەت دېگەن شۇ، ئەنە،
چىن سۆيگۈ ئەھلىگە بولمايدۇ نېسىپ!...

قىسمەت ۋە مۇھەببەت

ھەشەمەتلىك گۈلزارلىق ھويلا،
ئولتۇرىدۇ زىلچىدا بوۋاي.
قاناتلىنار خىياللار، ئويلار،
ھۆر ھاياتنىڭ پەيزىگە تويماي.

ھۆكمەت ئوقۇپ مۇڭلۇق، پەرىشان،
كەلدى شۇدەم تىلەمچى موماي.
كەتتى شېرىن ئويلار چېچىلىپ،
تۇرغاچ قاراپ تونۇش بىر چىراي!

نۇرسىز كۆزلەر چاقتى بىر چېقىن،
توختىمىدى موماي چىلتەنگە.

هەر يۈرەكتە بىر ئىسسىق ئېقىن،
تاراپ كەتتى تومۇرغا ــ تەنگە...

ئاھ شۇ بوۋاي ياشلىق چېغىدا،
شۇ پەرىگە كۆيگەن ئەمەسمۇ ؟
نازلىنىپ قىز شۆھرەت بېغىدا،
بويۇن تولغاپ يۈرگەن ئەمەسمۇ ؟!

ئۆتتى شۇنداق يېرىم ئەسىرمۇ،
ئىككى باشقا ئىككى خىل قىسمەت.
سولدى ياشلىق ــ نۆۋەر پەسلىمۇ،
سولمىدى شۇ ئالتۇن مۇھەببەت!...

يىغلىما، ئانا

ئاق يېپىلغان بىر تاۋۇت ئاستا
قەبرىگاھقا ماڭماقتا ئۇزاپ.
«ئاھ قىزىم!...» دەپ يىغلايدۇ ئانا،
ياقا يىرتىپ تولغىنىپ زارلاپ.

ياخشى كۆرگەن يىگىتى بىلەن،
تۇنۇگۈن قىز مۇڭدىشىپ ماڭغان!
مۇھەببەتنىڭ ئۈمىد چىرىغى،
جۈپ يۈرەكتە نۇر چېچىپ يانغان!

ئەپسۇس، ئانا پۇل خەنجىرىدە
كەسمەك بولدى سۆيگۈ رىشتىنى.
بىراق ئۇ قىز لەھەتكە بىللە
ئېلىپ قاچتى مۇھەببىتىنى...

پۇشايمان يەپ يىغلىما ئانا،
كەتتى قىزىڭ كەلمەس قەسىرگە.
شۇنداق غالىب مۇھەببەت دېگەن،
ئالالمايسەن پۇلغا، ئەسىرگە.

1995- يىل 5- ئاي

جەنۇبتىكى بىر بازار

سەن كەڭرى دۇنيانىڭ ئىخچام سۇرىتى،
ئادەملەر قاينىغان شاۋقۇنلۇق بازار.
ساڭىلا مۇجەسسەم ئىنسان سەنئىتى،
ھەر رەستەڭ سەتھىدە جۇلالاپ چاقنار.

بىر گۈزەل رەڭگا رەڭ پىچاق دۇنياسى،
كۆز چاقار ھېقىق كۆز قەلەمتىراچلار.
بىر ياندا نەي، تەمبۇر يۇرەك داۋاسى،
مۇقامغا ئىشقۇاز ئوتلۇق قاراشلار...

بىر رەستە تۇمەن خىل دوپپا ۋە ئەتلەس،
بىر خىلى مىڭ دىلنى ئەيلەر مەھلىيا.
گىلەملەر گۈلىدىن كۆزلەر مەست - ئەلەس،
ھۇنەرۋەن قولىغا سۆيسۇن ئەۋلىيا!...

زەر سۆكە، بىلەزۈك، چەش كۆز ئۈزۈكلەر،
سېلىنسا قۇلاققا، ئاپئاق بىلەككە؛
ئويناق كۆز، قەلەمقاش، لېۋى سۇزۇكلەر،
مىڭ پاتمان دەرد سالار ئوتلۇق يۈرەككە.

قىزىيدۇ ئات، كالا، قويلار سودىسى،
قارسىلدار ئۇرۇلسا ئالىقانغا ئالىقان.
دېھقانىنىڭ قولىدا مىڭلاپ سومىمسى،
تەر ئۇ، زەرلەرگە ئايلىنىپ ئاققان!...

ئات - ئۇلاغ ئورنىدا تاكسى، ئاپتوبۇس،
بېكەتلەر ئارىسى قىسقرار قەدەم.
تېلېۋىزور سورۇنى ھەر دۇكان، دوقمۇش،
ھۇسەنجان جامىدىن مۇڭ تۆكەر ئەجەم!...

بۇندا مول جىمىكى نازۇنېمەتلەر،
كۆك كەپتەر باچكىسى، بېلىق كاۋېپى.
نامايان بۇندا ھەم بارچە سەنئەتلەر،
ھەتتا زىل، مۇڭ غېرىب قويچى راۋابى.

بىر ئىخچام دۇنيا سەن ھەممىگە شاھىت،
تۇمەن خىل ھاياتنىڭ كۆرىكى سەندە.
ئۆتىدۇ باي، نامرات، ئالىم ۋە زاھىت،
يېگانە رەستىسى ــ كۆۋرۇكى سەندە.

توۋلايدۇ ئون ياشلىق بىر بالا، ئەنە،
(بويىندا مىلىچ مال يايغان تاختىسى).
«ساتىمەن سەرەڭگە، چاچ سوپۇن، خېنە،
ساتىمەن ئاياغ ماي، مانا ياخشىسى!»

قۇرۇغان گەز لېۋى توۋلار شۇ تەرىز،
تەتىللىك تاپشۇرۇق ئۈچۈن پۇل كېرەك.
«ئاغرىقچان ئانامنى بوغمسۇن قەرز،
بىر ئانا ئۇ ماڭا، ئوقۇشتا يۆلەك!...»

كېلىدۇ بىر بوۋاي ھالسىراپ يەنە،
بەلۋاغقا ئېسىلغان كىرسىن شىپشىسى.
كەچتە جىن چىراغتا گىردە نان شىرنە،
بىر لەززەت ئۇنىڭغا كەچلىك تۇرمۇشى.

بار بۇندا ھېلىھەم تاغار ۋە خۇرجۇن،
بوزچىلار توقۇغان ماتا، يۈك، چەكمەن.
بار بۇندا ئاپتۇۋا، نەپىس مىس چۆگۈن،
دېھقانىنىڭ ئىجادى ساپال ھەم كەتمەن.

قەدىم ۋە بۈگۈننىڭ ھۈنەر مەھسۇلى،
ئۇچراشقان بازار بۇ تېپىپ «چىن ۋىسال».
گۈۋاھتۇر بانكىرنىڭ ھېساب ئۈستىلى،
چوت بىلەن ئېلېكتر مېڭە بىر مىسال...

قىزىيدۇ جەنۇبنىڭ شۇنداق بازارى،
ئەپسۇس، يوق بۇ يەردە گېزىت ساتقۇچى.
بار قەدىم كىتابلار لۇتفى، نىزارى،
تارىخىي يازمىلار ئىزدەپ تاپقۇچى.

ئەنە، بىر ياش يىگىت ــ تەتقىقاتچى ئۇ،
مويىسپىت بوۋايدىن ئالدى بىر كىتاب.
تەۋەررۈك قول يازما ــ گۆھەر تاپتى ئۇ،
سىغمايدۇ شادلىقى تېنىگە شۇ تاپ!...

جەنۇبنىڭ بازىرى قاينايدۇ شۇ ھال،
رەڭگا رەڭ تۇرمۇش ۋە ھۇنەردىن پارات.
چەت ئەللىك سىياھمۇ ئۇچرايدۇ غىل - پال،
بويىندا سومكا ھەم ئېسىل ئاپپارات.

جەنۇبنىڭ شاۋقۇنلۇق قايناق بازىرى،
رەڭگا رەڭ دۇنيانىڭ ئىخچام سۈرىتى.
چاقنايدۇ قەدىمىي ھەمدە ھازىرى،
ئۇندا مول ئىنسانىيلىق ھۇنەر - سەنئىتى.

بازار بۇ مەڭگۈلۈك شاۋقۇن ئۈزۈلمەس،
كىرسەكمۇ بارچىمىز تۇپراق - قەبرىگە.
بىراق چىن ھۇنەر ۋە سەنئەت كۆمۈلمەس،
قالغاي ئون مىڭ يىللاپ چەۋرە - ئەۋرىگە!

1999- يىل 9- ئاي

ئېپىكا ھارپىسى

(ئابلىكىم خېۋىرغا مۇشائىرە)

شۇ «خەير، ئېپىكا»* ئۈچۈردى لەرزان،
گويياكى ئۆزۈمنى سەزدىم ئەرشتە.
مانانلار ئىچىدىن كەلدى مەن تامان،
گۈل تۇتۇپ خۇش چىراي گۈزەل پەرىشتە.

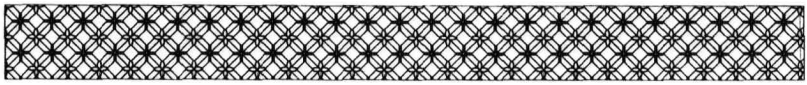
گۈل ئىچرە مويىسپىت ئېپىكا بوۋاي،
چاچ - ساقال چۈشۈرۈپ بولۇپتۇ سىدام.
دەر: يولىنى مانانلار ئارا تېز بۇراي،
ئېنىقلىق ئىچىدە يوق مەندە چىدام.

مانانلار ئىچىدە ئارامگاھ ياساي،
تىكىلسۇن تۇماندىن كۆرپە تەكىيەم.
يۇلتۇزسىز گۇگۇمنىڭ باغرىدا ياشاي،
بۇلۇتقا سىڭىشسۇن تۇرقۇم - تەسۋىرىم.

كەلتۇرگىن مەن ئۈچۈن شەكىلسىز قەلەم،
ساپ يامغۇر سۈيىدىن ئىچۈرەي سىياھ.

---

* «خەير ئېپىكا» ناملىق شېئىر «شىنجاڭ گېزىتى»دە ئېلان قىلىنغان.

يېزىلسۇن تىلسىمدەك شادلىق، دەرد - ئەلەم،
يېزىلسۇن رەڭسىز ھەم رەڭدار گۈل - گىياھ!...

خاس ھاجىپ، نەۋايى داستانى ئۇچۇن،
ئۆزگىچە تۈس بېرىپ شەرھلەر يازاي.
ئوراپ سۇر دۇردۇنغا مەن ئۇنى پۈتۈن،
تىلسىملار تەكتىدىن گۆھەرلەر قازاي.

كېسىلسۇن ئۆزىچە سىرلىق ئۇيۇلتاغ،
سۇلارغا لىق تولسۇن ئۆستەڭ ۋە ئېرىق.
نە كېرەك ۋىسالغا، گۈزەل چاھارباغ،
پەرھادمۇ شېرىننى كۆرمىسۇن ئېنىق!...

كەل ئېپوس ئەجدادىم، كەل بېرى تېزراق،
تېز يۇيۇپ ئوسماڭنى، ئەڭلىكلىرىڭنى.
تۈز مىكرو ماسىشتاب، ئۇزاقسەن، ئۇزاق،
مەن قاساپ ئىخچاملاي كەڭلىكلىرىڭنى.

چىڭ سىغداي بىر سۆزگە مىڭ ئورام مەنە،
ئاجرىغىن ئالىيېشىل قۇراقلىرىڭدىن.
ئانىدىن تۇغمىلا بولغىن بەرەھنە،
خەيرلەش قاپىيە، تۇراقلىرىڭدىن!...

ئەقىللىق ئوقۇرمەن تور يېيىپ كەڭرى،
دولقۇنلار ئارا شاد - خۇشال ئۇزىدۇ.

گاھ ئۇنى قېيىقتا ئۇخلىتار تەڭرى،
چۈشىدە زەر - ئالتۇن بېلىق سۈزىدۇ.

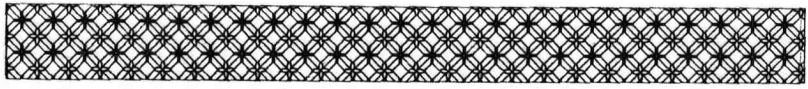
سەنمۇ بىر تامچە بول رەڭسىز، پۈراقسىز،
رەڭ، شەكىل، ھىدىڭنى تاپسۇن تۈيغۇلار.
ئايلانغىن كۆرۈنمەس يەلگە تۇراقسىز،
تۇسمىسۇن يولۇڭنى رىتىم، ئۇرغۇلار!...

ئوقۇرمەن ئۆزگىچە ئالسۇن بىر لەززەت،
تەبىرگە ئۆزىدىن تېپىپ ئامالنى.
ئەمەسقۇ مەنىلەر سىپرلىق تىلخەت،
لىڭشىغان دەرەختىن كۆرسۇن شامالنى.

مانانلار بەزمىسى ئوقۇدۇم شېئىر،
بۇ ئەسىر ئاخىرى دەم ئېلىش ھارپام.
غەلۋىر ھەق تاسقايدۇ، يوق بۇندا سېھىر،
مەيلىغۇ ئېلىشسا بۇغدايغا ئارپام!...

چۈنكى مەن ئۆزگەردىم مودىغا لايىق،
قالغىنى ئەتىگە، ئەتىگە پىلان.
پەرمانغا كۆنۈپتۇ دېسۇن خالايىق،
بېڭىچە نامىمنى قىلغاندا ئېلان!...

2001- يىل 8- ئاي

پۇل ھەققىدە مۇخەممەس

يازدى كۆپ شائىر سېنى بولغاچ ساڭا مەيلانە پۇل،
سەندىكى خىسلەت - سېھىر قىلغاچقا ھەس- ھەيرانە پۇل،
بەزىلەرنى غەنى قىلدىڭ، بەزىنى ۋەيرانە پۇل،
بەزىلەرگە پارا - سوۋغات، بەزىگە خەيرانە پۇل،
ئېيتقىنا سىرىڭ ماڭا، سىرداشلىقىڭ غەيرانە پۇل.

سەن ئەزەلدىن ئىشلىگەننىڭ غەمخورى ھەمراھى سەن،
ياشىنىغان باغ - يول شەھەرنىڭ قۇدرىتى، ئىجراسى سەن،
ھۆر ۋەتەننىڭ پاسىبانى — زور قوشۇن سەپراسى سەن،
چىن، ھالال ساپ ئۇنچە تەرنىڭ قىممىتى ھەقداسى سەن،
ئوت يۈرەك ئەمگەكچىلەرنى ئەيلىدىڭ مەردانە پۇل.

ئىشلىتىپ ئىدراك - ئەقىل ئوغلانۇقىز تاپتى سېنى،
مىڭلىغان نامراتقا ھەم مەكتەپ ئۇچۇن چاچتى سېنى،
پۇل ئەمەس، مەرد مېھرى دەپ ئەل باغرىغا باستى سېنى،
ئىلىم - ئىرپان ئاسمىنىغا ئاي كەبى ئاستى سېنى،
ئەل سۆيەر ئوغلان قولىدا چاقنىغان دۇردانە پۇل.

بەكمۇ ئەپسۇس، بەزىلەر تاپتى سېنى گەپ - يەل بىلەن،
پاراخورلۇق قىلمىشىدا «مەرھەمەت، كەل - كەل» بىلەن،

«كېچىده ئاۋاره بوپسەن، ... بۇ ئىشلىرىم ھەل - ھەل» بىلەن،
گەر قۇرۇق قول كەلگىنىگە «توختىغىن سەل - پەل» بىلەن،
شۇ تەرىز ئاقىتلىك چىرىكلىكە دەممۇدەم خۇپىيانە پۇل.

بەزىلەر تەكلەپ سېنى خوش - خوش دىبان ئالدى ھوقۇق،
بەزىلەر ئۇنۇانمۇ ھەم ئالدى سېنى خەجلەپ تولۇق،
بەزىلەر تويماي يەنە خەزىنىدىن ئاچتى يوچۇق،
دېدى ھەم: «بۇ ئىشلىرىم مەنسەپتىكى ئامەت، ئۇتۇق،»
بۇلغىدى نامىڭنى شۇنداق سۆزلىشىپ كۆپرانە پۇل!

ئۆزگىرىپ قالدى ئېتىلىك «پارا» دېگەن سەت گەپكىمۇ،
ئۇشبۇ نامىلىك كىردى ئىرپان گۈلشەنى مەكتەپكىمۇ،
چۈشتى ھەتتا نەچچە بىمار بىداۋا سەكراتقىمۇ،
چىقتى ئاخبار ئاشۇ قىلمىش بېسىلىپ سەر بەتكىمۇ،
قىلما بەس بۇ قىسمىتىڭگە ئەمدى سەن شۇكرانە پۇل!

ئۇزىتىلسا قارا قوللار ساڭا ھەر پىنھان بىلەن،
سۇغۇرۇلدۇق گاھى سومكا، گاھىدا ھەمیان بىلەن،
بىرى كۈلدى، بىرلىرى زار قاقشىدى ئارمان بىلەن،
چۈشسە دەپ تورغا رەزىللەر قانۇنى پەرمان بىلەن،
بەزى خۇش ئىنسان سېنىڭدىن، بەزىدە سەرسانە پۇل.

شۇڭا دەيمىز بىز سېنى ئىشلەپ ھالالدىن تاپقۇلۇق،
باي بولۇشنىلىك يولىدا دادىل قەدەملەر باسقۇلۇق،
ھەر قەدەمدە ساڭا ئەخلاق مەشئىلىنى ياققۇلۇق،

پاربخور ئاسقان قازاننى پاره ئەيلەپ چاققۇلۇق،
سېنى پاك، ھەق خەجلىمەك خەلقىم ئۈچۈن پەرىزانە پۇل.

ئۆكسۈسەك يانچۇقتا بىر كۈن، ياغدۇ مىك بىر جاپا،
شۇنچە ئامراق ئەر - خوتۇنمۇ قىلىشار تەنە - تاپا،
نېمە چارە، دېسە پەرزەنت «ئىككى كوي بەرگىن ئاپا!»
بىزمۇ غەمكىن بالىلار ھەم مۆھتەرەم مېھمان خاپا،
شۇ مىنۇت پەيدا بولۇشقا سەن ئەمەس ئەپسانە پۇل.

ئۆتكۈزەر شاھانە تۇرمۇش كىم سېنى تاپسا ھالال،
كۆڭلى خاتىرجەم ھەمىشە بولمىغاي ھەرگىز مالال،
خەيرلىك ئىش ھىممىتىدىن تاپقۇسى نۇسرەت، كامال،
نى ئۇلۇغ ئارمان ئۈچۈنمۇ بار ئاڭا ئىمكان، ئامال،
دەيدۇ سەن بار، مەرھابا لوندون، ھەرەم، پەرغانە، پۇل.

بىر مەھەل چۈشتۈك دېھقانغا سەن بولۇپ ئالۋان - سېلىق،
بەزىلەر توققۇزنى ئوتتۇز قىلدى ھەم ئاقنى سېرىق،
پۇرلىشىپ چۆنتەككە چۈشتۈك تۈگىمەي رەسۋا قىلىق،
كەلدى پەرمان، كەتتى يۇرتنىك ئۇستىدىن ئېغىر چىلىق،
ئەمدى بولغايسەن خەلقنىك دەردىگە دەرمانە پۇل.

2002- يىل 10- ئاي، قاراقاش

يېشىل ئارمان

يېشىللىقتىن باشلانغان هايات،
يېشىللىقتىن زېمىن ئۇز، ئاۋات .
ئۇندا ئوماق قۇشلار بالىسى،
ئۇچۇرما بوپ چىقارغان قانات.

ئۇندا خۇشبۇي گۈل - غۇنچە سۇمبۇل،
شاد سايرىشار تۇمۇچۇق، بۇلبۇل.
ئۇندا سۆيۈش، شېرىن پىچىرلاش،
مەڭگۈلەرنى ئەيلەيدۇ گۈل - گۈل!...

يېشىللىقتا كىشىنىشەر تۇلپار،
مۇڭ تۆكەر هەم تەمبۇر، نەي، دۇتار.
ئۇندا ناخشا، خۇيلۇق شوخ ئۇسسۇل،
ئىشق ئاتەش دىللارنى ئۇتار.

هاياتلىقنىڭ بۇلىقى ئاش - نان،
ئالما، ئۆرۈك، ئانارۇ بانان.
يېشىللىقتىن پۈتكەن ئەمەسمۇ،
نە كېرەككىن ئىزاهات - بايان ؟!...

تۇغقاچ مېنى ئانام ئەسلىدە،
شۇ خىسلەتلىك يېشىل پەسىلدە.
سىڭسەم دەيمەن يېشىللىقلارغا،
كۆيۈپ ئۇنىڭ ئوتلۇق ۋەسلىدە!

ئۇندىن قايتا تۇغۇلسام شۇتاپ،
چوغلۇق كەبى بولۇپ بىر كىتاب.
يېشىل ئارمان، يېشىل مۆجىزەم،
ئەۋلادلارغا بولسا بىر خىتاب!...

يېشىل ئاسمان بولۇپ ھەر بېتى،
يۇلتۇز كەبى چاقنىسا خېتى.
كۆلەر ئىدى يېشىل ئارمىنىم،
چىن روھلانسا ئىنسان خىسلىتى!

2002- يىل 2- ئاي

خەتتات شەيدائىيغا

ئەسسالام دەپ كۆرۈشمىدۇق بىز لېكىن،
تونۇش پەقەت خەتتاتلىققا ربغبتىڭ.
سېھرلىدى مېنى، سەۋەب نېمىكىن،
رەققاسلار چە ئويناقلىغان ھەر خېتىڭ.

پەقەت ئىنسان گۈزەللىككە ئىنتىلەر،
خەتلىرىڭدىن كۆڭلۈم ئەجەب سۆيۈندى.
پەش، چېكىت، غول، ھەمزە، نەپىس ئەگمىلەر،
يارىنىڭ قاش، كۆز، مەڭلىرىدەك كۆرۈندى!...

2002- يىل 8- ئاي، قاراقاش

غزہ للہ ر

بىر گۈزەل

دىل چىمەنزارىم ئارا سەيلانە قىلىدى بىر گۈزەل،
ئىشق شامىغا مېنىي پەرۋانە قىلىدى بىر گۈزەل.

تۇرقىدىن زۆھرە كۆرۈندى، مېھرىدىن لەيلى سەنەم،
گاھ بولۇپ شېرىن مېنى پەرھاد قىلدى بىر گۈزەل.

سۆيگۈ غەلياىنى مېنى قىلغاندا ئاڭا روبىرو،
باقمىشىدىن ئوت چېچىپ ۋەيرانە قىلدى بىر گۈزەل.

ئىشق ئوتىنىڭ تەپتىدىن ئەگىز ئېقىندەك سىرغىدىم،
كۆز يېشىمدىن نۇر چېقىپ دۇردانە قىلدى بىر گۈزەل.

ئەيلەپ ئەسرار ئاھۇ كۆز، گۈل-گۈل مەڭىز كىرپىكلەر ھەم،
ساچىغا باغلاپ مېنى سەرسانە قىلىدى بىر گۈزەل.

تىلىدىم ۋەسلىنى، ئەپسۇس قايرىلىپ بىر باقمىدى،
ئىشقىدا مەجنۇن كەبى دىۋانە قىلدى بىر گۈزەل.

ئى روھلان، شېرىن ئازاب ئىلھامىدىن دۇردانە تۆك،
سۆيگۈ شۇنداق دەپ ماڭا پەرمانە قىلدى بىر گۈزەل.

1979- يىل 2- ئاي، قاراقاش

قالدى

جانان ،كەتتىڭ قويۇپ دەردتە ، يۈرەكتە ئىشق ئوتۇڭ قالدى ،
كۆزۈم قاراقىدا چاقناپ مېھرلىك سۈرتتىڭ قالدى .

سېنى ئەسلەتتى ئايدىڭ كەچ چىغىر يوللار ، چىمەنلىكلەر ،
ئۇ يەردە جانغا زوق كۈلكەڭ ، يېقىملىق سۆلكىتىڭ قالدى .

تاۋاپ قىلدىم يېقىپ باغرىم ، ئىزىڭ قالغان شۇ تۈپراقنى ،
چېچىلغان بۇيى ئەنبەردىن تەسەللى شەپقىتىڭ قالدى .

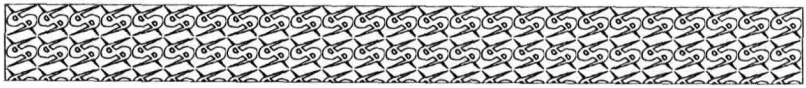
لىباسىڭ رەختىنى كۆرسەم بىراۋنىڭ ئۈستۈاشىدا ،
نە رەخت ، ئۇ يار سېنى كۆرگەن كەبى شوخ تەلئىتىڭ قالدى .

كېچە چۈشۈمدە ھەمراھسەن ، يەنە كۈندۈزدە يادىمدا ،
كۆڭۈل تەختىمدە سۈلتانە بولۇپ شان - شەۋكىتىڭ قالدى .

ۋۇجۇدۇم ئاسمىنى قۇچقان كۆڭۈل ئەسرارى ئايىمسەن ،
يوشۇردى قاي بۇلۇت ئەمدى دىلىمدا ھەسرىتىڭ قالدى .

جانان ، كۆرسەت جامالىڭنى ، ساڭا چىن ئىنتىزار روھلان ،
گۈزەل ۋەسلىڭگە يەتمەككە نەچچە كۈن مۆھلىتىڭ قالدى ؟

1979- يىل 2- ئاي

سەن - سەن

ئىشق دەشتىدە سەرسانمەن، يۈرەردە دۇلدۇلۇم سەن- سەن،
ئىغىر تىن ئۇسسە كۆكسۈمگە، تەسەللى گۈل-گۈلۈم سەن-سەن.

دىلىم مېھرابىدا سەن بار، ھەمىشە ماڭا شاد بايرام،
ۋىسال مەنزىلىنى كۆرمەككە سېھىرلىك دۇربۇنۇم سەن - سەن.

سېنىڭ بىرلە گۈزەل دۇنيا، گۈزەل دەريا، گۈزەل ناخشا،
چېكىلسە زەخمىكىم تارغا، جان ئىشقى مەرغۇلۇم سەن - سەن.

يېشىل ئارمانلىرىم ئىچرە تۇغۇلدى رەڭمۇرەڭ غۇنچە،
ناۋالىق تىلدا بىر سايرا، دىل ئۇتقۇچ بۇلبۇلۇم سەن - سەن.

گۈلىستان ئىچرە روھلانسام، كۆرۈنمەس سەن كەبى بىر گۈل،
كۆڭۈل باغىمدىكى خۇشبۇي، ھاياتلىق سۇمبۇلۇم سەن - سەن.

1979- يىل 3- ئاي

يـار

تىلى بۇلبۇل، مەڭزى گۈل - گۈل، لەۋلىرى گۈل - غۇنچە يار،
ساچى سۈمبۈل، كۆزى شەھلا، چىشلىرى دۇر - ئۇنچە يار.

ناز - كەرەشمە، خۇلقى ئىچرە يايرىغاي جان - تەنلىرىم،
سېھرى ئەيلەپ بۇ كۆڭۈلنى كەلسە خۇش كۈلگەنچە يار.

ئىشق ئوتىنى قىلدى پەيدا ئىككى روھنىڭ زەرىتى،
دەردكە تولدۇم ئاتەش ئىچرە ئۆرتىنىپ كۆيگەنچە يار.

قىلدى نازلىق خۇش تەبەسسۇم، مەن ساڭا كۆيدۇم دېسەم،
شۇ كۆيۈككە چاچتى قوقاس مۇڭ خيال سۇرگەنچە يار.

باسمىسۇن جىمجىت سۈكۈتلەر، بەر جاۋاب سالماي ئازاب،
قىل رەھىم رولانغا ئەمدى قېنى ئۆز مەيلىڭچە يار ؟!

1979- يىل 4- ئاي

ئاتەش تەپتىمۇ

ئەتىر گۈلۈم دەيمۇ سېنى يا لەيلى رەيھان، سەبدىمۇ ؟
ئوت دەيمۇ يا كۆيدۈرگۈچى مېھرانە ئەتەش تەپتىمۇ ؟

زەپ ئۇلغيار كەن ئىشق ئەجەب كۆزلەر تىكىلسە روبىرو،
جىسمىمدىكى ئوت گۈلدۈرى قۇلاقلىرىڭغا يەتتىمۇ ؟!

روھىمغا روھىڭ چىرمىشىپ ئوينار قۇچاقلاپ چۈشلىرىم،
ئەپسۇس، ئۆزۈڭ يوق ئاي كەبى جىسمىڭ يىراققا كەتتىمۇ ؟

ھىجراندا يۈرسەم دەشت ئارا ۋەسلىڭنى ئىزدەپ كۈنۇ تۈن،
سورىساڭچۇ كاشكى : ئاشىقىم ئىشق - رىيازەت چەكتىمۇ ؟

مەنكى سۇيۇقلاندىم ئېرىپ، سەن مۇزكەبى قاتتىڭ جانان،
روھلانغا چوغ، تەڭرى ساڭا كاچكۇل سۇيىدىن سەپتىمۇ ؟

1979- يىل 5- ئاي

مۇخبىر

يېڭى ئوبزور ، خەۋەرلەر ياز ، يېزىشنىڭ پۇرسىتى ، مۇخبىر ، گېزىتتە شوخ جۇلا قىلسۇن زامانەم خسىلىتى ، مۇخبىر .

مۇھىت ئوكيانكى ، سەن شۇڭغۇپ ئېرىنمەي ئىزلە دۇردانە ، ئۇنىڭدىن نۇرلىنىپ كۆلسۇن خەلقنىڭ رىغبىتى ، مۇخبىر .

دەۋر بەردى ساڭا ئىمكان ھەمىشە سۆزلىگىن ھەق ، راست ، سېنى ئەمدى ئېتەلمەس خار بىشەملەر تۆھمىتى ، مۇخبىر .

بولۇپ سەن ئاممىغا تەڭ ھال ، تـەكەببۇر ئەيلىمە زىنھار ، قەيەرگە بارىكى ، بولغىن سەن خەلقنىڭ ئۇلپىتى ، مۇخبىر .

قېنى ياز يېزا ، زاۋۇتنى ، ئىلىم - پەن ، يېـڭى ئـەخلاقنى ، تارالسۇن گۈل دىيارىمنىڭ ئۇلۇغۋار شۆھـرىتى ، مۇخبىر .

1981- يىل 3- ئاي

ئون يىل

گويا توپان سۈيى ئوخشاش ئېقىپ ئۆتتى بىكار ئون يىل،
خارابە ئەيلىدى يۇرتنى، قىلىپ ئەلنى بىزار ئون يىل.

بىلىملىك ئۇندا يەكلەندى، ھەقىقەت ئەھلى چەكلەندى،
پىغان يۇتتى جۇدۇندا ئەل، باھارغا ئىنتىزار، ئون يىل.

دېھقان يەرگە ئۇرۇق چاچسا، ئېكىنزارلار قۇچاق ئاچسا،
ئۇنى چەيلەپ بۇزۇپ «جەندۇي» چېپىپ ئۆتتى قاتار ئون يىل.

باسالماي قەھرىنى دېھقان دېسە: «كىم ھەددىدىن ئاشقان؟»
بولۇپ لەۋزى «قەبىھ»، شۇل چاغ سولاقتا بولدى خار ئون يىل.

كىمكى توق يېسە ئىشلەپ، دېدى: «كەتتىڭ ئېزىپ چەتنەپ»
«جىمىدىن ئىنقىلاپ ئەلا» دېگەن بولدى شوئار، ئون يىل.

ئېتىزلاردا قوناق، پاختا، يىغىلماي قالدى قىشلاقتا،
ئاتالمىش «ئىنقىلاپ» قا زور بېرىلگەچ ئېتىبار، ئون يىل.

قايانىنى تىڭشساڭ دۇمباق ئاۋازى سالىدۇ قوقاق،
ۋەھىمە قىلمىغان كىم بار، يىگەچ دەشنام - ئازار، ئون يىل.

ئۆتەر دۇمباقچىلار ھەركۈن كۈلا كىيگەنلىنى ھەيدەپ،
بىرى «سېرىق كىتاب» پۈتكەن، بىرى چالغان دۇتار... ئون يىل.

رىيازەت ئىچرە بوپ سەرسان، بىلىم ئاشنالىرى ھەرىيان،
ئۇلاردىن كەتتى ئەركىنلىك، بىكار بوپ ئىقتىدار، ئون يىل.

ئويۇلدى لەخمە - خەندەكلەر، بۇزۇلدى ئۆي - ئىمارەتلەر،
ئۆتۈشتى دوست بىلەن دوستلار بولۇپ تىنچلىققا زار، ئون يىل.

رەقىب بوپ ئەر بىلەن خوتۇن، چېكىشتى دەرد - ئەلەم ھەر كۈن،
توزۇتتى مېھرىبانلىقنى جۇدۇنلۇق بىقارار، ئون يىل.

ئۇ چاغ دەيتتى «بازار ئاۋات، خەلقنىڭ تۇرمۇشى ھەم شاد»
بىراق خەلقىم كۆرەلمىگەن چېپەرقۇت، چىت تاۋار... ئون يىل.

نېچۈن ئېيتماي ھەقىقەتنى، كۆرۈپ ئون يىل ئەمەلىيەتنى،
ئېسىمگە كەلسە ۋەيرانلىق، ساڭا قەھرىم ياغار ئون يىل!

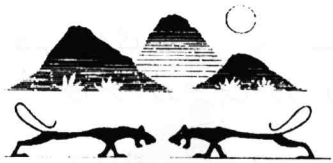
قىران بىر ياش ئىدىم جۇشقۇن، بىلىمگە ئاشنا - يالقۇن،
يوقالدى ياشلىقىم، قىلدى مېنى خەس - خاكسار ئون يىل.

يورۇق دۇنياغا كۆز ئاچتىم، بۆلەكتىن ئېتىبار تاپتىم...
ئەمەسمەن ئەمدى ئالدىڭدا نادانلىققا دۇچار ئون يىل.

سوراق ئۇستىدە تۆت مەلئۇن ساڭا ئەمدى جاۋابكاردۇر ،
قېنى ، بىللە ئاچايلى سوت ، قىلىپ مات - شەرمسار ، ئون يىل .

ئۇلار ئالدىدا سەن تاغدەك يېقىلماس - تەۋرىمەس پاكىت ،
ئۇلار قوينۇڭنى خار ئەتتى قىلىپ قانلىق شىكار ئون يىل!

1981- يىل 4- ئاي

شائىرغا

گـۈزەل مىسرالىرىڭ بىرلە كۆڭۈلنى مەھـلـىيا قىلغىن،
ئۇنىڭ مـەزمۇنىنى ئەلـگە شـىپا مېھرىگـىياھ قىلغـىن.

بېرىلمە ناز- سالاپەتكە، قوشۇل ئەل- يۇرت، جامائەتكە،
كېرىلىپ چەتتە يۈرمەكتىن ھەزەر ئەيلە، ھايا قىلغىن.

خەلق تۇرمۇشىدۇر زەركان، يېزىشنى ئىزلىسەڭ ھەرئان،
ئـۇنىڭ زەررە سېيماسـىنى كـۆزۈڭگە تۇتـىيا قىلغىن.

تېرىقنى تاغ دېمە ھەرگىز، تۇگەشسۇن ئۇ سېسىق ئەندىز،
سۆزۈڭگە توغرا- راستلىقنى ئۆچۈرمەس نۇر- زىيا قىلغىن.

بىراۋنى توغرىغا ئۇندەپ، ئۆزۈڭ چەت يۈرمىگىن مۇگدەپ،
ئاياشچۇن «زىلچا»نى ئاۋۋال ئۆزۈڭنى «بورىيا» قىلغىن.

بىنايىدەك* ھەسەت ئەيلەپ، خـەلقنىڭ لەۋزىدىن قالـما،
نـەۋايى، لـۇتپى، لـوتـۇندەك خەلقنى دوستـيا قىلغىن.

---

* بىنايى ـــ ئەلىشىر نەۋائىنىڭ دوستى ۋە كېيىنكى رەقىبى. نەۋائى ئۇنى شېئىر- رىيەتتە ئۇستازىم دەپ ئېتىراپ قىلاتتى. لېكىن ئۇ، نەۋائىنىڭ خەلق ئىچىدىكى يۇك- سەك ئابرۇيىغا ھەسەتخورلۇق بىلەن قاراپ، نەۋائى ئۇستىدىن پىتنە تارقىتىپ دۇش- مەنلىك قىلغانلىقتىن، ئۇنىڭ نەۋائىدىن ئۇستۇن تۇرىدىغان تالانتىمۇ خەلقنىڭ نەزە- رىدىن چۈشۈپ، ئەسەرلىرىمۇ دەۋرىمىزگە يېتىپ كەلمىگەن.

شامالغا ئەگىشىپ ئۇچما، پۇشايماندىن زەھەر يۇتما،
قويۇپ يەڭگىل يۈرەككە تاش، ئۆزۈڭگە ھەم داۋا قىلغىن.

رەزىللىككە ھامان ئوت ئاچ، گۈزەللىككە جاۋاھىر چاچ،
قىزىقما زەر قەپەسكە، كۆكتە ئۇچ ــ سەيرى ساما قىلغىن.

ۋەتەن رازى شۇچاغ سەندىن، ئايان شائىرلىقىڭ ئاندىن،
ھەقىقەت بىرلە ۋىجدانىنى ئەبەد ئۆچمەس سىياھ قىلغىن!

1982- يىل 2- ئاي

گـۈل

دىلئارامىم سۆيگىنىمسەن، يـۈرىكىم خـۇشتارى گـۈل،
چىن قەلب رىشتىم چىگىلگەن بوپ ساڭا ئەسرارى گۈل.

ھەر سەھەر باقسام گۈزەل ھۆسنىڭگە تويماي زوقلىنىپ،
ئاقىدۇ دولـقۇنلىنىپ قەلبىـمده كۈي - ئـەشئارى گۈل .

بىر مەھەل چەيلەپ سېنى سوقتى زىمستان جـۇتلىرى ،
بولدى چېھرىڭ زەپىران، ئېچـىلمىقىڭ دىـشۋارى گۈل .

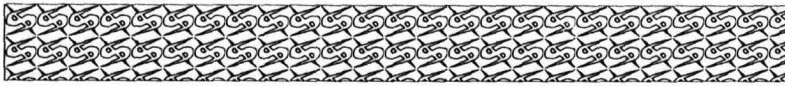
پـەرۋەرىش ئەتسەم سېنى، بولدۇم ئـاتالمىش «بـۇرژۇئا»
تەگدى ھەرياندىن جاھالەت قامچىسى ــ پـەشۋارى، گۈل.

سـۇزۇلۇپ سـۇبھى، ساما ئاچتى يـۇزىنى نـۇرلـىنىپ،
ھەيدىگەچ تۇننى ھەقىقەت دىلبىرى ــ سەرداري، گـۈل.

ئـۆزگـىچە كۈلدۇڭ بـۇگـۈن، قۇچۇپ جامالىڭنى باھار،
نۇر- زىيا ئىلـكىده ھـۆسنىڭ يـاشىندى رەڭدارى گـۈل.

يـاشنا - روھـلان، كـۈل ھەمىشە، ئەيلىسۇن بۇلبۇل ناۋا،
سېنى كۈلدۇرگەي ئـەبـەدكە دەۋرىمىز بـاھارى، گـۈل.

1982- يىل 3- ئاي، قاراقاش

كېلـۇر

ئەي چېۋەر جانان، قېشىڭدىن ئۆرگىلىپ ئۆتكۈم كېلـۇر،
بىر نەپەس ئەيلەپ تەخىر، ئىشقىم بايان ئـەتكۈم كېلـۇر.

نـەكبرەك ھـۆسن - جامالىڭ مەن ئۇچۇن ئى دىلرەبـا،
پەنـگە ئاشىق ئىستىكىڭنى دىـلغا چىڭ پـۇككۈم كېلۇر.

ھەر قېتىم كۆرسەم سېنى پـەن - تەتقـاتى ئۇسـتىدە،
شۇ ئەقىل - زېھنىڭنى قامۇس ئـەيلـىبان پۇككۈم كېلۇر.

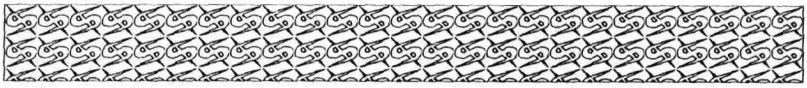
دۇررى - زەرسۇزمەك ئۇچۇن پەن - مەرىپەت ئوكيانىدىن،
سەن بىلەن قول تۇتۇشۇپ تېرەنگە تەڭ چۆككۈم كېلۇر.

ئىلمۇئىرپان نۇرىدىن ھۆسنىڭ لاتـاپەت ئالدى خـۇش،
تارتتى مېھرىمنى ئەجەب، ۋەسلىگە ھەم يـەتكۈم كېلۇر.

ھۆرۇغىلمانلار نە ھاجەت سەن كۇلۇپ باقساڭ شۇ ھـال،
تارى ئـەيلەپ رىشتىمزنى بىر ئـۆمۇر چـەككۈم كېلـۇر.

ئـۆرلىسەڭ ئـەي گۇل جانان، چەكسىز نۇرانە چـوققىغا،
شـان - زەپـەر ئەييامىدا گـۇللەر ئـارا كـۇتكۈم كېلـۇر.

1982- يىل 4- ئاي، قاراقاش

ئۇجمە

سېخىي ياز يەل - يېمىشلەرنىڭ شىرىنلىك ئەلچىسى ئۇجمە،
ساڭا تۇنجى ئېغىز تەگكەي بۇ يۇرتتا ھەركىشى، ئۇجمە.

كۆمۈشتەك يالتىراپ مېۋەڭ كى ئالتۇن زىخقا تىزغاندەك،
سېنىڭ سايەڭدە قاينايدۇ قېرى- ياش بەزمىسى، ئۇجمە.

نەپىس زەر رەڭ ياغاچىڭدىن ياسالسا تەمبۇرۇ دۇتار،
ئېشىلگەي يەنە جىسمىڭدىن جارانگلىق تارىسى، ئۇجمە.

چېلىنسا ھەر قېتىم مۇڭلۇق مۇزىكا يايرىتىپ دىلنى،
چۈشەر ئەسكە ئاماننىسا مۇقاملار ژارىسى، ئۇجمە.

سۈمۈرسە قۇرت يوپۇرماقىڭ سۈرۈپ تال - تال يېپەك مەشۇت،
توقۇلغان ئۇندا يۇرتۇمنىڭ گۈل ئەتلەس - شايىسى، ئۇجمە.

شۇ ئاددىي قوۋزىقىڭدىنمۇ يارالغان تۇنجى قەغەزگە،
پۈتۈلگەن قانچە شائىرنىڭ كىتابۇ نەزمىسى، ئۇجمە.

قەدىم مەشرىقتە، مەغرىبتە كى مەشھۇر مەھسۇلۇڭ كۆپتۇر،
نەپىس شايى، راۋاب، قالۇن كېلىش مەنبە ــ بېشى ئۇجمە.

كى ھەربىر شاخ، يوپۇرماقلىڭ ئاشۇ تارىخ گۇۋاھىدۇر،
ئۆزۈڭنىڭ جىسمىدىن پۈتكەن شۇ تارىخ سەھىپىسى، ئۇجمە.

ئەمەسسەن مېۋىسىز، پورلاش سۆگەتتەك ناز- كىبىرلىڭ يوق،
تەبىئىي، ساپ گۈزەللىكىنىڭ سىمۋولى ــ بەلگىسى ئۇجمە.

سېنى كۆيلەشكە ئاجىزدۇر تىلىمنىڭ رەزبىسى ئۇجمە،
بىلىم، تۇرمۇش ۋە سەنئەتنىڭ تەۋەررۈك خەزىنىسى ئۇجمە.

1983- يىل 6- ئاي

خوتەن قىزى لوندوندا

يىغىلدى بۇندا ئامېرىكا، ئىران، تۈركىيە، ئاۋغاندىن، ئەرەب، رومانۇ، پاكىستان، ئىراق، رىم، غەربىي گېرمانىدىن.

كۆرەك قىلماقتا لوندوندا خوتەنلىك قىز توقۇپ زىلچا، ئۇنىڭ مەشغۇلىغا تەھسىن - تەشەككۈر ياغدى ھەر يانىدىن.

بېشىدا ئال چىمەن دوپپا، يۈزىدىن خالىي رەڭ - ئۇپا، يۈرەكى تولدى شادلىققا ۋەتەن بەرگەن شەرەپ - شانىدىن.

ئۇرۇشلەر ئۈزرە ئويناپدۇ قولىدا پەنجە ھەم قايچا، سېھىر يەڭلىغ چۈشەر ھەر گۈل كۆڭۈل باغى — گۈلىستانىدىن.

«چېۋەر قىز، ئاستىراق ئىشلە، ئايان بولسۇن سېھىر بىزگە» تەلەپلەر ئاڭلىنار قىزغا بولۇپ تەرجىمە تىلخانىدىن.

توقۇشنى كۆرسىتىپ رەتلىك ئىزاھلار ھەر نەقىش، گۈلنى، پەخرلىك ئۇ جاھان خەلقى بەخش ئەتكەن بۇ ئىلھامدىن.

نېچۈندۇر بىر بوۋاي شۇدەم بولۇپ يەرمەنكىگە داخىل، ئىشەنمەي ئۆز كۆزىگە ئۇ قارايدۇ ئاستا پىنھانىدىن.

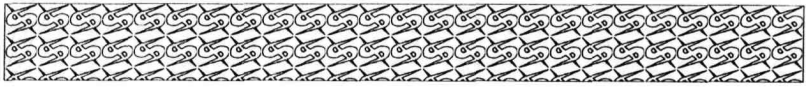
گىلەم تۇججارى كەيلاتمۇ جامائەت ئالدىدا مەمنۇن،
دىيارى ئىلچىدىن كەلگەن گىلەم ئۇستازى ــ مېھماندىن.

خوتەننىڭ سەنئىتى ھەر تىل - زەبانىدا ئەيلىنىپ زىكرى،
ئېلىندى يۇزلىگەن سۈرەت- فىلىملەر ئۇشبۇ مەيداندىن.

يىراقى نەچچە مىڭ يىللىق تاۋارىخ شاھىتى زىلچا،
بۇگۈن ھەم ئۆچمىدى قەدرىڭ ئېشىپمۇ قانچە دەۋراندىن!

1983- يىل 7- ئاي

كەل ۋاپادارىم

«سۇغا سالساڭ، سۇ كۆتۈرمەس مىسقال تۆمۈرنى،
ئالتۇن بېرىپ ئېلىپ بولماس، قالغان كۆڭۈلنى.»

يارنىڭ مەندىن كۆڭلى قېلىپ كەتتى يىراقتا،
ھىجران بىلەن ئۆتكۈزەرمەن يالغۇز ئۆمۈرنى.

شۇندىن بېرى مەن ئىنتىزار بولغا قارايمەن،
ئەسلىتىدۇ سۆيگۈ ئوتى كۆيگەن تونۇرنى.

ئۇمۇندۇرما دېرىزەمنى چېكىپ، شوخ شامال،
يارغا يەتكۈز سالىمىنى، ئەكەل ئۇچۇرنى.

كەل ئومىقىم، ۋاپادارىم، كەچۈرگىن مېنى،
بەخش ئەتكىن دىدارىڭدىن ماڭا ھۇزۇرنى!

1985- يىل 8- ئاي

ئۆزگىچە

ھۆر كۆرۈندۈك، گۈل يېزام، بۈگۈن چىرايلىك ئۆزگىچە،
ياسىنىپتۇ باغلىرىك ئايۇان - سارايلىك ئۆزگىچە.

ھويلىلاردا ئاخشىمى «جاھانىمما*»نىك بەزمىسى،
خۇشئاۋا مەشرەپكە جان قوشقان ساتارىك ئۆزگىچە.

جور بولۇپ شۇ شاۋقۇنۇڭغا ئاڭلىنار نەينىك ئۈنى،
جىلۋىلىك ئايدىك كېچە مۇڭلۇق سادايىك ئۆزگىچە.

سۈبھىدەم پەغەزدە كەپتەر ئۈنلىشەر «بۇق - بۇق» ئېتىپ،
باغ، ئېكىنزارنى سۆيۈپ ئۇچقان ساباھىك ئۆزگىچە.

ئاق تېرەكلىك يوللىرىك ھەركەنت - مەھەللەڭگە تۇتاش،
«گاك قانات دۆلدۈللىرىك»* بىرلە سۈباتىك ئۆزگىچە.

شوخ، تېمەن دېھقانلىرىڭنىك چېھرىدىن بالقيدۇ نۇر،
قولىدا كەتمەن، كىتاب، پەننىي ساباتىك ئۆزگىچە.

---

*جاھانىمما ــ تېلېۋىزور.

*گاك قانات دۆلدۈل ــ موتسكلىت قاتارلىق قاتناش قوراللىرى.

سايىلاردا «ئۆي» تۈتۈپ ئويناپدۇ بۇدرۇق باللار،
ئانىلار ئىشلەر خۇشال، غەيرەت - مادارىڭ ئۆزگىچە.

مەستخۇش ئەيلەر بۇ كۆكۈلنى ئەتىرگۈل، قوغۇن ھىدى،
ئوخشىغان قىز مەگزىدەك ئالما- ئانارىڭ ئۆزگىچە.

جەننەتۈلمەئۇۋانى كۆردۈم، نەكبىرەك باغ سەيلىسى؟
شوخلىنىپ قۇشلار ناۋا ئەيلەر، ھاياتىڭ ئۆزگىچە.

گۈل يېزام، ياشنا يەنە، شاد ياياسۇن تەشنا كۆكۈل،
مەھلىيا قىلدى دىلمنى تەسراتىڭ ئۆزگىچە.

1985- يىل 9- ئاي

دېمه

نەپسىگگە ۋىجدان سېتىپ، نەپ تەگسىلا خوش - خوش دېمە،
چوڭغا قۇيرۇق ئوينىتىپ، پۇقرا يولۇقسا پوش دېمە.

«ھۆرمىتىم» دەيسەن خۇشامەتنى چىرايلىق پەردىلەپ،
مىق ساڭا مىڭلارچە كۆز، خەلقنى كور، بىھوش دېمە.

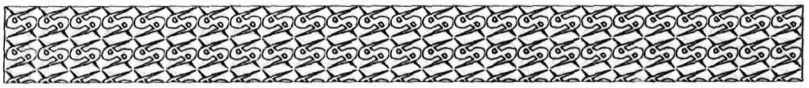
بىرنى ماختاپ ئۇچۇرارسەن ئايغا ئۆي - ساراي سېلىپ،
زەررىچە نەپ بەرمىسە پەسلەپ ئۇنى دەلدۇش دېمە.

بىر پىلىكسىز جىن چىراغسەن مۇگدىگەن، نۇردىن جۇدا،
پەرلىگەن ئەمدى بىكاردۇر، مەندە بار پەلكۇش دېمە.

بۇ يېڭى دەۋرانغا ئەمدى ئادىمىي ئىنسان كېرەك،
روھى ئۆلگەن بىر تىرىكسەن «ئاھ، ئىسىت، ئەپسۇس!» دېمە.

1987- يىل 5- ئاي

دىل ئازار

مۇشت - تاياق زەربىكى ئاندىن بەك ياماندۇر دىل ئازار،
خار - تىكەنسىز ئەۋرىشىم، زەھىرى يىلاندۇر دىل ئازار.

«دىل ئازار ــ تەڭرىم بىزار»، بىزگە بۇ ھېكمەت يادىكار،
ئادىمىي ئىنسانغا يات پەزلى قاۋاندۇر دىل ئازار.

دەرد ئېيتىپ كەلسە بىرى خانەڭگە، دوق قىلما ئاڭا،
دىل سارايىن كۆمگۈچى ئاپەت بوراندۇر دىل ئازار.

ياخشى سۆز، ئەخلاق - پەزىلەتنىڭ ئېسىل دەۋرانى بۇ،
ئەيلىسەڭ زەررە كىبىر، ئۇندىن ئايماندۇر دىل ئازار.

ئورنى ئوخشاش قەبرىدە شاھ ۋە گادايىنىڭ (پەرقى يوق)،
ئۆزىگە ھەم ئۆزگىگە زەخمەت - زىياندۇر دىل ئازار.

كەمتىرىن، شېرىن سۆخەن بول، تەختتە ئولتۇر ساڭمۇ گەر،
ئاق كۆڭۈل دانا ئۇچۇن مەنئى زۇۋاندۇر دىل ئازار.

كەل بۇرادەر ئۆم- ئىناقلىق جامىدىن چىقسۇن سادا،
كۈلكىمىز ئىسيانىدىن پەسلىڭ خازاندۇر دىل ئازار.

1987- يىل 6- ئاي

سۈبھدەم

زوق بېرەر قۇشلار ناۋاسى سۈبھدەم،
ساپ ھاۋا تەننىڭ داۋاسى سۈبھدەم.

گۈل - گىياھلار مەڭزىدە نۇر ئەڭلىكى،
بەرگىدە شەبنەم جۇلاسى سۈبھدەم.

نۇر تۆكەر چولپان تەبەسسۇم ئىلكىدە،
ئۇ گويا يارنىڭ سېيماسى سۈبھدەم.

كۆرۈنەر مەشرىقتە تاغلار سۈرىتى،
بېشىدا زەر تاج، لىباسى سۈبھدەم.

ئەكىلەر ئالما - ئانار ژە گۈل ھىدى،
ئەركىلەپ تاڭنىڭ ساباسى سۈبھدەم.

ئويغىتار جانان يىگىتنى ئۇيقۇدىن،
قەلبىدە سۆيگۈ - ژاپاسى سۈبھدەم.

كۆكتە نۇر، سۇ ئىچرە نۇر، گۈلزاردا نۇر،
جىلۋىدار يەر - كۆك ئاراسى سۈبھدەم.

باشلىنار يېڭى ھايات، ئەمگەك - چېلىش،
تۆكۈلەر ئامەت زىياسى سۈبھىدەم...

كەل، ئەي بۇلبۇللار، تۇزەيلى بەزمىلەر،
ياڭرىسۇن شادلىق ساداسى سۈبھىدەم.

1987- يىل 9- ئاي

يالغۇز

يولۇقتى تۇن ئاراسىدا ماڭا ئول دىلرەبا يالغۇز،
چۈڭۈلغان چاچلىرى چىرماش، قۇچاقىدا بالا يالغۇز.

ئاناردەك يۈزى تىرنالغان، گىرىملەر ئورنىدا قان، داغ،
سۇنۇق باغرىنى چاك ئەيلەپ چىقار دەردلىك سادا يالغۇز.

ئۇنىڭ ئەھۋالىنى سورىدىم: بۇ تۇندە نەگە يول سىڭلىم؟
دېدى: ئۇ قوغلىدى ئۆيدىن نە قىسمەت، نە بالا يالغۇز؟ ...

دېدى ئول ئاجىزە يىغلاپ: قۇتۇلدۇم ئەمدى دوزاختىن،
ئارامگاھىم بۇ كەڭ دۇنيا، قارا ئىغۇ تۇن دالا يالغۇز!

قاچانكى ئەمرىگە ئۆتتۈم، ئۇنى سۇلتان كەبى كۆتتۈم،
ئوتۇن، سەي ئۇنغىچە دائىم قىلىپ تەييار ئۇدا يالغۇز.

بىراق، ئۇ ھەر كۈنى توۋلاپ، كېلەر ئۆيگە ئىرغاڭلاپ مەست،
چاقار سىركاي، لېگەن - تەخسە، شۇ دەم ھوشتىن جۇدا يالغۇز.

بۇگۈنمۇ ئاشۇ ئىش تەكرار، چېقىلدى تېلېۋىزور، سائەت،
تاياقلار ياغدى باشىمغا، دېدىم مىڭ «ئاھ خۇدا» يالغۇز!...

بولالماي ئاخىرى چىقتىم قېچىپ زىندان كەبى ئۆيدىن،
بۇ تىمتاس كەڭرى ئالەمدىن تاپاي دەپ چىن ۋاپا يالغۇز.

تەبەسسۇم قىلدى يۇلتۇزلار، شامالار سۆيدى ساچمىنى،
پىچىرلاپ خۇش يوپۇرماقلار دېدى: كەل، مەرھابا يالغۇز.

دېدى شۇنداق، كېتىپ قالدى، ئۇزۇلگەن گۈل كەبى چوكان،
قاراڭغۇ تۇن ئاراسىدا سۆيۈپ مەڭزىن سابا، يالغۇز.

بۇنىڭدىن ئىككى يىل ئاۋۋال سۇباتلىق قىز ئىدىك گۈلدەك،
مېنى تارتقان گۈزەل ھۆسنىڭ گويا ئاھەنرابا يالغۇز.

سۆيۈشكە ئىنتىزار ئەردىم، بىراق يول بەرمىدى تەقدىر،
چۈشۈردى سېنى قىلتاققا، ماڭا ئەتمەي راۋا، يالغۇز.

ھاياتنىڭ يوللىرى شۇنداق، ئۇمىدسىز ئۆتمىگىن جانان،
سېنىڭدەك دىلرەبالارغا مېنىڭدەك جان پىدا يالغۇز!...

1991- يىل 1- ئاي

دىل راھىتى

خۇش تەبەسسۇم بىرلە باققان كۆزلىرىڭ دىل راھىتى،
پاك ئەدەپ- ئەخلاق ۋە شېرىن سۆزلىرىڭ دىل راھىتى.

سەرۋى قامەت، گۈل بويۇڭدىن تالى مەجنۇنمۇ خىجىل،
سۈبھىدەك نۇر بالقىغان ئاي يۈزلىرىڭ دىل راھىتى.

ھەر قېتىم كەلسەم ھېرىپ قىزىق چېيىڭ تەييار ماڭا،
تەنگە دەرمان مەززىلىك نان - تۇزلىرىڭ دىل راھىتى.

ئېمىتىپ باغرىڭدا باقتىڭ، ئۆستى شاد پەرزەنتلەر،
چاقناۋاتقان شۇ ئۈمىد يۈلتۈزلىرىڭ دىل راھىتى.

جۈپ قولۇڭدا بولدى جەننەت ھويلىمىز - گۈلزارىمىز،
مول ھوسۇل ئالغان چۆنەك- ئېتىزلىرىڭ دىل راھىتى.

داستىخانغا تىزغىنىڭدا قورۇما، تۇرلۈك تائام،
ئاش كۆكى، كۆك مۇچ، كۈدە، يالپۇزلىرىڭ دىل راھىتى.

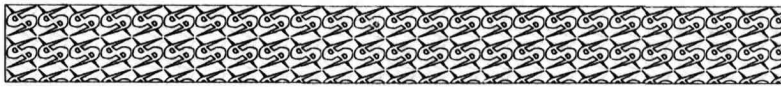
پەردە، ياستۇقلاردا كۆزنى چاقنىتار گۈل - كەشتىلەر،
جىلۋىدار رەڭدار بويىاق - ئەنگىزلىرىڭ دىل راھىتى.

سەن ئۆيۈمدە ئاق ياقامغا زەررە كىر قوندۇرمىدىڭ،
تازا تۇتقان شۇ چېۋەر قول ئىزلىرىڭ دىل راھىتى.

سەن دېدىڭ: روھلان، ھاياتتا ئىشلىمەك چەكسىز بەخت،
ياشىنىسۇن شۇنداق ئۈمىد - ئارزۇلىرىڭ دىل راھىتى.

1994- يىل 8- ئاي

بۇلاق

(«بۇلاق» مەجمۇئەسىگە بېغىشلايمەن)

نەۋ باھارنىڭ خىسلىتىدىن كۆز ئېچىپ ئاققان بۇلاق،
لەئىلە نۇر قۇچقان چىمەنگە ئۇنچىلەر قاتقان بۇلاق.

بالمۇسەن، زەمزەممۇسەن، ئابىھايات كەۋسەرمۇ سەن،
چاڭقىغان تەشنا يۈرەككە شەربىتىڭ ئاققان بۇلاق.

سۇلىرىڭنىڭ شىلدىرى ئوخشار بېقىملىق نەغمىگە ،
دۇر- جاۋاھىرلار تېگىدە نۇر كەبى ياتقان بۇلاق.

بىخ يېرىپ نۇر سۆيدى تارىخ جۇدلىرىڭ كۆمگەن دەرەخ،
لالە - رەيھانلار سۈيۈڭدە خۇش پۇراق چاچقان بۇلاق.

سەندە كۆردۇم نۆبىتى، لۇتفى، نەۋايى ئەكسىنى،
شائىرىڭ مەشرەپمۇ سەندە ئابرۇي تاپقان بۇلاق.

كۈنسېرى تاپتىڭ لاتاپەت، بويلىرىڭ ئۇز گۈلچىمەن،
مەيگە تولغان زەر قەدەھسەن بوۋىلار تۇتقان بۇلاق.

كېلىسەن ئوقچۇپ، يۈرەكنى چۆمدۈرۈپ زەمزەم تامان،
بۇ سەپەردە چاڭقىغان دىللارغا زەپ ياققان بۇلاق.

ئاق يەنە، ئاققىن ئۈزۈلمەي، ئۈنچە - مەرۋايىت چېچىپ،
ساڭا قانسۇن ئۇسسىغان، دىل بەھرىنى ئاچقان بۇلاق.

1997- يىل 12- ئاي

نەي ئۇنى

ئايدىڭ ئاخشام دىل ئارامى چىقتى دەسلەپ نەي ئۇنى،
پاتتى ھىجران مۇڭلىرىغا يارنى ئەسلەپ نەي ئۇنى.

ئاق لىباسلىق سايە كەلدى، ئەتىر بۇي چاچتى شامال،
بۇلۇت ئىچرە مۆكتى ئايمۇ، قالدى پەسلەپ نەي ئۇنى.

ئاقتى ئاستا دىلغا راھەت، بۇ يېقىملىق شوخ ئاۋاز،
كەتمىگىيدى شۇ جۇدالىق ئىچرە دەزلەپ نەي ئۇنى.

خۇش سابا ئۇپكەن چېچەكلەر دىل دېرىزەمدىن كىرىپ،
چىققۇسى پاك سۆيگۈدىن زەر ئۇنچە چەشلەپ نەي ئۇنى.

بولدى پەيدا يەنە شوخ كۇي - مۇڭ تۆكۈپ نازۇكقىنا،
يار پىراقى ئۆرتىگەن كۆڭلۈمنى بەزلەپ نەي ئۇنى.

تارىخىڭ بار بەك ئۇزاق، شاھىت بوۋامنىڭ نەزمىسى،
يەنە ئۇنلە تۇگىمەس ئىشقىڭنى سۆزلەپ نەي ئۇنى!...

1998- يىل 8- ئاي

مېنىڭ تويۇم

تونۇشۇپ قالدىم گۈزەل جانان بىلەن،
ئۆتتى كۈنلەر مەنىلىك جەريان بىلەن.

مەن ئاڭا كۆيدۈم، ماڭا بەردى كۆڭۈل،
بىز شۇغۇللاندۇق ئىلىم - ئىرپان بىلەن.

رىشتىمىزنى چاتقىنى پەن - مەرىپەت،
شەرت قويۇشتۇق بىر گۈزەل نىشان بىلەن.

ئويۇن - تاماشا بىلەن دوستلاشمىدۇق،
بەلكى ئىشرەت ياكى جىن - شەيتان بىلەن...

توي قىلىشنىڭ پەيتىمۇ كەلدى يېتىپ،
كۈلدى جۈپ تويلۇق سۈرەت ئارمان بىلەن.

ئىككىمىز تويلۇق ئۇچۇن چىقتۇق خۇشال،
رەستىگە ئون مىڭ يۈەن ھەمىيان بىلەن.

كۆردۇق نەچچە خىل تاۋار ئالتۇنغىچە،
قىز تېخى ئاچماس ئېغىز پىنھان بىلەن.

مەن دېدىم : مال يوقمىكەن ئەرزىگۈدەك ،
ھېچ سادا چىقمايدىغۇ پەرمان بىلەن ؟!

مەيلى ، قوي قانداق تەلەپ ، تەييارغۇ مەن ،
چىقتىم راست خېلىلا چوڭ پىلان بىلەن!

قىز دېدىكى : مەن ئەمەس جانسىز تاۋار ،
ساتقىلى يا تەڭ قىلىپ ھايۋان بىلەن .

جۈپ ئۆتۈش ئىنسانغا بىر قانۇنىيەت ،
توي قىلىش لازىم ماڭا ۋىجدان بىلەن .

سەندىكى مېھرى ۋاپا تويلۇق ماڭا ،
ئىككىمىز ئۆتسەك ئىناق خەندان بىلەن .

شۇ كۈپايە ، ئۆزگىسى لازىم ئېمەس ،
ئەتىمىز ئۆتسە گۈزەل دەۋران بىلەن .

قىزغا مەن تۈتتۈم ئېسىل بىر جۈپ ئۈزۈك ،
دوپپا تۈتتى ئۇ ماڭا ئېھسان بىلەن .

تويىنى شاد تەبرىكلىدى دوستلار كېلىپ ،
نەچچە ئۆيلۈكلا يېقىن مېھمان بىلەن .

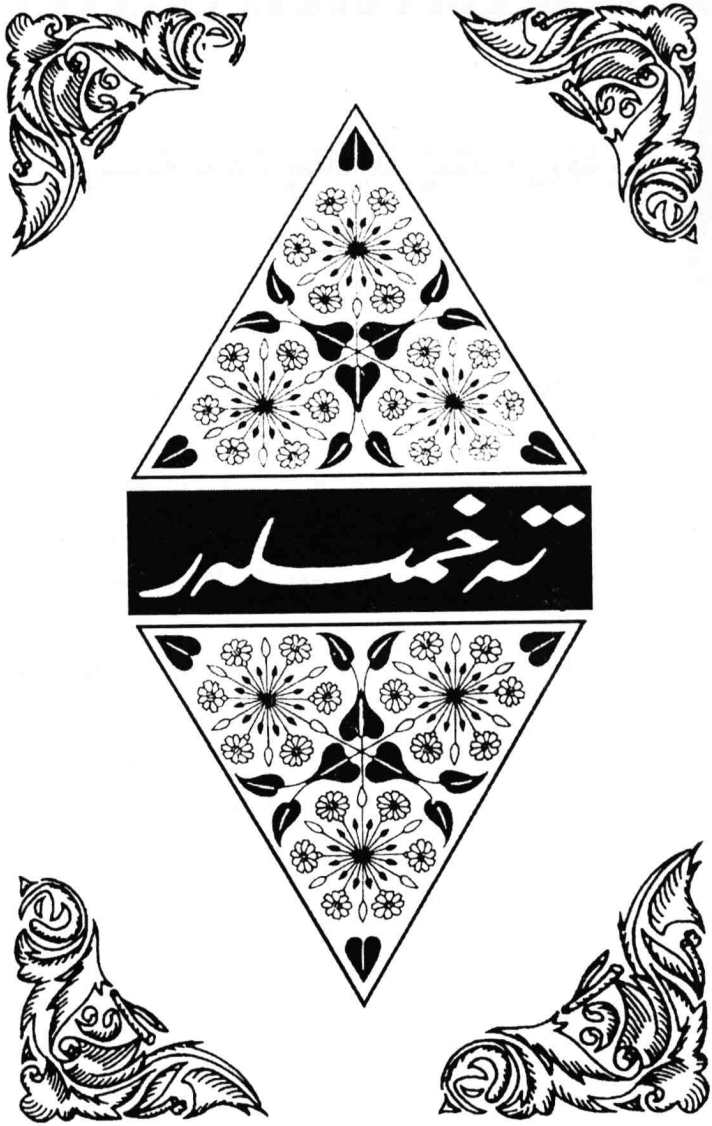
ئۆزئارا ھۆرمەت مۇھەببەتنىڭ ئۇلى،
سۆيگۈمىز تەڭدۇر دېڭىز- ئوكيان بىلەن.

ئەر- خوتۇن خۇش ئۆتمسە ھەممە بىكار،
قىزغا مىڭ ئالتۇن جالا ئاسقان بىلەن...

ئۆتسمۇ توي مەرىكىمىز ئاددىي بىراق،
شاد- خۇراممەن خۇددى ھۆر - غىلمان بىلەن.

1998- يىل 5- ئاي

تەخمسلەر

تۇرغۇن يىلتىز غەزەللىرىگە تەخمىس*

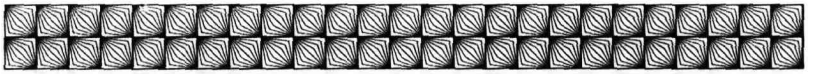
كەلسە

ئېچىلغاي گۈل كەبى كۆڭلۈم، كۈلۈپ دوستانە مەرد كەلسە،
تەسەللى بەخش ئېتىپ دىلغا، كۆتۈرگەي بىللە دەرد كەلسە،
سېغىنسام شۇڭا دوستۇمنى، تىلەيمەن: ساق- سەھەت كەلسە،
خۇشاللىق ئىلكىدە كونۇپرت ئاچارمەن يېڭى خەت كەلسە،
ئىچىم تىت- تىت بولۇر ئەپسۇسكى خەت ئىملاسى سەت كەلسە.

سېغىنىدىن كەلسە يوللانما، ئوقۇپ ئوغلۇمغا سۆككۈزدۈم،
بۇنىڭدىن ياخشى ئىبرەت ئال دېدىم، ئۇز خەتكە كۆچكۈزدۈم،
يېزىپسەن «ياخشى» نى «پاخشى»، بۇنى ئۆزۈڭگە يەتكۈزدۈم،
ئەزىز دوستۇم، ئەنە شۇنداق تالاي كۈنلەرنى ئۆتكۈزدۈم،
خېتىڭ مەزمۇنىنى بىلمەي يۈرۈپ، ئىملا غەلەت كەلسە.

---

* تەخمىس — ئارۇز ۋەزنىدە يېتۈك شائىرلار ئوتتۇرىسىدا مەيدانغا كېلىدە- غان، ئىككى ئاپتور تەرىپىدىن يېزىلىدىغان ئالاھىدە شېئىر شەكلى. مەلۇم شائىر يازـ غان غەزەلنى ئىككىنچى بىر شائىر زوقلىنىپ تاللىۋالىدۇ- دە، ئەسلىي غەزەلنىڭ ھەر ئىككى مىسراسى ئۈستىگە ئۈچ مىسرادىن قوشۇپ، ھەربىر كۈبلىتىنى بەش مىسراـ دىن قىلىپ يېزىپ چىقىدۇ. شائىرلار غەزەل ئاپتورىغا ھۆرمەت بىلدۈرۈش، پىكىرـ داشلىقىنى ئىپادىلەش، شېئىر مەزمۇنىنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئۈچۈن بۇ شەـ كىلنى قوللىنىدۇ.

چېكىت، پەش، ھەمزىلەر گويا چېچىلغان لاۋا- لەش ئوخشاش، كۆرۈندى گاھى قامغاقتەك ۋە بەزى يۆگىمەچ ئوخشاش، يىغىلدى كۆپ لىپاپ ئارپا كېپەك قات - قات كۆمەچ ئوخشاش، خېتىلىك ئىرماشۇچىرماش، ئازمىغا قويغان بۆگەچ ئوخشاش، بېسىپ قويدۇم تىزىپ ئۇستەل ئىچىگە ھەر نۆۋەت كەلسە.

سېنى تەنقىدلىسەم، شۇندا ئۆزۈڭنى سانىما مەغلۇپ، بىلىمگە ساختىلىق، قېيىداش نادان، تەنتەككىلا مەنسۇپ، يېپىش نۇقسانىنى، چىن دوستلۇق ئارا چۈشكەن مىتە - مىكروب، بىراۋغا چېچىلىپ دەپسەن: ماڭا ئۇ يازمىدى مەكتۇپ، بولۇرمەن بەك خاپا سەندىن ئاشۇنداق ئەرزىيەت كەلسە.

چىرايلىق خەت گويا يامغۇر سۈيىدە ياشىنغان گۈلزار، ئاڭا باقسا كۆڭۈل تويماس، زېھنىلەر چارچىماس زىنھار، ئوماق خەتلەردە ئاشقىلار مۇھەببەت ئەيلىشەر ئىزھار، سېنىڭ سەت خەتلىرىڭدىن دوستلىرىڭمۇ ھەم ئىكەن بىزار، پىسەنتكە ئالمىغانسەن دوست- ياراندىن نەسىھەت كەلسە.

ئۇمىدلەردىن شاراب تۇتسام، يوقاپ كەتتىڭ ئاداش جىملا، ساڭا مەن سۆزلىدىم سەتلىك، گۈزەللىك ھەققىدە لىللا، بېشىڭنى چۈمكىبان ياتتىڭ، ئىشىك - تۈڭلۈك ئېتىپ ھىملا، پوچىركاڭ سەتمۇ، ئۇز، بىلكى كۆڭۈلنىڭ سايىسى ئىملا، بولۇرسەن تېخى بىر خەتتات دىلىڭغا چىن نىيەت كەلسە.

چىرايلىق خەت تېرەن مەنە بىلەن ئوخشار چىنارىمغا، ئەيىبتىن قۇتۇلۇش باغلىق سېنىڭ ئۆتكۈر چىدامىڭغا،

تىلەيمەن قۇت، زەپەر، سەنئەت يولىدا ئات چاپارىڭغا،
كۆرۈپ دائىم ئوسال خەت، چۈشمىسۇن قورۇق چىرايىمغا،
كۈلەي سەندىن چىرايلىق خەت يېزىلغان يېڭى بەت كەلسە!

2003- يىل 4- ئاي

ئوخشاپتۇ

قۇلاققا ئاسقىنىڭ ئاچقۇچ، پىچاق ئاسقۇمغا ئوخشاپتۇ،
كۆتۈرگەن كۆكرىكىڭ لومشۇپ دېگىز - دولقۇنغا ئوخشاپتۇ،
بويالغان قىسقا ساچىڭ ھەم قىزىل يالقۇنغا ئوخشاپتۇ،
جانانىم، زاكىتا قاپلاتقان چىشىڭ ئالتۇنغا ئوخشاپتۇ،
چىرايىڭدىن توزۇپ تۇرغان ئۇيغا ئاق ئۇنغا ئوخشاپتۇ!

قېشىڭنى بىر ئىلىك يۆتكەپ نېمانچە ئۆزگىرىپ كەتتىڭ،
يەنە قانداي ئۇلاپ كىرپىك، قۇلاققا تۆت تۆشۈك تەشتىڭ،
بىلەلمەي سورىغۇم كەلدى: مۇشۇمۇ تاللىغان كەسپىڭ؟
بويۇڭغا خوپ ياراشقان توم چېچىڭنى نە ئۈچۈن كەستىڭ؟
بېشىڭ قىسقا چېچىڭدىن خۇددى توڭ قوغۇنغا ئوخشاپتۇ!

كۆرۈرمەن دەل سېنى دائىم كېيىم بازارى ــ ئوڭ- سولدا،
تاقىلداپ ماڭغىنىڭ ماڭغان، كېيىم چامدانى بىر قولدا،
ئەجەب پەشتاقتا تۇز ماڭدىڭ، يۈرەرسەن پۇتلىشىپ پولدا،

كىيىملەرگە قاراپ تويماي، يىقىلدىڭ نەچچە رەت يولدا،
تاقاپ ئالغان كۆزەينەك بىر بۇزۇق دۇربۇنغا ئوخشاپتۇ!

كۆكەرگەن يۇز-كۆزۈڭ، ئاھ، يەپتاياق، نەدىن قىپچىپ كەلدىڭ؟
ئاتاڭ ھاكچىمىدى، ئەپسۇس، يۇزۈڭگە ئاق چىپچىپ كەلدىڭ،
ياقاڭ شۇنداق تىكىلگەنمۇ، ئېگىز مەيدەڭ ئېچىپ كەلدىڭ،
لېۋىڭدە توق قىزىللىق بار، قەيەردىن قان ئىچىپ كەلدىڭ؟
شۇ ئون بارماقتا ياققان شوخ خىنەڭمۇ خۇنغا ئوخشاپتۇ!

بويۇڭغا باقسىلا ھەركىم، ئەجەب قاپتۇ چېنىپ دەرلەر،
ئۆزۈڭ چەككەن شۇ مەڭلەرنى قويۇپتۇ كۆپ چېكىت دەرلەر،
كىچىكلەرنى زىغىر-زاغۇن، چوڭىنى ماش، چىگىت دەرلەر،
سېنى كىم كۆرسە ئارقاڭدىن، ئىكەن نازۇك يىگىت دەرلەر،
شۇ ئانلا كۆرسە ئالدىڭنى، دېگەي مايمۇنغا ئوخشاپتۇ!

سېنىڭ ئاشۇ سىياقىڭنى يەنە كۆرمەككە يوق سەۋرىم،
بۇنى ئاڭلا، نومۇس بىلگەي بۇ رەسۋا مودىنى دەۋرىم،
خۇنۇكلۇكنى كۆرۈشمۇ بىر ئازاب ئىشكەنغۇ، ۋاي دەردىم!
سېنىڭ بىرلە تالا-تۇزدە يۈرۈشكە قالمىدى مەيلىم،
سەۋەب: تۇرقۇڭ غەلىتە، سەت، ئوسال مەزمۇنغا ئوخشاپتۇ.

بۇنى بىلمەك كېرەك ئەسلىي، بولۇر تۇرمۇشتا سەۋەنلىك،
ئوسال- سەتلىكنى ھەرگىزمۇ گۈزەللىك قىلمىغاي بىرلىك،
گۈزەللىك يار ساڭا ھەردەم ئۇدۇم بولسا سەمىمىيلىك،

جانانىم، بىل گۈزەلسەن، ئەمما سەتلەشتۈردى سۈنئىيلىك،
گۈزەللىك ئىزلىمە، ئۇ سەندە، قەلبىڭ كۈنگە ئوخشاپتۇ!...

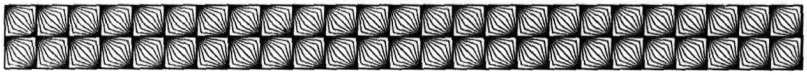
2003- يىل 4- ئاي

كەتتىلە

چاقچاقتا دوستۇم ئاغرىنىپ، جانسىز- مادارسىز كەتتىلە،
ئاغرىقنا قىلماستىن سەۋەب، دورا- داۋاسىز كەتتىلە،
روھ قۇشلىرى ئۆلدى، بىراق جىمجىت، ھازاسىز كەتتىلە،
ئاغىنىدارلىق بابلىرى يۈتمەي ئاداسىز كەتتىلە،
ئاق بەت ئەقىدە قەدرىنى بىلمەي ۋاپاسىز كەتتىلە.

پات- پات قارايلا ئارقىغا مەستتەك، ئەلەڭشىپ كۆزلىرى،
كاللىغا تاش تەگكەن كەبى تامدەك ئاقارغان يۈزلىرى،
چاقچاقنى بەك سەت بۇلغىدى ئەۋرەز ھىدىدەك سۆزلىرى،
باشلاپ بەلەن چاقچاق، كېيىن سەكرەپ چىچاڭشىپ ئۆزلىرى،
باش ئاغرىتىپ سۆزلەپ ياۋا، بەلكى ھاياسىز كەتتىلە.

چىن مەردكە خاس چاقچاق دېگەن، مەنسىدىن زەررەت تارار،
سۇخەن پىرى ــ چاقچاقچىلار ئەل ئىچىدە ئىززەت تاپار،
چاقچاقنى بىلمەسلەر سورۇندا سىلىدەك لەتكە قالار،
دەرسى بۆلەك چاقچاق دېگەننىڭ، چىدىغان لەززەت ئالار،
داغلاپ يۈرەكنى لەختە ئەيلەپ، تۇتىياسىز كەتتىلە.

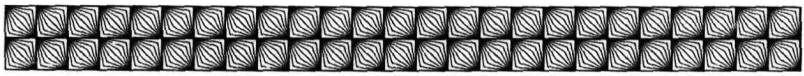
بۇ كوچىدا بولغان سىلى سەرسان قۇراق دەپتەر بىلەن،
قۇراشتۇرۇپ نەس يازمىلارنى پەردازلاپ ئەستەر بىلەن...
مەن يۆلىگەنغۇ سىلىنى، بولغاندا يەكسان يەر بىلەن ؟!...
ئۇل راسلسام دوستلۇق بىناسىغا ئىشەنچ، قان - تەر بىلەن،
ئۇششاق شېغىل قوشماقتا يوق، پىنھان، جاپاسىز كەتتىلە.

چاكىقاپ ئۆلەي دېگەندە، مەن بەرگەن چۆگۈن ئۇنتۇلدىمۇ ؟
ئىلمان چېدىرغا يەتتىلە، چاپقۇن - جۇدۇن ئۇنتۇلدىمۇ ؟
قان - ياش تۆكۈپ يەشكەن ماكا دەردلىك تۇگۈن ئۇنتۇلدىمۇ ؟
خاس باغلىرىغا چۈشكىنى ئاپەت، بۇگۈن ئۇنتۇلدىمۇ ؟
خالىس بولۇپ باغۋەن ئەجىر تۆكسەم، ساداسىز كەتتىلە.

قان - تەرلىرىمنى ئايىماي، دوستلۇق ئۈچۈن سوققان يۈرەك،
تەقدىم قىلىپ جەۋھەرلىرىمنى، تىلىبان ئوتلۇق تىلەك،
پەرۋىشلىرىمدە ئەمدىلا ئاچقاندا باغ شوردا چېچەك:
ئېتىزلىرى تۇتقان خەمەكلەر كەم ئىدى، ھەتتا پۇچەك،
ئېگىلگىلى شاخ - شاختا ئاز مېۋە، جۇلاسىز كەتتىلە.

بىلمەپتىمەن، نەپكە ھېرىسكەن، توۋا، دوستىنىڭ بەزىسى،
تەۋە ئىكەن ئۆزىگە ماكىغان - تۇرغىنىنىڭ ھەممىسى!...
بولماس نېسىپ ئۇنداق كىشىگە مەكگۇ دوستلۇق سەھىنىسى،
لۇغەتلىرىدىن ئۆچتىمۇ ۋىجدان - ساداقەت مەنىسى،
ۋىسال قۇشى پەرۋازىغا ئاسمان - ساماسىز كەتتىلە.

تەھرىرلىسەم ماز يازمىلارنى ئۇيقۇ شېرىنىدىن كېچىپ،
ژۇرنال - گېزىتكە چىققىنىدا كۆزلىرىنى چاقنىتىپ،

«شائىر مانا مەن!» دەپ يوغان سۆزلەيتتىلە شالە چېچىپ... ئىجادىيەت گۈلزارلىرىغا باقسىلا كۆزنى ئېچىپ، ئىچرە ئىزىم ئازمۇ؟... تىلەكلەرگە پىداسىز كەتتىلە.

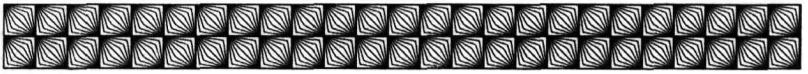
ئاقىل ئىشىدۇر ئۆزگىنى ھەم ئۆزىنى ئاسراش - ئاياش، كەمتەر، ئەپۇچان دىلغا ھېچ يەردە ئەمەستۇر كەم قاياش، دوستلۇق بۇزغان كىشى پايىغا كېرەك يانتاق قاداش!... لوقمان ئىدى ئىنسانغا دوستلۇق يىلتىزى، ئەپسۇس ئاداش، رەڭ تاللىيالماي كەتتىلە، خەير - خوش، ساپاسىز كەتتىلە!

2003- يىل 3- ئاي

بولمىسۇن

دوستقا ياپقان شاھى تون دۇشمەنگە قالقان بولمىسۇن، سالغاي ئالدام خالتىغا، يەلكەگدە ئالقان بولمىسۇن، جەۋھىرى دۇردانىلەر دەريا غا تالقان بولمىسۇن، بەك ئاسان گەپنى دېمەككە، ۋەدە يالغان بولمىسۇن، تىلنى يىغ، سۆزلە يۇرەكتە، رىشتە ۋەيران بولمىسۇن.

زەپ بۇيۇك زىننەت قۇياش، يۇلتۇز ۋە ئاي ئالەم ئۈچۈن، نازۇنېمەتلەر زۆرۈر مول داستىخان ئايەم ئۈچۈن، ھەق، دىيانەت، پەن- بىلىم ئەۋزەل ئۇلۇغ غايەم ئۈچۈن، لەۋزىدە تۇرماق پۈتۈن بۇرچتۇر تىرىك ئادەم ئۈچۈن، مەيلى كۈندۈز ياكى تۈن ئالدىڭدا تۇمان بولمىسۇن.

سىر بېرىپ ھەر كىمگە سەن ئەل ئىچىدە بولما ئادا،
گەپ ئوغرىلاپ شۇم رەقىب قۇيرۇقىنى قىلغاي خادا،
دىلگە قۇلاقلار سىرلىرىڭنى ئەپقاچار بەرمەي سادا،
دىل دېرىزەڭنى تاقا، دەرۋازىنى ئاچما خاتا،
خەلقئالەم ئالدىدا سىر مۇلكى پايخان بولمىسۇن.

ئىشىنەمسەن، يارىتىلغان ھەقنى سۆزلەشكە تىلىم،
ساختىلىقتىن خالىي دوستقا مەڭگۇ سادىقتۇر دىلىم،
چىن ۋاپادار ئالدىدا ھېچ ئەرزىمەيدۇ پۇل - مېلىم،
ياق دېمە، جىسمىگە تېنىم، بارلىق بىساتىڭدا قېنىم،
بول قەيەردە، دۇشمىنىم خانەڭدە مېھمان بولمىسۇن.

ياكى بىلگىن شۇم رەقىب، يا چاغلا ئادىل، ئاق مېنى،
ياكى بىل ئالدامچى، شەيتان، يا غېرىب ئاقساق مېنى،
بىر گېپىم بار، ئاڭلا دوستۇم، قىلمىغىن ئەخمەق مېنى،
تۇيغۇلاردا باق مېنى، مەيلى چايانىدەك چاق مېنى،
چىن ئەقىدەم پاقلىنى چۆللەردە سەرسان بولمىسۇن.

بىل شۇنى، ھەر كىم ساڭا خۇشخۇي ئوماق، تەمكىن ئەمەس،
بەزى بار چاپقۇن- بوران، دائىم سىلىق سەلكىن ئەمەس،
سەن دېسەڭ بۇلبۇل چىرايلىق، قاغىدەڭ ئەركىن ئەمەس،
يولنى ئەل تۇپتۇز دېمەس ھەم تۇزلىمەڭ مۇمكىن ئەمەس،
ماڭمىقىڭ شاد، گاھى تەس، مەنزىلدە شەيتان بولمىسۇن.

مەيلى بول ھاكىم يا دوكتور، مەيلى ئەلنىڭ چاكىرى،
مەيلى بول زالىم رەھىمسىز ساختىلىقنىڭ ساھىرى،

ياكى سەن زۆھرە خېنىمنىڭ بول ۋاپادار تاھىرى،
ئەي دىلىمنىڭ ماھىرى، بار ھەممە ئىشنىڭ زاھىرى،
بۇ سەپەرنىڭ ئاخىرى ئاچچىق پۇشايمان بولمىسۇن!...

2003- يىل 4- ئاي، قاراقاش

نۆبتى غەزىلىگە تەخمىس

دەۋرىمگە نۇسرەت ئىقبال ئەت خوتەننى،
دىللارغا زوق - ئىلھام لال ئەت خوتەننى،
پەرىلەر ھۆسنىگە جامال ئەت خوتەننى،
رەۋزىگە مانەند خىيال ئەت خوتەننى،
بەھىشتىن زىيادە مىسال ئەت خوتەننى.

قوينۇڭ تار بىئىنجا لەنىتىلەرگە،
گۈلباغسەن ئەمگەكچان جۇرئەتىلەرگە،
ۋىسالگاھ ئوت يۈرەك پەرھادىلەرگە،
ئايا رەب، بىتەمۇغ جەننەتىلەرگە،
ئەرجۇمەندىگە ۋىسال ئەت، خوتەننى.

خاكىڭدىن بالقىيدۇ قۇياش شولىسى،
قاشتېشى، يىپىكلىك جانان سوۋغىسى،
گىلىمىڭ زەرنايىاپ تۇپراق تۇغمىسى،
خۇجەستە خاكى رەھمەت سۈرمىسى،
كۆزۈڭگە تۇتىيا خال ئەت خوتەننى.

تاغ - دەريا، ئېكىنزار، نەزمە شېئىردۇر،
سېنى باغ ئەتكەنلەر پەرھاد - شېرىندۇر،
سەن شۇنداق خىسلەتلىك گۈزەل زېمىندۇر،

پەرىلەر بۆسەسى تۇرفە شىرمىندۇر،
ھۆرلەر لەبىگە بال ئەت خوتەننى.

سەنئەتۇ نېمەتكە تولغان ھەر بەندەر،
نۇر ئىچرە گۈل - چىمەن، لالە جىلۋىگەر،
سەندەدۇر پاك، خۇشخۇي ھۆر، پەرى- پەيكار،
تەلئەتكە خۇرشىد، كۆزلەرگە ئەختەر،
يادەك قاشىغا ھىلال ئەت خوتەننى.

خەلقىك ئەمگەكچان، راستچىل سەمىمي،
بىرنى بىر دىيان، كەم دەر كېمىنى،
ئېگىلمەس كۈچلۈككە، سەنلەپ سەبىينى،
چىقسا نەسىمى، كېلۇر شەمىمى،
لەيلى بويىغا دال ئەت خوتەننى.

زەر تۇپرىقىك قاشتېشى، ھېقىق،
نان - تۇزۇك قۇۋۋەت، ھاۋاك ساپ ئىللىق،
كەلگۈسۈك پارلاق بولغاي بىتەھقىق،
بەرسە قادىرىم بەختىگە تەۋپىق،
قۇرىىگە قۇدرەت كامال ئەت خوتەننى.

شەھرىك ئاجايىپ قەد كەردى مەغرۇر،
ئادەملەر خۇلقىدىن تەپچىيدۇ غۇرۇر،
گۈلشەن رەستىلەر دىللارغا ھۇزۇر،
گۈلىستانى ئىرەم بولسۇن تەھەييۇر،
ئۇنىگغا نەۋرەس - نىھال ئەت خوتەننى.

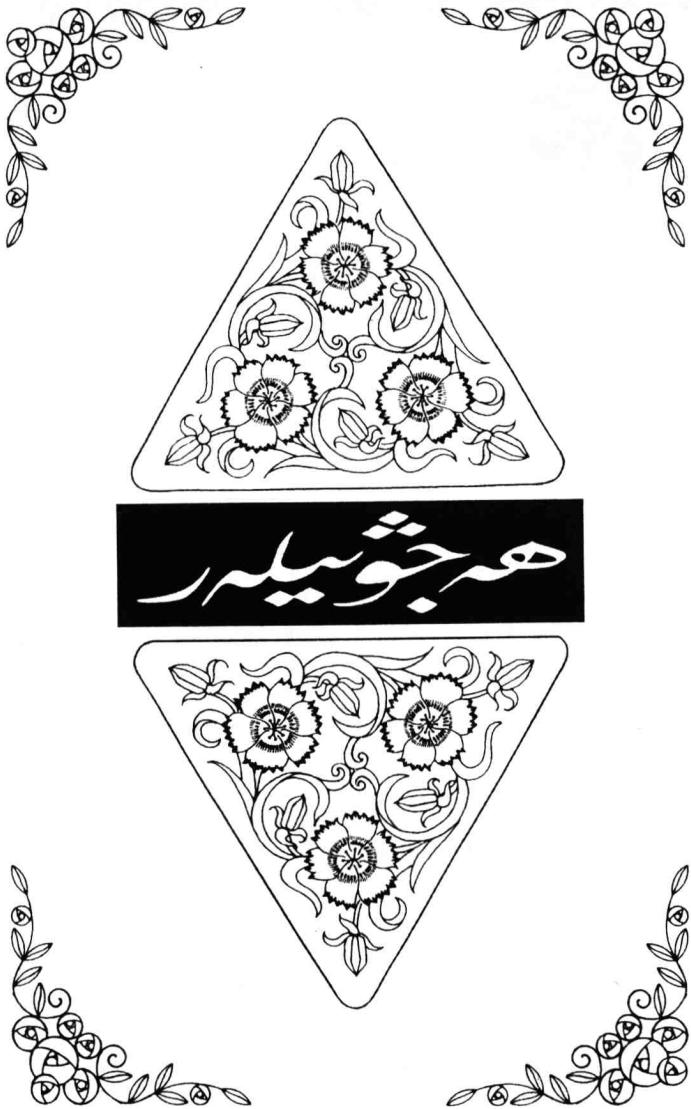
شەرمى ھامى شېرىن سۆزىگە،
ھايا زىننەت شەھلا كۆزىگە،
ھېچ تەمەننا قويماس ئۆزىگە،
قانداق بىھاجەت لاله يۈزىگە،
قىزىللىق قىزاچۇن ئال ئەت خوتەننى.

سەندە ئىرپان ئەھلى ماھىروي،
قولىدا كىتاب، دىلىدا تېرەن ئوي،
بىلىم ئىشقى گويا ئۇنسىز كۈي،
مۇئەللىمى ئاپاق بىنىشىن سۇخەنگۇي،
تىغلىنگە دەرسى - ماقال ئەت خوتەننى.

ئۆتتى تاغ سۈيىدەك ياشلىقىم چاغى،
يۇيۇلۇپ دەمبەدەم دىلىنىڭ كىر - داغى،
بۇلبۇلدەك سايرىدىم، ئۇركۈدى زاغى،
ئى جاھان شائىرى، گۈلشەنى باغى،
خەمسەڭگە قۇدباش ئىتتال ئەت خوتەننى.

ئىلھاملار قوشساڭمۇ زەۋقىم سېلىگە،
ئالالماي زىكرىڭنى ھەقلىق تىلىگە،
بەك ئەپسۇس، رەھىمى پاتتى ھېيلىگە،
سەن ھەم نۆبىتى سىياھروي ئېلىگە،
رەقىبلەر كۆزىگە زاۋال ئەت خوتەننى.

2003- يىل 5- ئاي

هەڵبژێرە

ئۇششۇقەن ياپراق

ئاق خوتۇن، ئاپئاق خوتۇن، قايماق خوتۇن،
كۆزلىرى جادۇ- سېھىر، ئۇيناق خوتۇن،
قارا تۇرمەل چاچلىرى پاخپاق خوتۇن،
سارىاپانى ئۆزگىچە، نايناق خوتۇن،
نازلىنىپ مېڭىشلىرى «تاق - تاق» خوتۇن.

كىيسە ئۇ ھال رەڭ شىلەپە ياريشار،
غادىيىپ پىكاپقا ئوبدان جايلىشار،
باشقىلار «چەت ئەل قىزى» دەپ قارىشار،
يەنە ئۇششاق باللارمۇ ماريشار،
قارىماڭلار، ئۇ ئۆزى مۇنداق خوتۇن:

«ناز خېنىم» دەيمىز ئۇنى، تۇخان ئەمەس،
«ياش تېخى يىگىرمە» دەر، يوغان ئەمەس،
«ئۇچ ئۇكام بار» دەيدۇ، «مەن تۇغقان ئەمەس»،
«ئانا!» دەپ چاقىرسا ئۇ، ئۇققان ئەمەس،
باللىسىدىن تانغىنى قانداق خوتۇن؟!

ياش يىگىت - قىزلارغا يانداش ئەسلىدىن،
كەتسىمۇ ياشلىق غۇرۇرى بەستىدىن،

يورغىلاپ كىرمەيدۇ ھەتتا رەستىدىن،
ئۆزىچە مەغرۇر لاتاپەت دەستىدىن،
ھەر قەدەمدە چاچ تۇزەر ئاۋاق خوتۇن.

ماڭىدۇ بىر ئالدىراپ، بىر ئاستىلاپ،
بەزىدە تولغايدۇ بەل پاتۇرۇشكىلاپ،
چۈشمىگەچ بىر پەدىگە ھالى خاراب،
ئاخىرى تېز- تېز مېڭىش قالدى ياراپ،
كەلسىمۇ تاخلار سىلىق پەشتاق، خوتۇن.

لېۋىدە كۈلكە - تەبەسسۇم ناز قىلىپ،
يەتكۈچە ئارتىس كەبى پەرداز قىلىپ،
يەر ئەمەس، كۆكتە گويا پەرۋاز قىلىپ،
ماڭغىنىدا مودىنى ئەندىز قىلىپ،
خەق قاراشتى چىشلىشىپ بارماق، خوتۇن!

ئۇچرىغاچ يولنىڭ چېتىدە ئاشنىسى،
تېز مېڭىشتا كەتتى ئاجراپ پاشنىسى،
نۆلگە تەڭ بولدى تاراقلاپ قاتنىشى،
لىڭگىپاي مۇمكىنمۇ ئەمدى قاچمىشى،
بوغدى يولدا سېنى قىل سىرتماق، خوتۇن.

قامىلىپ قالدى كۆرۈنمەس ھەپسىدە،
تويدى جاق رەسۋاچىلىقنىڭ دەستىدە،

جىلۋە - ناز ئۆچۈپ نازاكەت بەستىدە،
سولدى ھەم ھەشقىپىچەكتەك لەسسىدە،
بولدى بۇندا خەس، توپا- تۇپراق، خوتۇن.

يولدىشى باش تەتقىقاتچى ئىنژېنېر،
يوق ئۇنىڭدا قىلچە مەغرۇرلۇق، كىبىر،
تەتقىقاتلار ئىشلىگەچ ئۇ بىرمۇ بىر،
ئىككى- ئۈچ ئىلمىي كىتاب قىلدى نەشر،
بولمىدى قىلچە ئاڭا خۇشۇاق، خوتۇن.

ئەكسىچە ھەر كۈن چىقاردى ئۇ جېدەل،
ئىنژېنېر بىرلە ئېلىشتى بەلمۇبەل؛
قائىدە سۆزلەپ بولالماي دەلمۇدەل،
ئىنژېنېر كەتتى قېرىپ ھەي، بىمەھەل،
سۆزگە كۆنمەس، ئېرىگە يانغاق خوتۇن.

ماڭسا ئەر خىزمەتكە، دەيدۇ :«ئويىنىدىڭ،
شۇ ئېسىل پىكاپقا زادى تويمىدىڭ،
يا مېنى بىللە بېرىشقا قويمىدىڭ،
مېنى تاشلاپ ئۆي ئىشىغا كۆيمىدىڭ...»
ياقا سۆرەپ ئېسىلار قامغاق خوتۇن.

ئۈچ بالاڭنى باقمەن كىر- قات يۇيۇپ،
ئاش ئېتىپ، نان ياقمەن تەرلەپ - كۆيۈپ،

بۇ ئۆيۈڭنىڭ ئىشىدىن كەتتىم تويۇپ،
سەن ئىگە تەييارغا، خوش، بىكار يۈرۈپ،
ھەر كۈنى كايىپ كېتەر شاقشاق خوتۇن.

نەچچە كۈن تەجرىبە ئىشلەپ ئىنژېنىر،
بىر يېڭى تېخنىكا بىرلە ئاچتى سىر،
ئۇ شۇ دەم بۇ كەشپىياتقا بوپ ئەسىر،
يازىدۇ نەتىجىنى قىلماي تەخىر،
نېمە قىلدىكىن بېشى قايغاق خوتۇن!...

ئىنژېنىر ئىشلەپ تازا تالدى بېلى،
ئۆز ئىشىدىن كۆڭلىمۇ رازى خېلى،
ئۇچنى تۇن كۆرسەتتى سائەتنىڭ تىلى،
سوۋۇغان تاماقنىمۇ خالار گېلى،
بەلكى قويغاندۇر ئاڭا تاماق، خوتۇن.

تۇنۇگۈن پىكاپتا بىللە خوتۇنى،
«ئويىنىغاچ» پەسلەپمۇ قالغان جۇدۇنى،
ئەمدى بەس، تويماس شۇ كونا ئۇدۇمى،
ئىنژېنىر ماڭدى پەرەزلەپ مۇشۇنى،
تېز ئىشىكنى ئاچقۇسى ئويغاق خوتۇن...

شۇ خىيال بىرلە ئىشىكنى قاقتى ئۇ،
«ناز!... ناز!» دەپ نەچچە توۋلاپ باقتى ئۇ،

قىپ ئامال ئاخىر ئىشكىنى ئاچتى ئۇ،
كىردى- دە، ئاۋۇال چىراغنى ياقتى ئۇ،
ئولتۇرامدۇ باتنىسا ياتقاق خوتۇن!

قاتمۇقات كۆرپە سېلىپ ئۇخلار ئايال،
ۋە لېكىن ئۆڭي ئىچىدە باشقىچە هال،
ياتىدۇ پولدا كىچىك ئوغلى بىلال،
يۇزىدە قان داغلىرى، هەي، ئىسىت ئۇۋال!
نە گۇناه قىلدى سەبىي بوۋاق، خوتۇن ؟!...

بىر تەرەپتە بەش ياشلىق قىزى زىلال،
بىر بۇلۇڭدا يەتتە ياش ساهىبجامال،
ئۇخلىشار شۇ ئۇيقۇ بەرگەندەك ئامال،
هەر تىنىقتىن ئاڭلىنار كۆلپەت، قامال،
ئادىتىگىمۇ بالىنى ئۇرماق، خوتۇن! ؟...

تۇرىدۇ ئاش - سەي شىرەدە چېچىلىپ،
تەخسىلەر هەم چىنە - چەينەك چېقىلىپ،
كۆزىگە قاراڭغۇ مۇدهىش تىقىلىپ،
ئىنژېنېر كېتەتتى تاس - تاس يىقىلىپ،
قىلىۋەتتى نېرۋىنى توزغاق، خوتۇن!!!

ئىنژېنېر بۇ ئىشقا بەرداشلىق بېرىپ،
بالىلىرىنى سۆيدى قۇچاقلا ئېلىپ،

ياتقۇزۇپ ئۇلارنى يۇمشاق جاي سېلىپ،
تىندى كۆڭلى نەرسىلەرمۇ رەتلىنىپ،
بارمىدۇ سەندەك «رېكورت» بۇزغاق خوتۇن!؟

كۆڭلى غەش، كارىۋاتقا ئۇ يانپاشلىدى،
ئويغىنىپ ۋات- ۋات خوتۇن گەپ باشلىدى،
«بەر سۆزۈمنى! — دەپ قوپۇپ كۆز ياشلىدى، —
سەندىكى ئۇنۇڭان ماڭا ئەسقاتمىدى...»
ئەيلىدى ئۆينى شۇدەم دوزاخ، خوتۇن!

ئەڭلىنى كىيدى ئوسال سۆزلەپ راۋان،
ئېرىگە تاشلاندى دەل گويا قاۋان،
ئولتۇرار ئەر تېخىچە سۇرمەي زۇۋان،
سۆزلىگەنگە تەربىيە ئالغان قاچان؟
قويدى ئەرگە شەرت، سوراق، تۇزاق خوتۇن:

«نەگە باردىڭ، نەدە تۇردۇڭ ھەي جاناب،
قايسى باغچا، كوچىلاردا ئىز ماراپ،
تانسىلاردا كىمنى قىپ تەزىم - تاۋاپ،
ئويىندىڭ كىملەر بىلەن، بەرگىن جاۋاب؟...»
شۇ تەرىزدە قاينىدى ئۇزاق خوتۇن.

«تەگكىنىمگە مىڭ پۇشايمان دۆتكىمۇ،
باشقا كادىر باقتى غاز، قوي - ئۆچكىمۇ،

رەستىلەردە ئاچتى تەنزە - بوتكىمۇ،
يەتتى ھەتتا دۇكىنى ئۇچ - تۆتكىمۇ،
ئويندىكى سەن، مېنى قىپ مازاق خوتۇن!»

توختىماي ئېرىنى شۇنداق تىللىدى،
ياخشىلارنى قىلچە ئۆرنەك قىلمىدى،
سەۋر قىپ گەپ قىلمىغاننى بىلمىدى،
تاكى ئېتىپ خورازمۇ ئاخىر چىللىدى،
بولدى باشقا خۇددى «ئۇر توقماق» خوتۇن.

قايىنىغاچ سارىكى خوتۇننىكى تەلۈسى،
ھويلىنى چىپ ئالدى غوۋغا - غەلۋىسى،
بۇزۇلۇپ ئەرنىكى نېرىپلار رەزىسى،
ياتقۇزۇپ قويدى بەھوشلۇق زەربىسى،
بىز دېسەك «روھ قاتىلى» خوپراق خوتۇن!...

پۈت - قولى تىترەپ خوتۇننىكى سىرقىراپ،
ئۇشبۇ ھالدىن سالدى«ۋاي دادا!» چىرقىراپ،
ئۇچ گۆدەك يىغلاپ دادام! دەپ ۋارقىراپ،
قوشنىلارمۇ كىردى ھەيران پىرقىراپ،
ئەمدى لازىممۇ ساڭا قاچماق، خوتۇن ؟!...

ھەر تەرەپتىن ئوق كەبى ياغدى سوئال،
ئىنژېنېرغا قاي كېسەل سالدى قامال ؟!

كەلدى «جىپ»مۇ، يۆتكىدى بولماي ھايال،
بەلكى دوختۇرلار ئاڭا تاپقاي ئامال،
تەس بىراق ساڭا داۋا تاپماق، خوتۇن!

ناز خېنىمنىڭ چېھرىدە قان قالمىدى،
پۈت - قولىدا ماغدۇرى - جان قالمىدى،
ئەمدى باتناپ ئۇسكىلى جاي قالمىدى،
رەڭگىمۇ سارغايدى، «ھاي - ھاي» قالمىدى،
كۆكلىگەيمۇ ئۇششۇگەن ياپراق خوتۇن!؟

1988- يىل 5- ئاي، قاراقاش

ئەپسۇس

ئىت ئالدىمغا ئېتىلدى قاۋاپ،
نان تاشلىدىم ئۆزۈمنى ئاياپ.
توختىدى ئۇ، ئوينىتىپ قۇيرۇق،
كەتتى مانا پۇتۇمنى يالاپ.

ئۇغۇ بىر ئىت، تەبىئىتى شۇ،
ئۇندا يوقتۇر ھايا ۋە نومۇس.
بەزىلەردە ئاشۇ قىلىقىنىڭ
بارلىقىغا ئەپسۇس،
مىڭ ئەپسۇس!

1989- يىل 8- ئاي، قاراقاش

ئادەمىي تۇلكە

ئۆگەندىم ئاجايىپ بىر سېھرىگەرلىك،
ئۆزۈمنى شىر ئالدىدا تۇلكە قىلدىم.
ھۆركىرەپ خىرس قىلسا ساغرىن سىلاپ،
تىلمىدىن شېكەر تۆكۈپ كۈلكە قىلدىم.

ئۆزگەردىم ياز پەسلىدە يېشىل رەڭگە،
پىنھاندا توشقان ئوۋلاپ مەرىكە قىلدىم.
كۈزلۈكى زەر تون كىيدىم، ئولجا يىغدىم،
قىشتىكى سەيلىلەرنى تەرك قىلدىم.

يولۇقسام يىلپىز، يولۋاس، بۆرىلەرگە،
گەپ سېتىپ ئۆزۈمگە رام - مىلكە قىلدىم.
بەزىدە ھەريان چېپىپ يول كۆرسىتىپ،
ئۆزۈمنى ئۇلارغا باش - سەركە قىلدىم.

خوش دېدىم، زوراۋانغا قىلىپ تەزىم،
ياخشىغا قاپاق تۇرۇپ دەككە قىلدىم.
شۇ ۋەجدىن ئەندىشەم يوق كۈن كەچۈردۈم،
ئۆزۈمنى بەختەر شاد، ئەركە قىلدىم.

1992- يىل، قاراقاش

دوڭغاق

ئارىمىزدا ياشاپ كەلدىڭ غەيرىي، دوڭغاق،
خۇشامەتتىن بولۇپ بېلىڭ ئەگرى، دوڭغاق،
خوجايىنغا بېرىپ پارا - خەيرى، دوڭغاق،
تېزلا ئالدىڭ هوقۇق - ئەمەل، كىبىر، دوڭغاق،
قىلغان سېنى شۇ كېسەلنىڭ زەهىرى، دوڭغاق.

ئەپسۇس، سېنىڭ شىپا تاپماي بۇ كېسىلىڭ،
بارغانسېرى ئېغىلىپتۇ دۇمچەك بېلىڭ،
هارام بىلەن بۇلغىنىپ نەس، قارا دىلىڭ،
يەتتى تاپان يالاشقىمۇ هەتتا تىلىڭ،
قىلماي هالال نېسىۋەڭگە شۇكۇر، دوڭغاق.

تېزلا ئۆستۈڭ، قورساقمۇ چوڭ، سىغار ئون نان،
بايمۇ بولدۇڭ سېتىۋېلىپ هوقۇق، ئۇنۋان،
تەر ئاقتۇرماي، قۇچاق ئاچتى باغ ۋە ئورمان،
قۇچاق ئاچتى سەيلىگە هەم مىسر، ئۇممان،
ئالدىڭ تازا هارام پۇلدىن بەهرە، دوڭغاق.

دۆت بولسمۇ، پۇل بەرسىلا قوشۇپ سەپكە،
هوقۇق بەردىڭ تىزىپ قاتار ئوڭ ۋە چەپكە،

بىلىملىك، پاك، قابىللارنى قاقتىك چەتكە،
قىلمىشىڭمۇ يېتىپ قالدى تازا چەككە،
قىلار ئەمدى سېنى ئەلنىڭ قەھرى، دوڭغاق.

شەرەپ دېسەك، دېدىڭ: «كەلمەس دەۋرگە ماس»
مېدالنى دېدىڭ: «خوراز بوينىغا ئاس»
بىلىم دېسەك، قۇلاق يايتىڭ بولۇپ بىر گاس،
پۇل ئۈچۈنلا قىلدىڭ ھەدەپ ساختىنى راست،
يۈرت ئىچىدە قالمىغان ھېچ قەدرى، دوڭغاق.

مەركەزنىڭ ھەق - ئادىل ھۆججەت، ئىمزاسىنى،
ئوقۇيسەنۇ، بەك تەس دېدىڭ ئىجراسىنى،
كۆرمىدۇققۇ سەندە ۋىجدان ئىزناسىنى،
قەلبىڭنىڭ ھەم خەلقتە چىن ئىخلاسىنى،
ئەمدى ساڭا قىلالماس ئەل سەۋر، دوڭغاق.

تۈزەتسەك دەپ سۆز ئېچىلسا چىرىكلىكتىن،
چىقالمايسەن ھەي تەس دېگەن چىگىشلىكتىن،
يۈمشىتالماي ھەق «تۈگمىنى» يىرىكلىكتىن،
دېدى ساڭا ئۆلۈم ياخشى تىرىكلىكتىن،
يۈتقاي سېنى ئەمدى لەھەت - قەبرە، دوڭغاق!

1997- يىل 3- ئاي

ھەسەتخورنىڭ سۈرىتى

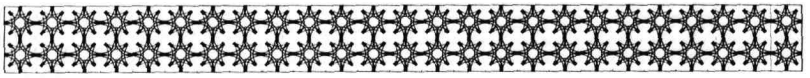
غەيۋەتنىڭ ئانىسى ئىچى تار ھەسەت،
ئاتىسى ــ نادانلىق، ئاجىزلىق، ھەسرەت.
قاغار چۈشىدىمۇ زەپەر ئوغلىنى،
شۇڭا ئۇ بىر ئۆمۈر تاپالماس نۇسرەت.

بىرەرسى دارۋازلىق قىلسا ئېگىزدە،
«مەن يۆلەپ چىقاردىم» دەيدۇ ئۇ پەستە.
ئۇ پەسكە چۈشسە، دەر «مەن قۇتقۇزمىسام،
تىرىك قالمىغى چۈشەتتىَ تەسكە.»

ھەر ئىشقا ئۇرۇنۇپ باقار بىمالال،
قۇدرىتى بەرمەيدۇ ئىشلەشكە ئامال.
ۋە لېكىن باشقىلار قىلسا شۇ ئىشنى،
تېرىدۇ كەينىدىن بىر قۇچاق «پاخال».

جەڭ ئېلان قىلمايمەن ھەسەتخور ساڭا،
سەۋەبكى، جەڭگاھتا ئۆلمىكىڭ بىشەك.
ئۆزگىنى غاجاشتا زەئىپلىك باسقان،
بىمارغا قانداقمۇ ئاتاي تاش- كىبسەك ؟!

1997- يىل 2- ئاي

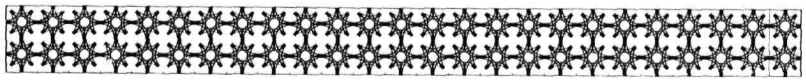
ئۆزگىرىش

بىر چاغ «سلىك» بولغان بۇ يىگىت،
باشتا شەپكە ھەمدە بۇدۇر چاچ.
ھەيۋىسىدىن تىترەيتتى ئەل - يۇرت،
كۆرسە ھەريان بولاتتى قاچ - قاچ!
دەيتتى: «كىمنى نەگە يوشۇردۇك،
بىلجىرلىماي ئىشىكنى تېز ئاچ!»

بۇگۈن كۆرسەم قويۇپتۇ ساقال،
ئۆزگىرىپتۇ چاچمۇ سەللىگە.
قولتۇقىدا بامبۇك ھاسىسى،
ئىمام بوپتۇ بىزنىڭ مەللىگە،
جەننەتنىمۇ ئىختىيار قىلسا،
قويارمىكىن تەڭرى مەيلىگە؟...

1998- يىل 11- ئاي

دوست

بىر قەدەھ سۇندۇم ئاۋۇال مېھمانە دوست،
ئىككى - ئۈچتە بولدى ئۇ مەستانە دوست.
تۆت ۋە بەشنى سۈمۈرۈپ لەش بولدى، بەس،
تىللىماققا چۈشتى راست قەستانە دوست.
دەسلىپىدىللا ساھىبىم دەپ ماختىدى،
ماختىسا بولغايمۇ چىن دوستانە دوست.
ھامىنى ئاشكارا ئىكەن رەزگى يۈرەك،
ئىشتىھاسى بولدى پەس خەستانە دوست.
تىللىسا «تىللا مۇكاپات» كەلمىدى،
ياغمدى ھەم مەدھىيە داستانە، دوست.
تىللىشى ھەق بولسا تەھسىن، ئاپىرىن،
ھەم قۇچاق ئاچسۇن بېھىش- ئاستانە، دوست.
مەي شۇنى ئايرىيدىكەن، بىلدىم خالاس،
قايسى جىك دوست، قايسى جا ئەپسانە دوست!...

1998- يىل 12- ئاي

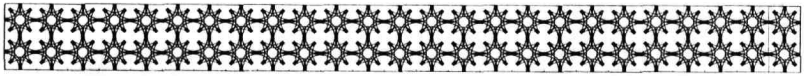
نەزەرمۇپتىنىڭ ئۆلۈمى

(ئەھمەدشاھ قاراقاشى تۇغۇلغانلىقىنىڭ 260 يىللىق خاتىرىسىگە)

شۇ بىر كۈنلەر ، نەزەر مۇپتى ئىدى كاتتا زىياپەتتە ،
يىپەك تون سەللە كىيگەن ئۇ ، كېلىشكەن بىر سالاپەتتە ،
ئۆزىنى باشقىدىن ئەلا بىلىپ ئەقلى - پاراسەتتە ،
كېسىپ سۆزلەر ئادالەتتىن گويا سۇلتان قىياپەتتە ،
كۈتۈلگەي شۇڭا مېھمانلار ئارا ھۆرمەت - ئىناۋەتتە .

خۇش ئاۋاز سازچى ، ھاپىزلار قىزىتقان كەڭرى ئايۋاننى ،
چېۋەر ئون نەچچە ساھىبخان كۈتەر يۈزلەرچە مېھماننى ،
كاۋاپ ، بەتتىدە قول ئوينار ، قۇرۇپ مەھكەم بەداشقاننى ،
قىزىق لەتىپە - چاقچاقلار تۈزەر كۆڭلى ئاداشقاننى ،
نەزەر مۇپتىمۇ بوش كەلمەي قىلار چاقچاق - رىقابەتتە .

شەرىئەت بابىدىن تەبلىغ قىلىپ بىر چاغ نەزەر مۇپتى ،
ھالال - ھەقلىقنى تەكىتلەپ ئاۋامنىڭ كۆڭلىنى ئۇتتى ،
دېدى ئۇ : گەر بىرى سورىماي كىشىنىڭ ھەققىنى يۇتتى ،
ۋە ياكى بىر ئامانەتكە خىيانەت يولىنى تۇتتى ،
قارا يۈز ئول كىشى دائىم بۇ خىل گۇمراھ جىنايەتتە .

داۋام ئەتكەندە مۇپتىنىڭ يەنە بىر تەبلىغى باشتىن،
ئۇدۇلدىن ئېھتىرام بىرلە سادا ئاڭلاندى بىر ياشتىن:
«بۇ مەكتۇپ كەپتۇ ئۆزلىرىگە ئەھمەد شاھ قاراقاشتىن!»
بۇنى ئاڭلاپلا مۇپتىنىڭ كۆزى نەملەندىلەر ياشتىن،
نە ياشكى، ئۆزىچە شادلىق ئاڭا كەلگەچ شۇ سائەتتە.

ھاياجاندا نەزەر مۇپتى جامائەتكە قاراپ ھەريان،
ئاتاق - ئابرۇيغا يەتمەكتىن پۈكۈپ كۆڭلىگە بىر ئارمان،
مۇبارەك خەتنى تالىپقا ئوقۇشنى قىلدىلەر پەرمان،
ئەكس ئەتكەن ئىدى خەتتە شۇ ناباب ئاتقىچە جەريان،
ئوقۇلدى شۇ تەرىز بۇ خەت ئەجەب زىل خۇش قىرائەتتە.

سورالدى باشتا تەن ساقلىق، ئايال - ئۇششاققىچە ئەھۋال،
سورالدى ئۇنى شاد ئەيلەپ نەچچىگە يەتتى دەپ پۇل، مال،
سالامدىن سۆكرى سۆز بىردىن ئۇنى تىترەتتىلەر غال - غال،
بېشىدا زور قىلىچ ئويناپ چېقىن چاققان كەبى ۋال - ۋال،
تىتىلغاندەك تېنى گويا ئېتىلغان توپ - سىنارەتتە.

ئاتمىش سەر ھارام تەڭگە ئاڭا ئوقيا بولۇپ تەگدى،
بولۇپ گاھى ئۇ تۆگمەنتاش ئېسىلدى، بوينىنى ئەگدى،
بولۇپ ئۇ ئاتەشىن سىرتماق بەدەننى چىرمىدى، چىگدى،
ئۆزىنى ئۇشبۇدەم مۇپتى دوزاخنىڭ زۇلمىدا سەزدى،
دىلىدا ئەيلىدى ئىقرار ئازابىم شۇ خيانەتتە!...

نەزەر مۇپتى خۇشال، مەغرۇر بۇ خەتنى ئاڭلىدى دەسلەپ،
ئۆزىنى تۇتتى مەردانە ساۋاقداش مېھرىنى ئەسلەپ،
خيانەت سۆزى چىققاندا مىجەزى قالدىلەر پەسلەپ،
تاتاردى چېھرىمۇ تامدەك، يۈرەك كەتكەن كەبى دەزلەپ،
سەۋەب، ئۆتكۈر قەلەم بىرلە يېزىلغاچ خەت كىنايەتتە!...

ئايان بۇندا ئوسال ئاتىنىڭ نەچچە خىل ئەيىبى - نۇقسانى،
ئەيىبكى بىر ئەمەس، ھەتتا ناچارلىق يۈزدە توقسانى،
بۇ ئات بۇزغان، ئېكىن، ئورمان، ئېتىزلىقنىڭ تېخى يوق سانى،
بۇ ئات سەۋەبى مۇپتىمىنىڭ ھارام تەگكىنى يۇتقانى،
قېچىشقا نە ئامال بۇندىن يىقىلدى شۇ خىجالەتتە!...

باياتىن سۆزلىگەن مۇپتىم دىيانەت پاك - ھالاللىقتىن،
يىقىلدى ئەمدى سورۇندا بولۇپ ئاشكار ھارامىلىقتىن،
بۇ ئىشتىن پەندىيات ئەيلەپ سادا چىقتى خالايىقتىن،
ھارامخور ساختىلار شۇنداق قاچالماس ھېچ زاۋاللىقتىن،
جېنى چىقمايلا ياتقاي ئۇ تىرىك گۆردە ــ ھالاكەتتە.

بېسىپ ساق ئىككى يۇز يىلنى، بۇ ئۆتكۈر ھەجۋىيات كەلدى،
نەزەر مۇپتى كەبى بىللە ھارامخور سەلبىيات كەلدى،
ئۇنىڭغا سۇكۇتشىپ بىللە يارامسىز، ھەجۋىي ئات كەلدى،
مىنىپ شۇ ئاتنى ئەخمەد شاھ غەزەپتە قامچىلاپ كەلدى،
خەلق ھۆرمەتلىگەي مەكگۈ شائىرنى ئۇشبۇ ھالەتتە!

2000- يىل 9- ئاي، قاراقاش

كۆرەڭ بۇغا

كۆل بويىغا سۇ ئىچكىلى كەلدى بىر بۇغا،
جۇلالىنىپ چۈشتى ئەكسى سۈپسۈزۈك سۇغا.
كۆرەڭلەپ ئۇ ئۆز ئەكسىنى قىلدى تاماشا،
دېدى: «ماڭا يارىشار كەن بولسام پادىشاھ.
بار بېشىمدا خان تاجىسى ــ ھەيۋەتلىك مۈڭگۈز،
قىلار تەزىم، كۆرسە ماڭا بۆرە، شىر، توڭگۈز.
ماڭا شۇنداق ئادەتتە ياشاش خارلىق ئەمەسمۇ،
سۈپەتسىمگە پادىشاھلىق لايىق ئەمەسمۇ...»
بۇ ئورماندا سەكرىدى ئۇ ئۆزىنى ماختاپ،
ئۆزاق ئۆتمەي بىر ئىزدىلا قالدى جىم توختاپ.
كۆرگەنىدى كېلىۋاتقان شىرنى ئالدىغا،
قاچتى دەرھال ئېلىپ جاننى خىلۋەت دالدىغا.
ئەپسۇس، خان تاج مۈڭگۈزلىرى شاخقا ئىلىنىپ،
قاچالمىدى، قالدى بۇ ھال شىرغا بىلىنىپ.
ئۆزىچىلا كۆرەڭلىگەن بۇ «تاجدار خوجا»
بولدى شىرغا شۇ پەيتتىلا بىر ئوبدان ئولجا.
كۆرەڭلىسە كىمكى، كۆرگەي شۇنداق ئاقىۋەت،
قۇچقىغا ئالغاي ئۇنى تىمتاس ئاخىرەت.

1966- يىل 2- ئاي

قوغۇن بىلەن شۇمبۇيا

بىر كۈنى شۇمبۇيا ئىرغاڭلاپ، سەكرەپ،
ۋارقىراپ سۆزلىدى قوغۇننى يەكلەپ:
ــ نېمانچە ياتسەن ئۇخلاپ يېنىمدا،
زىلۋا قامىتىمنى قامىللاپ چەكلەپ؟

دېدى بوم ئاۋازدا قوغۇنمۇ بىغەم:
ــ مېنى شۇ تۇپراقتا ئۆستۈرگەن ئىگەم.
كۆكلىدىم، بىراق سەن يىلتىزلىرىمدىن
سۇ ئوزۇق سۈمۈرۈپ ئۆسكىلى نېكەم.

يوق سېنىڭ كېرىكىڭ ۋە ياكى مېۋەڭ،
نېمانچە سۆزلەيسەن يارايدۇ نېمەڭ.
يوققۇ ھېچ پايداڭ ئىنسانغا سېنىڭ،
نە ھەددىڭ سەكرەشكە تىرىكتاپ دېۋەڭ؟!

شۇمبۇيا قوغۇنغا ئوينىتىپ دەررە،
دېگەندە «كۆزۈمدىن يوقال ھەي تەلۋە.»
مەي بولغان قوغۇننى ئۈزدى ئىگىسى،
قالمىدى پېلەكمۇ، تىنجىدى غەلۋە.

1997- يىل 3- ئاي

كاككۇك بىلەن زەينەپ

كاككۇك بىلەن زەينەپ ئىلگىرى،
بىر - بىرىنىڭ ئىكەن دىلبىرى.
يايرايدىكەن ئۇلار ئورماندا،
چىم - چىمەنلىك گۈلزار ماكاندا.
بارچە قۇشنىڭ ئەركىن سەركىسى،
كاككۇك، زەينەپ ئىكەن ئەركىسى.
يات كۆز بىلەن كۆڭۈل قايرىماي،
بىر - بىرىدىن كەپتۇ ئايرىلماي.
ئاشق - مەشۇق ئۆتەركەن خۇشال،
ئىناقلىققا يەتكۈزمەي كاشال.
ئايىنى قوغلاپ كۈنلەر ئۆتۈپتۇ،
بۇك ئورمانلار غازاڭ تۆكۈپتۇ.
ــ يۇرۇڭ زەينەپ بولمايلى ھايال، ــ
دەپتۇ كاككۇك، ــ كۆچەيلى دەرھال!
قاراڭ مانا ئۇششۇك، سوغ شامال،
ياشاشقا تېز تاپايلى ئامال...»
بىر جۈپ ئاشق قىلماي تەخىر،
جەنۇب تامان ئۇچۇپتۇ ئاخىر.
كېچە - كۈندۈز ھارماي ئۇچۇپتۇ،
قانچە داۋان - تاغلار ئېشىپتۇ.

داۋام ئېتىپ ئۇلار سەپەرنى،
ئۇچرىتىپتۇ بىر چوڭ خەتەرنى:
توسۇپ يولنى ئېگىز بىر داۋان،
چىقىرىپتۇ ھەيۋەتلىك بوران.
تىلسىماتتەك ھەيۋەت بۇ ماكان،
ئۇچۇش ئۇچۇن بەرمەپتۇ ئىمكان.
زەينەپ دەپتۇ:« ئۇچمايلى بۇگۇن،
مەنزىل يىراق، سوئالدا تۇگۇن.
تەخىر قىلغىن، توختىسۇن بوران،
ئەتە بەلكىم يول بولار راۋان.
كاككۇك دەپتۇ:« كېتەيلى تېزراق،
مەنزىلگاھتا ئويناپلى خۇشۇاق.»
زەينەپ دەپتۇ:« ئۇچمايلى ھازىر،
بىرەر خەتەر بولمىسۇن سادىر.
كاككۇك كۆنمەي زەينەپ سۆزىگە،
چوڭ تەمەننا قويۇپ ئۆزىگە؛
«تەۋەككۇل» دەپ يەككە - يېگانە،
قانات قېقىپ ئۇچۇپتۇ كۆككە.
بىراق بۇنداق ھەيۋەت ئىككى تاغ،
بىر - بىرىگە ئۇرۇلۇپ شۇ چاغ؛
دەم تارتىپتۇ سىرلىق كۇھىقاپ،
كاككۇك شۇ دەم كېتىپتۇ يوقاپ.
زەينەپ ھەرياق ئاشقىن ئىزدەپ،
قىچقىرىپتۇ:« كاككۇك، كاككۇك!» دەپ.

بىراق ئۇندىن بولمىغاچ دېرەك،
جۇدالىقتىن كۆيۈپتۇ يۈرەك.
كۈن ئېچىلىپ، توختاپتۇ بوران،
يولمۇ تەكشى بولۇپتۇ راۋان.
زەينەپ يولنى داۋام ئېتىپتۇ،
مەنزىلگاھقا ئامان يېتىپتۇ.
تاپالماستىن كاككۇكنى بىراق،
جۇدالىقتىن چەكسىمۇ پىراق؛
جاھان كېزىپ قورقماي جاپادىن،
توقۇپ داستان سۆيگۈ- ۋاپادىن؛
قىچقىرار كەن دىبان «ئاھ كاككۇك»
چاڭقاپ قۇرۇپ كەتسىمۇ كالپۇك.
زەينەپ شۇنداق ياشاپتۇ ئامان،
ئاشقلار غا بەخش ئېتىپ دەرمان.
«كاككۇك، كاككۇك» دېگەن بۇ ئاۋاز،
قاپتۇ شۇنداق زەينەپكە مىراس.
ئەپسۇس، كاككۇك كەتكەچ ئالدىراپ،
ئۆمرى تۈگەل بولۇپتۇ خاراب.
«ئالدىرىغان كەش ئىزدەپ ۋەيران،
ئويلاپ ماڭغان يېتىدۇ ئامان»
دېگەن تەمسىل شۇنىڭدىن قالغان،
دېمەك شۇ سۆز ئەمەستۇر يالغان!

1982- يىل 8- ئاي

شەپەرەڭ بىلەن ھەپسەڭ

كەچ كىردى، ئېچىلدى نازۇك ھەپسەڭ،
چىقتى شاد سەيلىگە تەنھا شەپەرەڭ.
شەپەرەڭ سۆز ئاچتى گۈلنى كۆرۈپلا،
يۇمران، شوخ بەرگىگە بىرنى سۆيۈپلا:
«بەك ئوماق ئىكەنسەن ھەپسەڭ گۈلۈم،
قونسام، شېخىڭغا دەمسەن بۇلبۇلۇم؟»
ھەپسەڭ ۋىللىدە قىزاردى شۇ تاپ،
ئۆزگىچە ناز ئىلە قايتۇردى جاۋاب:
«راست بۇلبۇل بولساڭلا ئىشقىمدا سايرا،
ھەم شۇ چاغ كەڭ تاشا شېخىمدا يايرا.
ئۆتسەڭ گەر ئالدىمدىن ئىشق سىناقتىن،
مەن بەجا كەلتۈرەي تەزىم يىراقتىن.»
شەپەرەڭ دېدىكى:«چاچسام خۇش پۇراق،
سايراشقا ئىشقىڭدا ئىلھامىم بۇلاق.»
«سەن ئاۋۋال سايرىغىن» دەپتۇ ھەپسەڭ،
«سەن بالدۇر پۇراق چاچ» دەپتۇ شەپەرەڭ.
ۋە لېكىن جىمجىتلىق بېسىپ ئارىنى،
ھېچبىرى چېكەلمەي سۆيگۈ تارىنى.
گەپ ـ سۆزگە قوشۇلماي ئۆزئارا زىنھار،
قىلالماي ئۆتۈپتۇ ئىشقىنى ئىزھار.

ھەپىرەڭ گۈلمۇ ھەم چاچماي خۇش پۇراق،
شەپەرەڭ سايرىماي يۈتار كەن پىراق.
چىن سۆيگۈ بولمىغاچ بۇلاردا ئەسلى،
گۈل - چېچەك ئاچماپتۇ مۇھەببەت پەسلى.

1982- يىل 11- ئاي

سۇ ۋە چېچەك

ئوتقاشتەك بىر چېچەك شاختا ئېچىلىپ،
دېدى ئۇ پەستىكى سۇغا ئېچىنىپ:
«ئېگىز گ، ئىنتىلمەي ئاقسەن پەسكە،
مېنىڭدەك ياشاشنى ئالمىدىڭ ئەسكە.»
دېدى سۇ:« ئەي مەغرۇر چىرايلىق چېچەك،
پو ئاتما سۆزۈڭنىڭ تولىسى پۇچەك.
جان بېرىپ پەستىكى يىلتىزىڭغا مەن،
ياشناتقان رەڭ بېرىپ ئەڭگىزىڭگە مەن.
بەزىدە دولقۇنلاپ قايناپ تاشمەن،
ھەتتاكى بۇلۇتتىن ئېگىز ئاشمەن.
رەڭگىڭنى بۇلغىسا چاڭ - توزان قونۇپ،
يامغۇر بولۇپ ياغمەن بەرگىنى يۇيۇپ.
ھەتتا مەن ھۆسنىڭنى بېزەشكە ماھىر،
شەبنەمگە ئايلىنىپ تاقاپ جاۋاھىر.»
خىجىللىق ئىلكىدە چېچەك قىزىرىپ،
تۇرغاندا ئۇ سۇغا قاراپ بىزىرىپ.
تاشلىدى چېچەكنى سۇغا شوخ شامال،
ماختاشقا ئۆزىنى ئەمدى نە ئامال ؟!...

1982- يىل 12- ئاي

قۇلاق ۋە مۇڭگۇز

قۇلاقنى تىللاپتۇ مۇڭگۇز گىدىيىپ:
«تۇرامسەن ئەي ئەبگار بىكار بېزىرىپ؟!
مەن سېنى قوغدىسام بالا - قازادىن،
سەن بىكار ئۆلمىدىڭ نومۇس - ئىزادىن.
ئىت كەلسە قوغلىدىم، سايدىم قادىلىپ،
سەن تۇردۇڭ تۆگۈلۈپ، قورقۇپ لاپچىيىپ.
كۆردۇڭمۇ بەستىمنى، سەندىن ئېگىزمەن،
رەقىبلەر قىلسا قەست، ئۆتكۈر بېگىزمەن.
ئىگەمنىڭ زەر تاجى دۇبۇلغىسىمەن،
باتۇرلۇق بابىدا تونۇلغۇسمەن.
تۇغۇلسام بار ئىدىڭ قېرى شۇ پېتىڭ،
كۆرمىدىم، كۆرسەتكەن قېنى خىزمىتىڭ؟!
سەن بىلەن ياشىماق ئەمەستۇر دۇرۇس،
كەت نېرى قېشىمدىن ئۆلگۈر بىنومۇس!»
جاۋابىن باشلىدى دېگىيىپ قۇلاق،
مۇڭگۇزنىڭ ئاغزىغا يېپىلدى تۇۋاق.
«ئەي مۇڭگۇز، غادىيىپ جۆيلىمە خاتا،
تۆھپەڭمۇ كۆپ ئەمەس، ئۇنچىلىك كاتتا.
سەنسىزمۇ ياشىدىم نەچچە يىل بىغەم،
مەن سەزگەچ خىرىسنى، قۇتۇلغان ئىگەم.

سەن ئۇچاغ يوق ئىدىڭ، ماختانما مۇڭگۈز!
يالغاندۇر ئۆزۈڭنى قىلغىنىڭ كۆز - كۆز!
تۇنۇگۈن ئۇسۇپلا مېنىڭدىن ئاشتىڭ،
ھاقارەت ياغدۇرۇپ شالىڭنى چاچتىڭ!
يالغاندىن تۆھپىكار بولۇش نە ھەددىڭ،
بىكارغۇ ئاسمانىنى تەشسىمۇ قەددىڭ.
بۇ سۆزدىن ئاچچىقلاپ مۇڭگۈز چۆچۈدى،
قۇلاق دەپ بىر تاشنى نىقتاپ كۆچىدى.
ئۇرۇلغاچ تاشقا چىڭ، بولدى ئۇ پۇچۇق،
غادىيىپ سۆزلەشكە قالمىدى يوچۇق!

1999- يىل 1- ئاي

تاغ ۋە بوران

ئاسمان پەلەك ئۆرلىتىپ توزان،
سۇرەن سېلىپ چىقتى سەت بوران.
دەل - دەرەخلەر قىڭغايدى، سۇندى،
ۋە شۇمشىيىپ قالدى باغۋاران.

كۆكنى سۆيگەن ھەيۋەتلىك بىر تاغ،
توسقىنىدا بوراننى شۇ چاغ.
دېدى بوران :«بوشات يولۇمنى،
سۇر - زەربەمدىن بولسەن قان - داغ.

ھەر قەدەمدە زەپەر - شان قۇچۇپ،
سۇمۇرغ كەبى كەلسەم مەن ئۇچۇپ.
قىمىر قىلماي تۇرامسەن تېخى،
سەن ئۆزۈڭچە يولۇمنى توسۇپ ؟!

كۆرمىدىڭمۇ گۈر-گۈر ئاۋازىم،
ئورمانلارنى قىلدۇرسام تەزىم.
ئۇسسۇل ئويناپ ھىد چاچار باغلار،
گۈلدۇرلىسە دۇمبىقىم - سازىم.»

تاغ سۆز ئالدى سالماق ۋە كەسكىن:
«ھەي زىيانخور، يوقال - تېز كەتكىن.
ئېلىشامسەن ياكى مەن بىلەن،
قېنى ھەيۋەڭ، كۈچۈڭ، كۆرسەتكىن!

تۇرۇپ بەرسەم قىلىپ سەۋرىلەر،
يالغان سۆزلەپ قىلدىڭ ھەيۋىلەر.
ئاپىتىڭدىن تۆكۈلدى بۇاق،
ئالما، ئانار، ئۈزۈم سەيۋىلەر.

مۇشت ئۇرساڭمۇ كۆكسۈمگە ھەريان،
تەۋرىمەيمەن ھەيۋەڭدىن بوران.
چۈنكى ئەلنىڭ بايلىقى كۆكسۈم،
ئۇندا ئالتۇن، كۈمۈش، مىس، ئۇران!...

ئەل بايلىقى بەختىم، ئامىتىم،
قوغداش ئۇنى بۇرچۇم، ئادىتىم.
ئۇچۇرساڭمۇ خەسلەرنى پۈۋلەپ،
تەۋرىمەيدۇ مەغرۇر قامىتىم.

جاھانكەچتى سارالڭ تەلۋە سەن،
ئۆرۈپ دائىم بارالڭ چەللە سەن؛
ئاپەت سالدىڭ باغ، ئېكىنلەرگە،
قىلما تولا پارالڭ - غەلۋە سەن.»

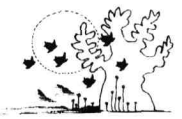
بوران شۇ چاغ تولۇپ غەزەپكە،
توپا - توزان ئۆرلەتتى كۆككە.
قۇم - شېغىللار ئۇچتى غۇيۇلداپ،
تاغنى يەرگە بېسىپ كۆممەككە.

بىراق، بوران قالغاچ كۈچىدىن،
جىمجىتلا كەتتى هوشىدىن.
نۇر ياغدۇرۇپ بالقىدى قۇياش،
نەيزە باشلىق تاغنىڭ ئۇچىدىن.

نۇر ئىچىدە يۇيۇنۇپ زور تاغ،
كۆك ئاسمانىنى ئەتكەندە باخ - باخ.
ئالقىشلىدى كۈلۈپ يەر - زېمىن،
دەريا، ئورمان، ئېكىنزار هەم باغ!...

2000- يىل 1- ئاي

شام ۋە چاقماق

يورۇدى شام، ئېچىلدى كىتاب،
ھەر چېكىت، قۇر چاقنىدى شۇ تاپ.
شۇڭغۇپ چۈشۈپ چاقماق رۇجەكتىن،
قىلدى شامغا ۋارقىراپ خىتاب:

«ھەي دۆت، ساڭا بۇ يەردە نېمىش،
ياش ئاقتۇرۇپ كۆزۈڭدىن مىش - مىش؛
بىر غېرىچسەن، نۇرۇڭمۇ چاغلىق،
چوڭغۇ ھالىڭ بۇ قانداق قىلمىش!؟

گۈلدۈرۈمدىن كېتەر شىر چۆچۈپ،
بۇلۇتلارمۇ يىغلار ياش تۆكۈپ.
ۋال - ۋۇل يالقۇن چاچسا شەمشىرىم،
ئاي - يۇلتۇزمۇ قالىدۇ مۆكۈپ.

سالام بەرمەي تۇرسەنغۇ تىك،
قورقماي مەندىن خاتىرجەم، تېتىك.
نەدىن كەلگەن ساڭا بۇ چوڭلۇق،
تۇرساڭمۇ بىر كۆرۈمسىز، ۋىجىك؟!»

ئالدىرىماي جاۋاب بەردى شام:
«چاقماق بوۋا، سۆزىڭىز بەك خام.
كۈچ - ھەيۋىدە، چوڭلۇقتا ئەمەس،
جۆيلۈدىڭىز بولمىغۇر بەتتام.

دەسمايە قىلىپ گۈلدۈر - چېقىننى،
سېكۈنتلۇق ۋال - ۋۇل ئېقىننى.
يەتكۈزدىڭىز كىمگە نەپ، شادلىق،
كېزىپ ئاسمان، يىراق - يېقىننى؟

مەن بار، يورۇق ئۈستەل - ئىشكاپلار،
پۈتەر توم - توم ئېسىل كىتابلار.
ئوقۇپ ئىنسان تاپار شىپالىق،
مىڭلاپ تەشنا روھى بىتاپلار.

يورۇتقىنىم بولسىمۇ بىر گەز،
ئاددىي دۈۋەت - قەلەم ۋە قەغەز.
ئىلىم نۇرى قۇچسا جاھانىنى،
ئارمىنىم شۇ، ئۆزگە يوق غەرەز.

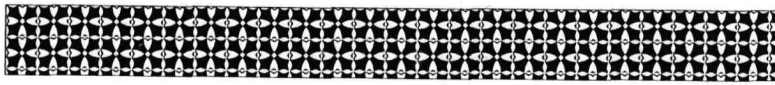
بىراق سىزدىن ئادەملەر بىزار،
ھەتتا قۇشلار، دەرەخ، ئېكىنزار.
قۇرۇق سۆلەت پوپوزا بىلەن،
قىلالمايسىز تۆھپەمنى ئىنكار!»

چاقماق شامغا جۆيلۈپ غارايىپ،
شەمشىرىنى شىلتىدى كايىپ.
بىراق سۈندى ئوت چېقىپ ۋال - ۋۇل،
بۇلۇت ئىچرە بولدى ئۇ غايىب!

2000- يىل 7- ئاي

بالادلار

بالمان

مۇقامچى دەپ ئاتىشار،
بىزنىڭ كىچىك نادىرنى.
كۆرەكلەردە داڭلانغاچ،
چېلىپ دۇتار، تەمبۇرنى.

ئۇلۇغ ئۇنىڭ غايىسى،
كۆزلەر يۇكسەك چوققىنى.
دەيدۇ دائىم: بولىمەن
مەشھۇر مۇقام چولپىنى!...

ئۇ زەر پۆپۈك قومۇشتىن،
ياساپ نەپىس بالمان.
سۇ بويى ــ تاش ئۈستىدە،
چالدى بىر كۈي شادىمان.

چالدى شۇنچە يېقىملىق،
چالدى مۇڭلۇق پەدىگە.
دىل سۆيۈندى بۇ كىچىك
سەنئەتكارنىڭ پەمىگە.

چالغانسېرى مۇقامنىڭ
ئىشقى دىلدا قاينىدى.
قۇشلار مۇ شوخ كۈي قېتىپ،
سايراپ شۇنچە قانمىدى.

كۈي ئايلىنىپ ئېقىنغا،
ئۆركەشلىدى جۇش ئۇرۇپ.
دولقۇنلارغا نادىر جان،
كەتتى شۇڭغۇپ قوشۇلۇپ.

سۈرلۈك يوچۇن بىر جايغا،
چىقتى نادىر قىرغاقتىن.
قالدى قېتىپ ئىزدىلا،
دەبدەبىلىك سوراقتىن.

چىقىپ قەدىم قەلئەدىن،
كەلدى ئىككى قاراقچى.
بىرى سوردى دېۋەيلەپ،
(قىلىچ ئاسقان يالاقچى):

ــ نەدىن كەلدىڭ سەن شۇمتەك،
بىزنىڭ سىرلىق ماكانغا؟!
تويدۇڭمۇ يا جېنىڭدىن،
پاتماي كەڭرى جاھانغا؟!

كەلدىڭ بۇندا نېمىشقا،
بار نېمە ئىش، ئاساسىڭ ؟!
بارمۇ بىزدە قەست - ئۆچۈڭ،
ياكى قانلىق قىساسىڭ ؟!

قالدى نادىر گاڭگىراپ،
بۇ تۇيۇقسىز سوراققا.
گويا بۇركۈت بالىسى،
چۈشكەن كەبى سولاققا...

دېدى شۇ چاغ قاراقچى:
ــ بۇ لالمىنى چېپىۋەت!
گەپ چىقمىغان تىلىنى،
تېز بول، چاپسان كېسىۋەت!

بىزنى ماراپ كەلگەنىڭ
يوق مەقسەتكە يەتكىنى.
ئالدىمىزدىن قۇتۇلۇپ،
يوق ھەم تىرىك كېتكىنى...

قاراقچىلار ئۆزىچە،
چالسا چاغلاپ دېپىنى.
ئاقتۇرارمۇ نادىرجان،
ھەق جاۋابى ــ گېپىنى ؟

ئويلاپ نادىر شۇلارنى،
ئاقلاپ يۈرمەي ئۆزىنى.
قاراقچىغا ئۇدۇللا،
ئېيتتى مۇنداق سۆزىنى:

ــ تەمە يوق باي تۇرمۇشتىن،
ياكى ئالتۇن - كۈمۈشتىن.
بايلىق ماڭا بۇ چالغۇ،
پۈتكەن غېرىچ قومۇشتىن.

چېلىپ بەرسەم بىر پەدە،
ئاڭلامسىلەر ياقتۇرۇپ.
ئۆلتۈرسەڭلار مەيلىكى،
چېپىپ ياكى ئاستۇرۇپ.

قاراقچىلار بۇ سۆزدىن،
قالدى گۇمان ھەيرەتتە.
قېلىچىنى قىنىدىن
سۇغۇرۇشتى ھەيۋەتتە.

دېدى بىرسى: «بەربىر،
ئەسكى قومۇش ئۇ ــ چالغۇ.
قېنى چالساڭ چال قېنى،
ھامان بىزدە جانئالغۇ! ...

بىراق ئۇنىڭ شەرتى بار،
چېلىش ۋاقتى بەش دەقىق.
ئېشىپ كەتسەڭ ۋاقىتتىن،
چېپىلسەن بىتەھقىق! ...»

چالدى نادىر تەخىرسىز،
بالىمانىنى سايرىتىپ.
قاتقان قارا دىللارنى،
ئىللىتىپ شاد ياياردى.

يەتتە - سەككىز قاراقچى،
تاشلاپ قىمار - تەنزىنى؛
چىقتى ئاڭلاپ قەلئەدىن،
شاد ياڭرىغان نەغمىنى.

چالدى نادىر توختىماي،
«ئەجەم»، «ناۋا» ھەم «راك»قا.
ئۇنىڭ لەرزان مۇڭلىرى،
كەتتى يېقىن - يىراققا...

شۇئان نەچچە قاراقچى،
بوشاپ ئاستا باش سالدى.
ۋەھشىي كۆزلەر خۇمارداپ،
مونچاق - مونچاق ياش ئالدى.

باش قاراقچى قىلىچنى،
چەتكە چۆرۈپ تاشلىدى.
كۆزلىرىدىن ياش تۆكۈپ،
مۇنداق بىر سۆز باشلىدى:

«يېقىملىق كۈي، مۇڭلۇق كۈي،
مۇز قەلبىمنى ئىللىتتى.
قۇرۇم باسقان ئىچىمنى،
شەبنەم كەبى ئېرىتتى.

نەچچە يىللار غەپلەتتە،
ئەلنى بۇلاپ باش كېسىپ؛
ھالال بايلىق تاپقانىنى
ئۆتۈپتۇق زار قاقشىتىپ.

ئۆتۈپتىمىز، مىلك ئەپسۇس،
غاپىللىققا بېكىنىپ.
بىز تاپايلى ھەق يولنى،
بۇ دەرگاھتىن چېكىنىپ.

قېنى دوستلار بولۇڭلار،
تەييالانسۇن ئات - قېچىر.
ھەممە تولۇق يۈكلەنسۇن،
ئالتۇن - كۈمۈش، جاۋاھىر...

بايلىقلارنى بىز ئەمدى،
ئەل ئۈستىگە چاچىمىز.
دۇنيادا پاك ياشاشقا،
يېڭى بىر يول ئاچىمىز!..

كەچۈر ئوغلۇم، خەير- خوش،
ئاق يول ساڭا، بول ئامان.
قىلسۇن سېنى بەختيار،
ئاشۇ مۇڭلۇق بالىمان!»

كۆي قۇدرىتى نادىرنى،
چۆمدۈردى قۇت، ئىلھامغا.
ئېرىشتى ئۇ گويا بىر
ئەڭگۈشتەرگە ــ ئىنئامغا.

ئۇرغۇپ تاشتى قەلبىدە،
كۆي - مۇقامغا مۇھەببەت.
قايتمىدى ئۇ بۇ يولدىن،
چەكسىمۇ كۆپ مۇشەققەت.

مۇھىت ئاڭا يول بەرمەي،
ئالدى سىرلىق ئەسىرگە.
كىرىپ قالدى باغ ئارا،
شاھانە بىر قەسىرگە.

چىقتى ئۇنى ئىززەتلەپ،
ئۇلۇغ ئالىم فارابى.
ئاپىرىن دەپ نادىرغا،
تۇتتى ئانار شارابى.

ئەجدادلارنىڭ، — دېدى ئۇ، —
ئۈمىدىنى ئاقلىدىڭ.
تەۋەررۈك كۈي - مۇقامنىڭ
شۆھرىتىنى ساقلىدىڭ.

غېرىچ قومۇش كۈيىدە،
يەڭدىڭ قىلىچ - شەمشەرنى.
باش ئەگدۈردۈڭ مۇڭ بىلەن،
قاراقچى بەتبەشىرنى...

چىقتى شاھتەك بىر كىشى،
خانىسىدىن تاشقىرى.
سېيماسىدىن تونۇش ئۇ،
ئالىم مەھمۇد قەشقەرى.

بالىمانىنى كۆرۈپ ئۇ،
دېدى :«ئۇيغۇر چالغۇسى.
ئۆگەن، بۇ چىن تەۋەررۈك،
ئەۋلادلارغا قالغۇسى.

ئىجاد بولۇپ بالىمان،
ئۆتتى مىڭ يىل بىزگىچە.
سەن ئىككى مىڭ يېشىنى،
قۇتلۇقلاپسەن ئۆزگىچە!...

بۇگۈن ياۋغا سەن ئۇنىڭ
كۆرىستىپسەن كۈچىنى.
ئادا قىلدىڭ مۇقامنىڭ
خاسىيەتلىك بۇرچىنى.»

چىقتى خۇشال نەۋايى،
ئامانىنسا، مۆجىزى.
ئالىملارنىڭ تىلىدا،
نادىر جانىنىڭ ئىش - ئىزى.

ئالىملارنىڭ سۆزىدىن،
ئېلىپ ئىلھام - شىجائەت؛
چىقتى يولغا شاد - خۇرام،
بولغاچ ئاڭا ئىجازەت.

كۈي - مۇقامنىڭ ئۇزۇلمەس
رىشتى دىلغا چىگىلىپ؛
رەھمەت ئېيتتى نادىر جان،
ئۇستازلارغا ئېگىلىپ!

ئېلىپ چىقتى قىرغاققا،
كۆي دولقۇنى شۇ ھامان.
ئۇ باشلىدى يېڭى كۆي،
قوللىرىدا بالىمان.

ئىككى مىڭ يىل بېرى ئۇ
بۇلۇپ دىللار ھۇزۇرى؛
سايراپ كەلدى ئۇزۇلمەي،
ئەلنىڭ ئېسىل غۇرۇرى!...

1986- يىل، قاراقاش

قاشتېشى مەققدە باللادا

ئۇلۇغ ئاتا* ھەم قوش دەريا* بويى چىمەنلىك،
ئويناپ ئاقار زىلال سۇلار شاۋقۇن - سۇرەنلىك.
كۆز چاقنىتار سۇ تەكتىدە رەڭدار قاشتېشى،
جۇلالىنىپ پىنھان ئىچرە ببرىپ گۈزەللىك.

گاھ شوخ سۇلار تاغ ئاستىدىن شۇڭغۇپ ئاقىدۇ،
گاھ قىيادىن سەكرەپ تاشقا باغرىن ياقىدۇ.
گاھى ئاپئاق چېچەك ئاچار، بۇزغۇنلار چاچار،
زۇمرەت چىمەن قىرغاقلارغا ئۇنچە چاچىدۇ.

بۇ گۈزەللىك مەنزىرىگە قارايمەن ھەيران،
خىيالىمنى ھەر كۆرۈنۈش ئۇچۇرار ھەر يان.
بۇ ئىنسانىيلىك سەنئىتىمۇ يا ئىلاھىيلىقمۇ،
گاھ ھۆكۈمنى پەرەزلىرىم قىلىدۇ ۋەيران.

خىيال قۇشۇم چوققىلاردا ئەيلەيدۇ پەرۋاز،
خۇش سايالىق چىمەنلەردە قىلىدۇ گۈل ناز.

---

* ئۇلۇغ ئاتا ــ قاراقاش دەرياسىنىڭ يۇقىرىقى ئېقىنىدىكى گۈزەل مەنزىرىلىك جاي.
* قوش دەريا ــ يۇرۇڭقاش ۋە قاراقاش دەريالىرى كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

«يۇرگىن ئوغلۇم ھۇزۇرۇمدا مېھمان بولۇپ كەت»،
تەپەككۇرۇم يىپلىرىنى ئۈزدى بىر ئاۋاز.

چۆچۈپ باقتىم، ئالدىمدا شوخ - تېمەن بىر كىشى،
ئاپئاق ساقال، كەم ئەمەستۇر سەكسەندىن يېشى.
تاغ خۇرجۇنى ئېسۇالغان يېنىغا ئەپلىك،
تولدۇرۇلغان ئاڭا ھەر خىل رەڭدار قاشتېشى.

سالام سۇڭرە، بوۋايغا مەن ماڭدىم ئەگىشىپ،
« بوۋا نېمە خۇرجۇندىكى ؟» دېدىم گەپ تېشىپ.
«گۆھەر!» دېدى بوۋاي تەمكىن مەنىلىك كۈلۈپ،
بېرەر بەلكىم بۇنىڭدىكى سىرلارنى يېشىپ.

* * *

دېرەزۈنلۈك نەقىشلەنگەن كونىچە ئايۇان،
گويا مەشھۇر ئابدىگە ئوخشايدۇ ھەريان.
ئولتۇرىمەن راھەتلىنىپ ئەتلەس كۆرپىدە،
بوۋاي ئۇچۇن بولۇپ شۇدەم ئەتىۋار مېھمان.

موماي تىزدى داستىخانغا نازۇنېمەتلەر،
قاتلىما نان، توغاچ، قېتىق، شىرنە - شەربەتلەر.
بىر مۆجىزە ئىشتىھايىم رايىنى تۇتتى،
مۆجىزىكى، قاشتېشىدىن پۈتكەن سەنئەتلەر.

داستىخاندىكى چىنە، چەينەك، لېگەن قاشتېشى،
مەپتۇن ئەيلەر دىلنى ئۇنىڭ رەڭدار چاقنىشى.

نەۋايىنىڭ، نۆبىتىنىڭ مىسرالىرىمۇ،
ئويۇلغان گۈل - نەقىشلەرنىڭ بولۇپ سىرىدىشى.

سېھىرلىك بىر موزېيخانا يا كۆرگەزمىمۇ،
سېزىملىرىم ئېزىپ بۇنى شۇنداق سەزدىمۇ.
ئويۇلغان خەت - نەقىشلەرگە تويماي قارايمەن،
بۇ گۈزەللىك نۇر بېرىدۇ ئەما كۆزگىمۇ.

ــ ئېيتقىن بوۋا، بۇ كىملەردىن قالغان تەۋەررۈك،
بۇ ھۈنەرنىڭ ئىگىسىنى كىم دەپ بىلگۈلۈك ؟
دېدى بوۋاي : ــ ئاۋۋال تائام، ئاندىن كېيىن كالام،
باشقىسىنى قويۇپ، ھازىر تائام يېگۈلۈك.

غىزا سۈكۈرە، بوۋاي ئاستا بىر ئىشىك ئاچتى،
يۈرىكىمدە ھېس - ھاياجان دولقۇنى تاشتى.
بۇندا كۆردۈم يەنە تۈرلۈك ھۈنەر- سەنئەتنى،
گۈزەللىكتە مۇجەسسىمى بەھرىمنى ئاچتى.

ئۇستەللەرگە تۈرلۈك - تۈمەن بۇيۇم تىزىلغان،
ھەربىرىگە نەقىش، ھېكمەت ئويۇپ يېزىلغان.
بوۋاينىڭ بۇ ھۈنەر ئىشقى كارامىتىمۇ،
ياكى ئاسار ئەتىقمۇ يەردىن قېزىلغان ؟

جۇلالىنىپ كۆز چاقنىتار نۇسخىلار چەندان،
چۆگۈن، چىنە، پەتنۇس، قەدەھ، لوكۇقا، قەلەمدان.

بۇندا رەتلىك كېسىش، قىرىش، ئويۇش دۇكىنى،
ھەممە تەييار يۇرۇشلەشكەن ئەسۋاب - سەرەمجان...

تولدۇرساقىي، لەئەلرەڭ مەي قاشتاش قەدەھكە،
ئۇستىكارنى قىلاي ئۇلپەت ئۇشبۇ سۆھبەتكە.
يازغىن قەلەم، قاشتېشىنىڭ ئۇستازلىرىنى،
سىزغىن ئۆچمەس سېيماسىنى سانسىز قەلبكە.

دېدى بوۋاي: ــ ئوغلىدۇرمەن مۇشۇ ماكانىنىڭ،
ۋارىسىمەن ئۆز ئاتامدىن قالغان دۇكانىنىڭ.
ئويمىچىلىق ھۈنەر بىلەن ئۆتتى بۇ ئۆمرۈم،
قانچە ئاچچىق - چۈچۈكىنى تېتىپ جاھانىنىڭ.

ئۆتكۈزسەممۇ باشتىن قانچە ئېغىر كۈنلەرنى،
تاشلىمىدىم ئەجدادىمدىن قالغان ھۈنەرنى.
چۈنكى ئاتام تاشلىماسقا ۋەسىيەت قىلغان،
ھەم قالدۇرغان غەيرىي خەتلىك بىر تاش «گۆھەر»نى.

بوۋاي شۇدەم ئېلىپ كەلدى بىر نەپىس ھەيكەل،
نە ھەيكەلكى، بىر ئۇيغۇر قىز ــ ھۆر، پەرى - پەيكەر.
سۈمبۈل چاچقا خوپ ياراشقان مارجان دوپپىسى،
ئولتۇرىدۇ نەي چالغانچە، كۆزلىرى ئەختەر.

شايى كۆڭلەك، قوللىرىدا بىلەزۈك، ئۈزۈك،
بويى زىلۋا، ئاق ناۋاتتەك ئەتلىرى سۈزۈك.

شۇنچه نەپس قاشتېشىدىن پۈتكەن بۇ ھەيكەل،
پايىسىگە ئويۇلغان خەت (غەيرىي بىر پۈتۈك).

نە غەيرىي ئۇ، قەدىم ئۇيغۇر خوتەن يېزىقى،
ھەرپلىرى دانە - دانە مارجان تىزىقى.
ئوقۇپ ئۇنى يازدىم ئۆرۈپ دەۋرىم تىلىغا،
كەم قالمىدى مەنىسىگە چېكىت، سىزىقى.

ئادا قىلدىم ئەجدادىمنىڭ تۇنجى قەرزىنى،
مەي قۇي ساقي، يېگۈزاشتىن تۇزەي بەزمىنى.
جاكار قىلدى ئىككى مىڭ يىل بۇرۇنقى ئەجداد،
ئاڭلا بوۋا، ئوقۇپ بېرەي ئۇشبۇ نەزمىنى!

«قاشتېشىنىڭ ماكانىدۇر خوتەن دىيارىم،
ئۇنىڭ بىلەن ئېسىل قەسىر، ئالتۇن سارايىم.
ئۇنىڭ بىلەن گۈزەل خانىش، تەنناز پەرىلەر،
ئۇنىڭ بىلەن قالار مەڭگۈ سەنئەت، كالامىم.

بۇيۇك رەسسام ۋىسائىراساتگا* پۈشتىمەن،
ياساپ چىقتىم بۇ ھەيكەلنى ئاق قاشتاشتىنمەن.
بولۇپ قالسۇن ئەۋلادلارغا ئۆچمەس يادىكار،
چوڭ ئوغلۇمغا سۇندۇم بۇنى، ئاتمىش ياشتىمەن.

* ۋىسائىراساتگا ــ تاڭ دەۋرىدە ئۆتكەن خوتەنلىك مەشھۇر ئويغۇر رەسسام، ئويمىچى ۋە ھەيكەلتىراش.

سەنمۇ ئوغلۇم تاپشۇر بۇنى ئوغلۇڭغا شۇنداق،
ئۇنتۇمسۇن نەۋرەڭگىچە بۇ سۆزنى ھەر ۋاق.
قاشتېشىدىن تۇرلۇك - تۇمەن سەنئەت يارالغاي،
داۋام ئەتسۇن بۇ ھۇنەرنى ئەۋلادتىن - ئەۋلاد.»

ھاياجاندا دېدى بوۋاي: — ئېچىلدى سېھىر،
ئاتام ئېيتقان ۋەسىيەتكە ئوخشىدى بۇ شېئىر.
ئۆزگەرسىمۇ تىل، يېزىق، دىن تارىخ يولىدا،
ئۆزگەرمەستىن كەلدى مەنە بۇندا بىرمۇبىر.

كۆچۈرۈپ بەر تەرجىمەڭنى ئەمدى ئۆز پېتى،
ئوغلۇم كۆرۈپ پەخرلەنسۇن، ئاشسۇن رىغبىتى.
ئۇنىڭ قولى بىلەن پۈتتى بۇ تاش ئويمىلار،
جۇلالىنىپ دانالارنىڭ سۆزلەر ھېكمىتى...

دېدىم: — بوۋا قېنى ئوغلۇڭ، ئۇنى بىر كۆرەي،
ئۇنىڭ چېۋەر قوللىرىغا ھۆرمەتتە سۆيەي.
ئەجدادلارنىڭ ۋەسىيىتىنى ئورۇندىپتۇ ئۇ،
ئۇنىڭ ھەربىر سەنئىتىنى كۆزۈمگە سۈرەي!

دېدى بوۋاي: — مەكتەپتە ئۇ دەرستە ھازىر،
ئۆزى خەتتات، رەسسام يەنە يازغۇچى، شائىر.
ئېلىپ كېتەر تەكلىپ بىلەن مەكتەپلەر ئۇنى،
رەسىم، شېئىر، ھۆسنىخەتكە بولغاچقا ماھىر.

چۈشۈپ كېتەر ئىشىغا ئۇ كەلسە مەكتەپتىن،
ھۇزۇرلىنار كۆڭلى ئۇنىڭ ھۈنەر - سەنئەتتىن.
ياشناپ كۈلسۇن گۈزەل يۇرتۇم دەيدۇ ھەمىشە،
جاھان ئارا قاشتېشىدىن كەلگەن شۆھرەتتىن.

«پىلىكار قىز» ھەيكىلىنى پۈتكۈزدى ياساپ،
ئەۋەتتى ھەم كۆرگەزمىگە قويۇشقا ئاتاپ.
يازماقتا ئۇ كېچىلىرى چىراغ تۈۋىدە،
«قاشتېشى ۋە ئويمىچىلىق» دېگەن بىر كىتاب...

ئاشتى شۇدەم بۇ ئوغلانغا يۈكسەك ھۆرمىتىم،
ئۇنىڭ بىلەن ساقلانغۇسى شانۇشەۋكىتىم.
قاشتېشىغا گۈل، خەت ئويۇش ئەجدادتىن قالغان،
داۋام ئەتتى ئۇنىڭ بىلەن ئۆلمەس سەنئىتىم.

كۆز ئالدىمدا چاقنار ھەر خىل قاشتېشى بۇيۇم،
ياش ئويمىكار سېيماسىدا خىيالىم - ئويۇم.
سەنئىتىڭنى ئەۋلادلارغا ئۇلىدىڭ، ئەمدى
ياسار سېنىڭ ھەيكىلىڭنى مەدھىيە - كۈيۇم.

1987- يىل 8- ئاي ، قاراقاش

خەيرلىك كېچە

ئاق چېچەكلەر ئۇچۇپ كەچقۇرۇن،
ئاق بويالدى گۇگۇم پەردىسى.
ياساپ بىردىن شۇنىڭغان قۇيۇن،
تەگدى جانغا سوغۇق زەردىسى.

ئۆي - ئۆيلەردە يانغان توك چىراغ،
مەش ئوتىدىن ئالار تەن ھۇزۇر.
ياستۇقلارغا يۆلىنىپ خۇشئاق،
بارچە ئاۋام كۆرەر تېلېۋىزور.

ئەپسۇس، قېرى ياڭاق تۇۋىدە
تۇرار بىر ئۆي يېگانە، يالغۇز.
بوۋاي ئىگىز قاراڭغۇ تۆردە،
سانجىلغاندەك يىگنە، جۇۋالدۇرۇز.

پەنجىرىدىن كۆرۈنمەيدۇ نۇر،
ئوچاقتىن ھەم چوغنىڭ شولىسى.
ئۆتەر سوغۇق يوچۇقتىن غۇر- غۇر،
شۇنىڭغانلىك ئەنسىز ھۇۋلىشى.

تەنھا بوۋاي ئۆيقۇدىن بىدار،
سوغۇق قىينايۋاتار تۇگۈلۈپ.

داق يەردىن ئۇ بولىدۇ بىزار،
سۆڭەكلىرى ئاغرىپ، ئۇگۈلۈپ.

خېلى بۇرۇن... رەھىمسىز ئەجەل،
ئايالىنى ئايرىغان بىۋاق.
پەرزەنتىمۇ بولمىغاچ تۇگەل،
ئۆتتى بۇۋاي يېگانە، بويتاق.

ئۇنتۇلدۇرۇپ سوغۇقنى بىردەم،
ئۇنى بىر چۈش ئالدى ئىلكىگە.
چۈشۈپ ئۆيگە بىر يورۇق شۇ دەم،
نۇر چاچارمىش جىمى مۇلكىگە.

گۈلدۇرماما ئىچىدە بىر ئۇن،
دەرمىش «بۇۋا كەلدى بەخت - قۇت؛
تۇتقان نەرسەڭ بولىدۇ ئالتۇن،
ئۆتمىسۇن چاغ، خالىغانىنى تۇت!»

شۇنقەدرى ھەققىدە بۇۋاي،
ئاڭلىغانتى نۇرغۇن رىۋايەت.
دېۋەتتى ئۇ «نېمە شۇ بولماي،
كۆز ئالدىمدا تۇرغان كارامەت؟!»

تۇتقىنىدا بۇۋاي ھاسىنى،
ئالتۇن ئۇچۇن ئالدىراپ قىزىپ.

بوغۇپ ئارزۇ ئىشتىهاسىنى،
كەتتى چۈشى توزغاقتەك تېزىپ.

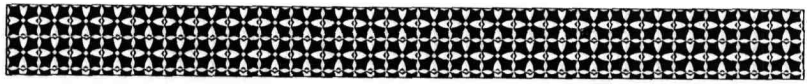
ئويغاندى ئۇ غەشلىكتىن يىراق،
ئۆزگىچە ئاق نۇرنىڭ ئىچىده.
يورۇپ كەتكەن ئۆيده توك چىراغ،
قار قاپلىغان زۇلمەت كېچىده...

پەرۋانىدەك بەش - ئالته كىشى،
ئۆي ئىچىده قىلىدۇ ھەرىكەت.
ھەر قەدىمى، خىسلەتلىك ئىشى،
بۇ كۈلبىگه ياغدۇردى بەرىكەت.

بىرى يۆتكەر يېپيېڭى يوتقان،
بوۋاي ئۇچۇن يۇمشاق جاي سېلىپ.
بىرى تىزار لېگەنگه گۆش، نان...
چەينەككە قەنت - ناۋات چاي سېلىپ.

بىرى كىيگەن غەربچه فورما،
بىرى ئاپئاق دوختۇر لىباسى.
بىرى كادىر، بىرسىن سورىما،
كۆزلىرىده مېھرى - ۋاپاسى!

بوۋاي كۆرۈپ بۇ ھالنى شۇدەم،
كۆزلىرىگه قالدى ئىشەنمەي.

هېلى كۆرگەن چۈشلىرىنى ھەم،
ئايرىيالماي، تېگىن يېشەلمەي.

چۈشۈمدىكى شۇنقەدرىنىڭ
بۇ كارامەت سېھرىي كۈچىمۇ ؟
شەپقىتىمۇ ياكى تەقدىرنىڭ،
بۇ ئوگۈمۇ ياكى چۈشۈممۇ ؟...»

ئولتۇرغۇزدى ئۇنى بىر كىشى،
يۆتكەپ يېڭى كۆرپىگە ئاستا.
ئەمدى سوراش بوۋاينىڭ ئىشى،
ئېيتالمىغان گېپىنى باشتا.

تۇتالماستىن بوۋاي ئۆزىنى،
يىغلاپ كەتتى ئۆكسۈپ، بۇقۇلداپ.
ئېيتالمىدى يۈرەك سۆزىنى،
ھاياجاندىن بىر پەس دۇدۇقلاپ.

دېدى ئاخىر : «سىلەر زادى كىم،
قار- سوغۇقتىن مېنى قۇتقۇزغان ؟
قىينالغاندا بۇ ئاجىز تېنىم،
ئابىھايات سۈيى يۇتقۇزغان ؟»

ھەربىي يىگىت دېدى جاۋابەن :
«بىز پارتىيە ئەۋەتكەن كادىر.

كەلدۇق سىزنى يوقلاپ ئاتايىن،
خەير بوۋا، قايتىمىز ھازىر...»

ئۇلگۈرەلمەي قالدى بەك خىجىل،
رەھمىتىنى ئېيتىشقا بوۋاي.
قارلىق يولدا گۈركىرەپ يەڭگىل،
كېتىپ قالدى غەمخور بولكىۋاي...

«ئەتە يوقلاپ كېلىمىز يەنە...»
سادا بېرىپ قالدى شۇ ئاۋاز.
تۈن كۆكىدە ئېسىل ئەنئەنە،
سالیوت كەبى ئەيلىدى پەرۋاز.

چاي قۇيماقتا بوۋاي چەينەكتىن،
غەمخانىگە ئامانلىق تىلەپ.
مارىلار قار سۈزۈك ئەينەكتىن،
كېپىنەكتەك ئۇيناپ، ئەركىلەپ.

كۆردى بوۋاي شۆھبەدرىنى،
رېئاللىققا ئايلىنىپ چۈشى.
ئۇلۇغلاپ شاد گۈزەل دەۋرىنى،
قانات قاقتى سائادەت قۇشى.

1997- يىل، قاراقاش

سانائل ھەرپیلەر

بۇلبۇلۇم

باغۇبوستان بىر بېھىشتۇر بەزمىگاھىمگە بۇلبۇلۇم،
بۇندا بار بەختىمگە بىنايىمگە ــ بارىگاھىمگە بۇلبۇلۇم.

بېكىنىپ بەھرىمگە بوغۇپ، بولما بۇرۇختۇرما بەندىسى،
باشلا بەزمەڭنى بەلەن، بولدى باھارىمگە بۇلبۇلۇم.

بەتبەخت بەزمەڭدە بولسا ، باغرى بەريان بىناۋا،
بەختىيارمەن بولغىنىمچۇن باغ باقارىمگە بۇلبۇلۇم.

1993- يىل 3- ئاي

مۇقام

مەشرىپىڭ ماغدۇر - ماداڕىم، مۇشتىرىم مۇڭلۇق مۇقام،
مۆھۋرىسەن مەۋجۇتلۇقۇمنىڭ مېھرى مەپتۇنلۇق مۇقام.

مەھلىيامەن مۇڭلىرىڭغا مەستۇ مۇستەغرەق مەسەل،
مەرتىۋەمسەن مۆھتەرەملىك مەۋجى مەرغۇللۇق مۇقام...

مەرھابا دەر مەملىكەتلەر مەغرىبى - مەشرىققىچە،
مۇنتەزىردۇر مەنزىلىڭدە مەدھى مەقبۇللۇق مۇقام.

مەرىكە- مەشرەپلىرىمنىڭ مەنسى، موھتاجسەن،
مىلىڭ مۇبارەك، مىلىڭ مۇشەررەپ، مەڭگۈ مەشھۇرلۇق، مۇقام.

1993- يىل 12- ئاي

قانۇن

قۇتاتقۇم قوش قاناتىمسەن قېنىمدا قۇۋۇتتىم قانۇن،
قىلالماس قەست قارا قوللار، قورالىم - قۇدرىتىم قانۇن.

قاچالماس قۇترىغان قۇزغۇن، قۇرارسەن قاتمۇ قات قاپقان،
قەدىرلەيمەن قاراقىمدەك، قاياشىم ــ قولدىشىم قانۇن.

قورۇنماس قىلچىمۇ قەددىڭ، قەبىھلىككە قىيان قەھرىڭ،
قارارىڭدىن قۇچار قامەت، قەدىر ۋە قىممىتىم قانۇن.

قالاقلىقىڭ قاناتىنى قەدەمدە قىرقىدى قايچاڭ،
قاۋاقتا قايمىغاي قۇددۇس، كى قەتىرە قىسمىتىڭ قانۇن.

قۇياشنى قارغىسا قاغا، قالارغۇ قېقىلىپ قارغا،
قاباھەت قاغا - قۇزغۇنغا قۇرۇلغان قىسمىقىم قانۇن.

1993- يىل 12- ئاي

كۆكلەم كۈيى

كەلدى كۆكلەم، كۈلدى كاككۈك، كەكلىك، كېپىنەك، كەلدى كۆكتە كۈيچى كارۋان، كەلدى كۈندۈز- كېچىلەپ.

كەتكۈزۈپ كىرنى كۆڭۈلدىن، كۈلدى كۈللى كائىنات، كىيدى كۆك كەچلىك كىيىمنى كەھرىۋادىن كەشتىلەپ.

كەڭرى كەڭلىكلەرنى كەزدى كوھى كەۋسەر كەلكۈنى، كۆكسىدە كىيمە كارابى كۆپتى كۆللەر كۈۋەجەپ.

كۈن كۆرۈپ كاللا كۆتۈردى كۈدە - كۆكتات، كاۋىلار، كالۋىتون كانارىدەك كۆركەم كۆرۈندى كۆپ تەرەپ.

كۆتۈرۈپ كۆكلەم كۆڭۈلنى، كىرىشتى كارغا كۈيلىرىم، كۈي- كالامىم كۆركىچۈن«ك»نى كەلتۈردۈم كۈچەپ!...

1994- يىل 2- ئاي

خروئىن

خروئىننىڭ خۇماردىن خوراتتىڭ خانۇ مانىڭنى،
خازانۇ خاكسار خوپلاپ خۇشال خۇشرۇي خۇبانىڭنى.

خيالىڭدا خاۋاترلىك، خارابه خانده خارسەن،
خۇماريڭ خەجلىگەچ خالاپ خىراجدەك خۇن خۇنابىڭنى.

خۇنۇكسەن، خەستە خامۇششەن، خىجالەتسەن خالايىقتىن،
خەتەرنىڭ خەندىكى خورلاپ، خارابلاتقاچ خۇشهالىڭنى.

خاتالىقتىن كى خاسلانساڭ خىزىر خانەڭدىدۇر خالىس،
خورىتالماس خىرىس خەيلى خەزىنەڭنى، خامانىڭنى.

خازان خەشخەش خەمەكزارلىقتا خىلۋەتتە خارابلاشما،
خەلق خۇرسەن، خالاسلانغىن، خروئىندىن خۇماريڭنى!...

1995- يىل 1- ئاي

چەككۈچى

چۈۋۈلۈپتۇ چاچلىرىڭمۇ چىرماش - چىرماش چاڭگىدەك،
چىلگە چېھرىڭ چاكى چاكتۇر چالماسمان چانغۇدەك.

چەيلىنىپ چوڭ چاققا چۈشتۈڭ چەكلىمەي چەككەنسېرى،
چۆلسىرەپسەن چىمپىيونلار چۆرۈۋەتكەن چاڭغىدەك.

چالا چاپتىڭ چاسىلاردا چىدىيالماي چەكمىسەڭ،
چاڭ چىرايىڭ چاقا- چوقۇر، چوغ چالىغان چامغىدەك.

چىقمىسا چىمدىپ چېكىملىك، چاققىنىدەك چار چۈتەن،
چىرقىرايسەن چامدىمىگدا چۆلدە چاڭقاق چارۋىدەك.

چىرقىرايسەن چۈشلىرىگدە، چۆلدىكى چىلبۆرىدەك،
چىرقىراشلار چىققۇدەكمىش چېقىۋەتكەن چالغۇدەك.

1995- يىل 2- ئاي

نەزمىلەر ۋە نەۋرىلەر

نەۋايى، نىزارى، نۆبىتى، ناقىس،
نەقىلگە نەزمىلەر نەقەدەر نەپىس.
نادانغا نەسىھەت، نامەردكە نەشتەر،
نۇجۇمى نايابتەك نۇرلانغان نەقىش.

نۇرانە، نەمۇدار، نادىر نەزمىلەر،
نەزمىكى، نەسەبداش ناۋا - نەغمىلەر.
نەسىلدىن - نەسىلگە نۇرلاندۇرغۇسى،
نىيىتى نەزمىگە نائىل نەۋرىلەر.

1997- يىل 5- ئاي

چىرىككە چۈشتۇق

چىنارلىقتا چايىنىدىكى چىلگە ،
چۆلدە چۆنەك چېپىشتا چاندىكى.
چوكانلارنى چىللاپ چېيىگىغا،
چىمەنزاردا «چارىگاھ» چالدىكى.

چۇۋۇلغاننى چېتىپ - چاپلىساق ،
چاپقۇنلاردا چاگىغا چۆمۈلۈپ.
چايخانىدا چاقچاققا چۇشتۇكى ،
چىرايلىقنى چەنلەپ چۆرگىلەپ.

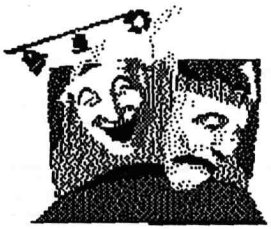
چاگىگىلىگىغا چىققاندا چۆمۈچ،
چىگىقۇالدىكى چىنە- چۆچەكنى.
چۇجىلىرىكى چەيلىدى، چاچتى،
چۆرۈۋۈەتكەن چۆچۇرە - چەلپەكنى.

چەتئىمىدىكى چىرىكلىكىگىدىن،
چاپتىكى چۇۋۇق چەللىدە چاتاق.
چۆچۇمىدىكى چىۋىقلىرىمدىن،
چىقارساممۇ چاناقتىن چاپاق!...

چىلان چۈشەپ چىشلىدىكى چوغنى،
چاۋاك چۈۋۈپ چىتقا چىرماشتىكى.
چۆلدەرىگەن چاكىقاق چۈشىنىدەك،
چىرىندىگە چۆكتۈك - چىلاشتىكى.

«چولپان»لىرىكى چىقمىدى چاقناپ،
چىللىساكمۇ چاقىرغۇ چېلىپ.
چۈنكى، چۈشتۈكى چىشى چاشقانىنكى
چاكىگىسىدەك چۈۋۈلۈپ چىرىپ!...

2001- يىل 11- ئاي

تەكلىماكان تىنىقلىرى

تەكلىماكان تۇردى تەۋرەپ تىلسىماتلار تېگىدىن،
تىزىلدى توم تەزكىرىلەر توپا - توزان تېنىدىن.
تۇكلىرىنى تاراپ تورغاي تىلسىماتتىن تۇغۇلدى،
تۆكتى تارىخنامىلەرنى، تۆكتى تاتلىق تىلدىن.

تەۋررۇكلەر تاۋلىنىدۇ تونۇر تاۋى - تەپتىمدە،
تۇنەر تارىخ، تەۋسىفلىرىم تىنماس، تېرەن تەكتىمدە.
تۇرتۇپ تۇمەن تۇلپارلارنى تاجاۋۇزغا تىغ تارتقان،
تىلى، توخار، تۇرالارنىڭ تاجدارلىرى تەختىمدە.

«تەكتىماكان، تەكلىكماكان» ــ تارىخىمدۇر تونۇلغان،
تەكە، توغاچ، تالزارلىرىم تۆت تەرىپى توسۇلغان.
تۆگە- تۆگە تاۋارلىرىم تۇپرىقىمدىن تىزىلىپ،
تايلاند، تۇنس، تاشكەنت، تولا، تېھرانغىچە توشۇلغان.

تۆگە، تۇلپار، تايلاقلىرىم تاقلىشاتتى توقلىنىپ،
تىجارەتلەر تالەي تاپقان تەڭگە - تىللا توپلىنىپ.
توم - توم، تەتقىق تۆھپىلىرىم تەۋسىفىنى تاراتقان،
تېۋىپ، تىلماچ، تارىخچىلار تۇپرىقىمدا تۇغۇلۇپ.

تۇيۇقسىزلا تەبىئەتنىڭ تەلۇبلىكى تۇتقاندەك،
تىندۇرۇلدۇم تەڭرىنىڭمۇ توختامى تەڭ توشقاندەك.
تىندۇرۇلدى تەختىراۋان، تاڭشۇرۇلغان تۇلپارلار،
تىندۇرۇلدۇم تەۋرەپ توپا تاناۋىمنى تارتقاندەك.

تىنغاچ تۇگەل توي تۇسىدە تەنتەنىلىك تەلئىتتىم،
تەكتىمدىدۇر تاۋاپچىلار تەشنالارغا تەكلىپىم.
تەبرىكلىگەچ تەبىئەتمۇ تۇيراق توندا تۆھپەمنى،
تەكتىمدىدۇر تېخىچىلا تېپىلمىغان تەرىپىم.

تىنغاچ تۇگەل تاج - تەختىم تۇغلىرىمدا تىتلىش،
توشقان، تۇلكە، تۈلىغلار تارقاتمايدۇ تىن- تۇش.
تارىخىمغا تەستىق، تەقرىز تېتىرلىقلار، توغراقلار،
تۆشۈك تاملار تۇرار تەمكىن تىلسىماتتەك تىپتىنچ!...

تىندۇرۇلغان توي، تۇرمۇشلار، تىنغان تەكزار، تېرەكلەر،
تىنغان تۇنەپ تىرىكلىكنى تىلەپ تالغان تىلەكلەر.
تىققاچ توپان تاۋۇتىغا تارىخ تەكلىماكانىنى،
تېنەپ تەگسىز تەشۈىشلەردە تۇگەشكەندۇ تىرىكلەر!...

تالاي تۆگە توپلىرىدەك تۆپىلىكلەر ــ تۇپراقلار،
تەلقىن، تەسىبە تۇنىكىدە تاقىر تاغلار،* توغراقلار.
تىلسىماتتا تېرە، تاۋار، تەتىللا تون، تامغىلار،
تەڭگە، تىللا، تومپۇر، تىيىن تولغان تەخسە - تاۋاقلار.

* تاقىرتاغلار ــ تەكلىماكاندىكى مازارتاغ قەلئەسى كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

تىلسىماتتا تەختگاھلار ، تۇمۇچۇقلار ، تاۋۇسلار ،
تىلسىماتتا تەمى تاتلىق تەكە ، توغاچ ، تاۋۇزلار .
تىكشىغانمۇ ، تەسەۋۋۇرمۇ تالاي تىلنىڭ تەسۋىرى ،
تارقىلىدۇ تۇشمۇ تامدىن «تاراڭ - تۇرۇڭ» تاۋۇشلار .

تۇلۇم تۆشلەپ تۆگىلەرگە توشىتاكا ، تانابى* ،
تىغدا تىلغان تەنلىرىمنى توسۇلمىغاچ «تاۋابى» .
تاغار - تاغار تەۋەررۈكنى تەۋەبىگە توشۇغان ،
تاش - تىكەنلەر تېشىپ تاپان تارتىلسىمۇ تاناۋى!...

تىرناق تىقىپ تارىخچىلار توكيو ، تورىن ، تالىندىن* ،
تاپتى تالاي تېپىلمىلار تاپتى تېرەن تارىمدىن .
تاپتى تىكشاپ تىلسىماتتىن تەسۋىرىنى تارىخنىڭ ،
تەن تىترىتىپ تىرىكلىغان تەمبۇرۇمنىڭ تارىدىن!...

تەكلىماكان تۇردى تەۋرەپ تىلسىماتلار تېگىدىن ،
تارالدى تاڭ تەبەسسۇمى تۇپراقلارنىڭ تېنىدىن .
تۇكلىرىنى تاراپ تورغاي تەكزارلارغا تىكىلدى ،
تۆكتى تەھسىن - تەشەككۈرلەر ، تۆكتى تاتلىق تىلدىن .

---

* توشىتاكا ، تانابى(شىئوزو) ـــ بۇ ئىككى كىشى ياپونىيىلىك ئېكسپېدىتسىيىچى بولۇپ ، تەكلىماكان خارابىلىكىدىن نۇرغۇن ئاسار - ئەتىقىلەرنى قېزىپ ئېلىپ كەتكەن .
* ياپونىيە ، رۇسىيە ۋە ئىتالىيىدىكى داڭلىق شەھەرلەر .

تۇرلۇك تىللىق تەقدىرداشلار تۇپرىقىمدا تېپىشقان،
تاتلىقىنىمۇ، تاڭسىقىنىمۇ تەڭ تېپىپ تەڭ تېتىشقان.
تەيخاڭشەندىن، تۇرپان، تارىم،تېكەس، تەڭرىتاغقىچە،
تاش- تۇپرىقى تەنلىرىمىنىڭ تومۇرىدەك تۇتاشقان.

توزىساممۇ تەڭرى - تەقدىر تەڭكىشىدە* تاسقىلىپ،
توزىساممۇ تەگلىرىمدە تام - تۇۋرۇك ۋە تاش قېلىپ.
تۆت مىڭ تومۇز تەلئىتىمنى تىنىق تاڭدەك تاۋلىدى،
تاقىماقتىمەن تەرەققىيات تەسۋىرىمدىن تاج تىكىپ!...

تىكلەندى تۇغ، تراكتورلار توپا تۇرتتى تىزىلىپ،
تىكىن - تومپاي تۆپىلكىلەر تەكشىلەندى تۇزلىنىپ.
تېرىپ تۇرۇپ، تەرخەمەكلەر تىكتۇق تالاي تال - تېرەك،
تىلىمىدۇق تەلەيلەرنى تەر تۆكمەيلا تىزلىنىپ.

تۇتاش - تۇتاش تۇرالغۇلار، تامچىپ تۇرغان تۇرۇبا،
تۇرمۇشتا تەل توخۇ، توپاق، توك، تېلېۋىزور، توپوتا.
تۇتاشقاندا تارىمغىمۇ تۇزلۇقئوتاغ، تەۋەككۇل،
تارتۇقلىنار تۆھپىكارلار تەنتەنىلىك تويلۇقتا.

تۆگىلەرنىڭ تاپىنىدىن تارتىپ «تۆمۈر تىزمىسى»،
تىرىلدۈردى تۇنجۇقۇشتىن «تۆمۈر تۇلپار» تۇيغۇسى.

---

* تەڭكەش ــ ئەلگەك (يەرلىك شېۋە).

تېخنىكىلىرىم تارتتى تۇرۇبا تاشقىنلىغان تەكتىمدىن،
تاڭلا تاڭدا تەكلىماكان تەنتەنىگە تولغۇسى!...

تەبەر، تومىس* تەرىپلىگەن تاۋابگاھىمەن تەۋەررۈك،
تۇمەن، تاسپار، تاردۇش،تۇيغۇن* تۇپرىقىمدىن تەۋەللۇت.
تاپتۇق تارغاق، تون، توقۇلما... تاجاكا* نىڭ تەختىدىن،
تاپىمىز ھەم تاپالايمىز تەتقىقاتقا تەئەللۇق.

تەنتەنىدە تەكلىماكان تۇردى تىلسىم تېگىدىن،
تەبەسسۇم توي - تەنتەنىلەر تۇغدى تاڭدەك تېنىدىن.
تېتىكلەشتى تاپقاچ تورغاي تەرىپاتلىق تېمىنى،
تۇگىمەس توم تەزكىرىلەر تۇزەر تاتلىق تىلىدىن!

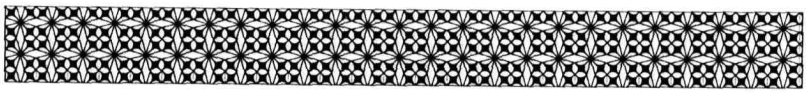
2001- يىل 5- ئاي

* تەبەر ــ (تەبەرى) ئەرەب تارىخچىسى(923 ــ839)؛ تومىس ــ دانىيىلنىڭ ئارخېئولوگ، تارىخشۇناس، ئۇ مەڭگۈ تاش پۈتۈكلىرىنى تۇنجى ئوقۇپ چىقىپ، دۇنياغا تونۇلغان ئالىم.

* تۇمەن ــ (552 ــ ؟)؛ تاسپار ــ (581 ــ 572)؛ تاردۇش ــ (603 ــ 576)؛ تۇيغۇن ــ (530 ــ 520) يىللاردا گۈللەنگەن پىشامشان، كروراەن قاتارلىق بەگلىكلەرنىڭ خانلىرى.

* تاجاكا ــ تارىختىكى كروراەن بەگلىكىنىڭ خاقانى.

ئانا

ئاتىدىك ئابىھايات ئايىماي، ئانا،
ئاتىدىك ئاغرىقىك ئاسرىماي، ئانا.
ئاھ، ئارام ئالمىدىك ئايمۇئاي، ئانا،
ئارامسىز ئايىغىك، ئايلىناي، ئانا.

ئازمىدىك ئاجىزلىق ئاسار ئاقساشتىن،
ئاتىدىك ئاشمانتا، ئاتىلا ئاشتىن.
ئاتىدىك ئايرىماي ئامراق ئاداشتىن،
ئاشساڭمۇ ئاتمىشتىن ئاھلىماي ئانا.

ئاتىدىك ئالۋىچا، ئالما، ئانارىڭ...
ئاتىدىك ئاتەشلىك ئارزۇ - ئارمانىڭ.
ئاتىدىك ئاشسىمۇ ئازار، ئالۋانىڭ،
ئارمانىڭ ئاقلاشقا ئاتىلىناي ئانا!...

2001- يىل 6- ئاي

بىلىم

بايلىقىم، بۇلىقىم، بەرىكىتىم بىلىم،
بىغۇبار، بىگۇمان، بەرھەقىم بىلىم.
بۇلۇتتا بازغىتقان بۇركۇتۇم بىلىم،
بوشىماس بەھرىگدىن بەيئىتىم بىلىم.

بەھرىسىز، بېلى بوش بىلىم بىلىشتىن،
بەھرىسىز بايلىق، بايلىق، بېيىشتىن.
بەھرىمەن بولۇشقا باغۇ بېھىشتىن،
بېزەلسۇن ــ باغرىمدىن بىر بېتىم بىلىم.

بىلگەننى بۇلاڭچى بۇلاپ بارالماس،
بويىاقچى بويىالماس، بازغان بۇزالماس.
بىلگەننىڭ بەختىنى بىراۋ بوغالماس،
بۆسۈشتە باھادىر بەيگە ئېتىم بىلىم.

2001- يىل 6- ئاي

سېغىندىم

سەرۋى سۇلكەت سىياقتىكى سېغىندىم،
سۇبھىدەك ساپ سېيمايىتكى سېغىندىم.
سۆيگۈدىكى سىناقتىكى سېغىندىم،
سوئال، سەھەت - سالامىكى سېغىندىم.

سەبدە، سۇمبۇل سويلاپ سەلكىن سابادا،
سۇندۇك، سوپى، سۇرەن سالسا سامادا.
سازلىشاتتۇق سۆيگۈمىزنى ساتاردا،
ساز سېھرىدەك ساداينكى سېغىندىم.

سىنەم ساڭا سوۋغىتىمدۇر، سۇنايمەن،
سارايىكى سەۋدالارچە سورايمەن.
سەنمۇ سۆيگەن سېھرلىنىپ، سۆيەيمەن،
سۆيگەندىكى ساۋابىكى سېغىندىم.

سۇت رەڭ سىيلىق سەھىپەڭ ساپ سۇبھىدەك،
سۇرۇپ سالما سىياھ - سىرنى سۇرمە دەپ.
سىزنۇالاي سۇرىتىكى سۆيگۈدەك،
سۇزۇك سۇدەك سىپاھىكى سېغىندىم.

2001- يىل 7- ئاي

كېلىنچەك

كۆيسە كۆڭۈل كۆيۈپ كەلگەن كېلىنچەك،
كېيىك كۆزلۈك كۇلۇپ كەلگەن كېلىنچەك.
كۆپنى كۆرگەن، كۆرۈپ كەلگەن كېلىنچەك،
كۆپ كارىغا كۆنۈپ كەلگەن كېلىنچەك.

كاۋا، كۇدە - كۆكتاتلارنى كۆكەرتىپ،
كالا، كەپتەر، كەكلىكلەرنى كۆپەيتىپ؛
كەمبەغەللىك كاساپەتنى كېمەيتىپ،
كەسىلەرگە كۆچۈپ كەلگەن كېلىنچەك.

كېگەيتتى كەڭ كارخانىنىڭ كەسپىنى،
كاللىسىدا كېگەشكەن كۆپ كەشپىنى.
كۇللى كۆردى كەنت كۆكسىدە كەشتىنى،
كالۋالىقنى كۆمۈپ كەلگەن كېلىنچەك.

كۇيەرنى كارامەتتىن كۇلدۇرۈپ،
كۇل رەڭ كاناپ كىيىم - كېچەك كىيدۇرۈپ.
كەسپى - كارىغا كۆڭۈلدىن كۆيۈنۈپ،
كۆپ كۆيۈنۈپ كۇتۈپ كەلگەن كېلىنچەك.

2001- يىل 8- ئاي

ياشلىقىم

يېتىۋالدىم يار يېنىغا يۆگىمەكچىمەك يامىشىپ،
يايرىدى يالغۇز يۇرەك يۇرگەندە يارغا يارىشىپ.

يول يىراقى يارغا ياخشى، يۇرەك يىراقىدۇر يامان،
يۇغۇرۇلدۇق ياش يۇرەكلەر، يەككىلىكتىن ياتلىشىپ.

ياشىنىدۇق يېقىنلىشىپ ياغقانسېرى يىل يامغۇرى،
ياشىنىدۇق يىل - يىلسېرى يان يولدا ياتماي ياشىنىپ.

ياشىنامدۇ ياشلىقىم يۇرسە يېنىمدا ياخشى يار،
يارمۇ ياخشى يۇرتىمزنى ياشنىتىشقا ياندىشىپ.

2001- يىل 9- ئاي

ئاشقىكىمەن

ئاشقىكىمەن، ئاھلىرىمنى ئاڭلىمامسەن ئامرىقىم،
ئالما ئاتماي ئاتەش ئاتتىڭ، ئاسرىمامسەن ئامرىقىم.

ئايۇننىڭدىن ئاي ئالايچۇ، ئالمىزاردىن ئالمىلار،
ئاشۇ ئاستانەڭنى ئاچماي ئازدۇرامسەن ئامرىقىم.

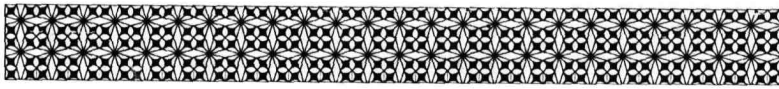
ئاي ئاقاردى ئاخشىمى، ئاسماندا ئالتۇن ئايىمى،
ئايماي، ئاقلىق ئالەمدە ئايلىنامسەن ئامرىقىم.

ئايلىنىپ ئاشكارىلان، ئاشقىڭ ئالسۇن ئارام،
ئاھ، ئازابلىق ئاھلىرىمدىن ئايرىمامسەن ئامرىقىم؟

ئايۇننىڭنى ئاچ، ئازار ئاتساڭمۇ ئاڭا ئالدىناي،
ئابىچەشمەم ئاقسا ئايلاپ، ئالدىمامسەن ئامرىقىم؟!

2001- يىل 9- ئاي

چـۇش

چۇشلىرىمدە چاقناپ چولپىنىم،
چەكسىزلىكتىن چۇشمەي چىللىدىڭ.
چاچلىرىڭمىش چېچەك چوكىنىم،
چىقارماققا چىگىپ - چىرمىدىڭ.

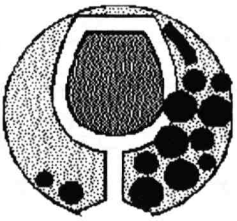
چاچارمىشسەن چىللاق چاچقۇسى،
چوغ چايقىتىپ چىراي - چېھرىڭدىن.
چېچىلارمىش چۆگۈن چەشمىسى،
چاڭقىشىمغا چۈچۈك چېپىڭدىن.

چىدالمىدىم چۇشكۈن چۇشۈمگە،
چىرايىڭنى چۈمكىمەي چولپان.
چۆمۈۋالاي چۆكۈپ چەشمەڭگە،
چىرايلىقىم، چىقارما چۇقان!...

چۆچۈتمىگىن چىقىرىپ چۆلگە،
چىم، چىغىرلىق چىمەنلىرىڭدىن.
چېكىۋالاي چاچۇرۈك چىلگە،
چىتانلانغان چۈنەكلىرىڭدىن.

جۇمبلىگىنى چۆرۈۋەت چولپان،
چىرايىگدىن چېقىن چېقىلسۇن.
چىرمىشىپ چىگ چېچەكۇ چوكان،
چۇشلىرىمىز چۇشكە چېتىلسۇن!...

2001- يىل 11- ئاي

هازازۇلغا هەجۋي

هاياتى هازازۇلنىڭ هەيۋىسىدە،
ھۆكۈمران ھاكاۋۇرلۇق ھېيلىسىدە.
ھوقۇقى - ھۇنىرىدىن ھۇزۇرلىنار،
ھەمىشە ھەشەمەتىنىڭ ھەۋىسىدە.

ھېيىتلىتىپ «ھالۋىسى»دا ھېسامەتنى،
ھاپلايدۇ « ھارۋىسى»دا ھېساباتنى.
ھېجىلاپ ھىدايەتنى ھىمايەتكە،
ھارامدىن ھازىرلايدۇ ھالاۋەتنى.

ھەتتا ھەم ھاقارەتلەپ ھەقىقەتنى،
ھوشيار ھەق ھېسابلايدۇ ھاماقەتنى.
ھامانە ھارۋىسىنى ھاڭغا ھەيدەپ،
ھاپاشلار ھەلقۇمىدا ھالاكەتنى!...

2001- يىل 11- ئاي

ئاپىرىن ئادىل

ئارزۇيۇ ئارماندا ئاسماندا ئادىل،
ئارقاندىن ئايلانچە ئاشقاندا ئادىل؛
ئاڭلاندى ئاۋامدىن ئاپىرىن، ئالقىش،
ئاھ ئايغا ئايلىنىپ ئالغاندا ئادىل.

ئايلىنىپ ئاتاقلىق ئاقىل ئادەمگە،
ئاخباردا ئابرۇيى ئاقتى ئالەمگە.
ئامانلىق ئاتالدى ئاشۇ ئايەمگە،
ئالەمچە ئاتاقنى ئالغاندا ئادىل!

2001- يىل 11- ئاي

شياڭگاڭ شەنگە

شەرقنىڭ شەرپى - شانىدۇر شياڭگاڭ،
شولىسى شەمسىدەك شامىدۇر شياڭگاڭ.
شېئىرىمدا شوخلاندى شانلىق شەجەرە،
شەھەرلەر شۆھرىتى، شاھىدۇر شياڭگاڭ.

شۇلگەنده شەيتانلار شۇبۇ شەھەرنى،
شوراپ شال - شۆلگەيده شېرىن - شېكەرنى.
«شاپائەت» شورىدىن شاپىلاقلاندۇق،
شىلتىغاچ شەرمەنده شۇملۇق شەمشەرنى.

شوخشىدى شەرقتىن شەپەق شەلپەرەڭ،
شۇڭغۇدى شۇئاقا شۇئان شەپەرەڭ.
شادلانغاچ شەۋكەتلىك شەھرىمىز شياڭگاڭ،
شۇكلىدى شۇمشيىپ شۇندا شاھ پەرەڭ.

2001- يىل 11- ئاي

تەمبۇرۇم

تېپىلماس تەۋسىپتە تەڭداش تەمبۇرۇم،
تاۋۇشۇڭ تاغلارغا تەۋرەش تەمبۇرۇم.

تاۋۇستەك تۇرقۇڭدا تەققاس تەڭرىتاغ،
تارلىرىڭ تارىمغا تەڭكەش تەمبۇرۇم.

تەزىگە تۇزسەم تىلىڭنى تىنچلىنىپ،
تىڭشىغاي تورغاي، تۇمۇچۇق تەمبۇرۇم.

تالمىدى تىرناق تىتىلدى تاڭغۇچە،
تارقىدى تەندىن تۇڭۇنچەك تەمبۇرۇم.

تۆردىسەن تەكلىپ، تاماشا تەختىدە،
تۇڭىگەي تاۋى تۇيۇقلۇق تەمبۇرۇم.

2001- يىل 12- ئاي

پەسكەش

پۇركىنىپ پەرىشتىنىڭ پەردىسىنى،
پوستۇڭغا پۇركۇپ پاكلىق پەردىزىنى.
پىكرىڭگە پىخسىقلىق پەس پارا پۇكتۇڭ،
پەملەپ پۇل، پاراغەتنىڭ پەللىسىنى.

پەسلەپ پەم- پاراسەتنى پەردىلىدىڭ،
پارىخور پاسىقلارنى پەپلىدىڭ.
پىشۇرسا پىچما پاقلان، پولۇ، پوشكال،
پەش پۇرار پىستىلەرنى پەتلىدىڭ.

پەزىلەت پارلايدۇ پەس - پەگاھتىمۇ،
پاتقاققا پاتار پەسكەش پەرۋازدىمۇ.
پەللەنمەس پۆۇلەككە پاك پەم - پاراسەت،
پەللەنمەس پۇزۇر فورما، پەردازغىمۇ.

پۇشقۇرتۇپ پار - پۇر پۇزۇر پابدىنى،
پاتقۇزالماي پاپىپتەكسەن پايدىنى.
پارتلىمامدۇ پەيتىدە پوتەي كەبى،
پەشلىرىڭنىڭ پارىدىن پومپايغىنى!

2001- يىل 12- ئاي

ئالتۇن ئارماندا

ئالدايمەن ئالەمشۇمۇل ئالمىنىمۇ ،
ئايلىنىپ ئاسمانۇ ئاي ، ئالەمنىمۇ .
ئاجىزمەن ئالالمايمەن ئاسايىشقا ،
ئاقچىسىز ئاچ ئازابلىق ئادەمنىمۇ .

«ئاددىي» غا «ئاتاقلىق» تىن ئاشمامدىمەن ،
ئارزۇلۇق ئالتۇنمەنۇ ئارماندىمەن .
ئاڭلىسۇن ئاۋازىمنى ئاجىزلەر ،
ئايەملىك ئارامىنى ئالمامدىمەن ؟...

2001- يىل 12- ئاي

خەير ، خۇشامەتچى

خالىمايمەن خۇشامەتچى خوش - خوشۇڭنى ،
خالىمايمەن خۇنۇك ، خەتەر خۇش خۇيۇڭنى .
خۇدۇكسىرەپ ، خۇلقلىنىپ خەيرچىدەك ،
خىيالىڭدىن خوراتمايسەن خۇسۇسىڭنى .

خاھ خەنجەرلىك خىرىسچىسەن ، خاھى خىزىر ،
خاھ خېنىمدەك خۇلقلىقسەن ، خاھى قېچىر .
خۇيلا خوش- خوش خورجۇنۇڭغا خەزىنەڭنى ،
خوشلىشايلى ، خۇشامەتچى ، خەير - خوش ، خەير !...

2001- يىل 12- ئاي

هايات هېكمتى

هالال هوسۇل هەددىسىز هۇزۇر- هالاۋەت،
هاياتقا هەم هېكمەت، هەۋەس، هارارەت.
هارام هۇللۇق هەشەمەتلىك هۇزۇرىدا،
هەق هۆكۈمدۇر، هۇۋلار هامان هالاكەت.

هارامخورلۇق هاسلىمۇ هايۋاندىن،
هۆپۈپچىلىك هېيىقمايدۇ هارامدىن.
هۇمايۇننى هويلىمىزدىن ئۇركۈتەر،
هەسەتلىنىپ هىدايەتلىك هايواندىن.

2001- يىل 12- ئاي

باهار بەزمىسى

بېدە، بېدىشلەر بىخلىدى، بۇ ــ باش باھارنىڭ بەلگىسى،
بېزەلدى بوستان، باغ بەلەن، باشلاندى بۇلبۇل بەزمىسى.

باغلاق، بېكىكتىن بوشىدى بوتلاق، بۇقا ھەم بۇغلار،
بارغاي بۇلۇتلار باغرىدا بۇركۈت، بېلىققۇش بەيگىسى.

بوزلۇق بىنەملەر بېتىنى بۆستى «باھادىر بۇقا»لار،
بۇ ھال بېھىشنىڭ بەھرىدىن بالدۇر بېشارەت بەرگۈسى.

بوۋىسىنىڭ باغرىنى باخ - باخلىتىپ بۇدرۇق بوۋاق،
بولدى «بەھ - بەھ» ئەتكۈدەك «بويناق»نى بۆشۈك بەندىسى.

بەندەردە «بۇيرۇق» بېرىشەر، بەس - بەستە «باتۇر» بالىلار،
بار «بەشئاتار»ى بويىندا، بېلىدە «بۇرغا»، «بومبا»سى.

بۇلاق بېشىدا بەزىسى «بۇلدۇق» لىغانغا بېقىشار،
بىلەكلىرىدە بوخچىسى، بۆكلەرگە باسقان بېدىسى.

بەخت بېغىشلاپ بۇ باھار، بىزنى بېھىشكە باشلىغاي،
بال بەرگۈسى باغ بەھرىدە بەرگى، بادام ھەم بېھىسى...

2001- يىل 12- ئاي

پارىخور

پەردىلەنگەچ «پەم - پاراسەت» «پاكلىقلىق»دىن پارىخور، پۇل پەيدا پارازىتسەن، پەسلىكىگدىن پارىخور.

پارىسزلىق پەيتى پىشماي پەشلىرىگدە پايپىتەك، پۇرسىتى پۇتتى پىراقتا پەللىشگدىن پارىخور.

پارا پوملاپ پەمچىلەر پۇل پەيزىدە پەرۋازلىدى، پاراغەتلىك پەغىزىگە پۇۋلىشگدىن پارىخور.

پىدىگەن، پۇرچاق پۇتاقى پۇرلەشتى پايەك پەنجىدە، پارقىرار پۇچەك پىلەكلەر پەرۋىشگدىن پارىخور.

پەرىزاتلار پەيزىدە پەرماننى پۇتتۇك پايدىغا، پەنىرىمۇ پارلىدى پات پەرلىشگدىن پارىخور.

پاسىبانسەن پىستىدەك پەش پۇرىغان پۇلدارلىغا، پۇتلىدىك پۇلسزنى پەسكە پەشتىقگدىن پارىخور.

پىل پۇتىدەك پومپىيىپ، پەلتۇ - پەرىجەك پاتمىدى، پۇۋلىگەچ پۇۋلەمچى پەستە پەللىكىگدىن پارىخور.

پارىدىن پۈتتى پۈزۈر پار - پۈر پېشايۋانىڭ پۈتۈن،
پىشتى پالەك، پەمدۇرمۇ پارنىكىڭدىن پارىخور.

پەيزىلىك پەرۋازدا سەن پىكرىڭ پەخەسلىك پۈكمىدى،
پاخشىلانغان پاراشوتتەك پەسلىشىڭدىن پارىخور.

پاخپىيىپ پوستۇڭغا پاتماي، پاتقاقتا پاتتىڭ پۈكلىنىپ،
پايدا پۈتمەي، پلانىتىدەك پارلىشىڭدىن پارىخور!

2001- يىل 12- ئاي

ئىلھام چېقىنلىرى

غوۋغايۇ غەلياننىڭ غەلىبىسى غەيۋەت،
غاپىللار غۇرۇرى، غەلۋىسى غەيۋەت.
غەيۋەتكەش غۇلتار غەنىلەرنىمۇ،
غۇربەتۇ غەمكىنلىك غۇلۋىسى غەيۋەت!

* * *

كىرىشمە كەيپكە كەلتۇرەر كۇلپەت،
كۆيۈنۈپ كەسپىگە كەشپىيات كۆرسەت.
كۆمۈلۈپ كەتسەڭمۇ، كەشىپ كۆمۈلمەس،
كۆمسە كىم كەشپنى، كۆزىنى كور ئەت!

* * *

تەۋەككۇل تەختىدىن تالەي تەھتىلەپ،
تۇرمىغىن تەمەدە تەييارنى تىلەپ.
تەر تۆكمەي، تۇپراقمۇ تېرىق تەڭلىمەس،
تىرىشماي، تېۋىنما تۆت تامغا تېنەپ.

* * *

ياخشىلىق يار قىلغان ياتمۇ يېقىملىق،
يامانلىقنى يېنىدا يەتكەي يېتىملىق.
ياخشىغا ياراغ بول، ياماندىن يىراق،
يۈرەكتىن يۈرەككە يېتەر يېقىنلىق!...

* * *

هاياتلىق ھەرىكىتى، ھېكمىتى ھەر خىل،
ھارارەت ھەم ھوسۇل ھەر تۈرلۈك ھەر يىل.
ھەتتاكى ھالالغا ھۈرپىيەر ھارام،
ھازازۇل، ھازىدار، ھېيتلىشار ھەزىل!...

* * *

زامانەم زوقى زېھنىم زەر - زىيانسى،
زۇھەلدەك زاھىر زىكرىمدە زىباسى.
زورلىسا زاغى - زۇغەن زاۋاللىققا،
زارلىتار زەربەمنىك زور زىلزىلاسى.

* * *

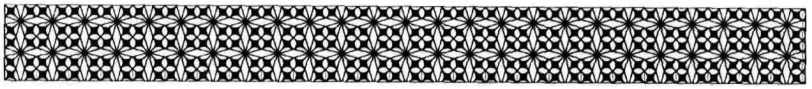
ئالىملار ئاۋازىدىن ئاڭلىسۇن ئالەم،
ئادەملەر ئايدىمۇ ئالماقتا ئارام.
ئارمانلار ئايلاندى ئالتۇنغا، ئايھاي،
ئالسۇنچۇ ئالقىشلاپ ئالىقانغا ئانام.

* * *

بىلىمنى بىلىشنىك باردۇر بىرلىكى،
بېرىلگىن بىلىمگە، بىلسەڭمۇ بەلكى.
باھادىر بولساڭمۇ، بولما بىخەتەر،
بەرھەقتۇر بىلىمنىك بەخت بەرمىكى.

* * *

جەزىرەك جەملىگەن جەننەت جەزبىسى،
جىسمىمغا جان ــ جورا جاپا - جەبرىسى.
جاننىنىك جاۋاھىر - جەۋھەرلىرىدەك،
جۇلالار جاڭگىلىك جىرا - جىلغىسى!...

* * *

ۋۇجۇدۇمدا ۋەتەن ۋەسفى، ۋەتەن ۋەسلى،
ۋارقىرىماسمەن ۋائىزلاردەك ۋەھى ۋەزنى.
ۋەدەم ۋەدە، ۋاز كەچمەيمەن ۋىجدانىمدىن،
ۋىسالىمدۇر ۋەتەن ۋەجى، ۋاپا ۋەزنى.

* * *

دوست دېسەڭ، دوستلۇقنى دائىم داۋام ئەت،
دىلىڭغا دۆۋىلەنسۇن دۇرۇس - دىيانەت.
دانانىڭ دوستلۇقى دىللارغا دەرمان،
دىلبىرى دىللارغا دەۋەت - دالالەت.

* * *

يارىشاركەن يارغا يار، يان يولدا يۈرسە ياندىماش،
يانىدۇ يالقۇن ياساپ، ياش يامغۇرىدا يالتىراش.
ياسىنىشقان يەسىمەندەك ياندى يارلار ياندىشىپ،
ياندى يايراپ، ياخشىلىق يار، يات يامانلاش، ياتسىراش.

* * *

كۆردۈما كۈندىن كۆزۈڭنى، كىرپىكىڭنى كېچىدىن،
كۆپ كۈتۈپ كەتتى كۈنۈم، كەزدىم كېتەلمەي كوچىدىن.
كەلمىدىڭ كۈلبەمگىمۇ كۈلكە - كەرەشمەڭ كۆرسىتىپ،
كەلدى كۆكلەم كارۋىنى، كاككۇكمۇ كەلدى كۈيچىدىن.

* * *

كېيىك كۆزۈڭدىن كەرەشمەڭنى كۆرۈپ كېتەيمۇ،
كېچە كەبى كىرپىكىڭگە كۆيۈپ كېتەيمۇ ؟

كۆڭلىكىڭنى كەلكۈنسىمان كۆتۈرسە كۆكسۈڭ،
كىر كۆڭلۈڭنى كەلكۈنۈڭگە كۆمۈپ كېتەيمۇ؟...

* * *

سوقتى سەھەرنىڭ سەلكىنى، سەنەمنى سەگىتتى سابا،
سىلكىندى سۈمبۈل سەرۋىلەر، سۈزۈلدى سۈبھىدىن سابا.
سايراپ سېغىزخان، سوپىياڭ، سۈندۈكمۇ سازىن سارلىدى.
سولدۇم سۈكۈتته سارغىيىپ، سەزمەي سېنىڭدىنلا سادا.

* * *

بۈاپاغا بەند بولۇپ بەسىي بىتاپەن بىداۋا،
بەزمسىز باغ بۈلبۈلى، بولدۇم بىچارە، بىناۋا.
باشتىلا بولغاچ بىخەست باغرىڭنى بىلدىم باغ، بېھىش،
باتىنغاندا بەتبەشىرە بولدۇڭ بېشىمغا بىراۋا!...

* * *

تەخسىكەشلىك ــ تەييار تاپىنىڭ تاپاۋىتى،
تەر تۆكمەيلا تويۇنۇشتۇر تىلاۋىتى.
تۆر تالىشىپ تىزلىنىشتىن تاپقاي تالەي،
تۆرلەرنىڭ تاپىنىدا تاۋابىتى.

* * *

دەردىمگە داۋايى دوردۇر دوستلۇق،
دوستنى دەپ دوگغايسام، دۆلىتىم دوكلۇق.
دۈشمىنىم دېۋەيلەپ دەزلىسە دىلنى،
دۈرۈستۈر دەمۈدەم دۈمبالۇ دوقلۇق.

* * *

خۈشامەتخۈمارنىڭ خۈلقى خېنىمدەك،
خەلققە خادىدەك، «خان» غا خېمىردەك.

خۇسۇسچۇن خازاندەك خارلسا خەقنى،
خۇشالدۇر، خاتاسىز خۇددى خىزىردەك.

* * *

غۇرۇرۇمنى غۇلىتالماس غەم ۋە غۇربەت،
غۇلىتالماس غەلەت غەرەز، غوۋغا، غەيۋەت.
غەيرىتىمدىن غىچلا غەمدە غادايغانلار،
غاپىللىقنىڭ غۇلۇسىغا غەرق غەپلەت.

* * *

ئۇيۇشقاق ئۇخلىماي ئۇتار ئۇلۇغلۇق،
ئۇپرىماي ئۇچار ئۇ، ئۇزار ئۇتۇقلۇق.
ئۇرۇشقاق ئۇقمىغاچ ئۇياتنى ئوبدان،
ئۇششۇقلۇق ئۇنىڭغا ئۇدۇم، ئۇرۇقلۇق.

* * *

ئەلگە ئەجرىگىدىن ئەقىدە ئەيلىگىن،
ئەلنى ئەسرار، ئەلنى ئەپرات ئەيلىگىن.
ئەل ئەزىزدۇر، ئەلنى ئەخمەق ئەيلىسە،
ئەسكىۋي ئەۋرەزدە ئەخلەت ئەيلىگىن.

* * *

روھلاردىن روھلانغان رايى- رىغبىتىم،
رەتلىدى رەڭمۇرەڭ رىسالە رىتىم...
رەقىبكە رەددىيە، رەپىقكە راھەت
راسلىسا رەنجىدىن رازىدۇر رەھىم.

1996-، 2002- يىللار، قاراقاش

مُوختہ شبہ ڈہ تُویُو قلار

ئوغلۇمغا مۇختەشبە *

بەس، يېتەر ئوغلۇم يولۇڭدىن ئازغىنىڭ،
قايىت بۇياق، پارلاق نۇرانە يولغا كىر.
سەن ئۇلاپ ئەتىر ئېچىلدى ئازغىنىڭ،
ياشىنىتىپ قوندۇرما چاڭ ھەم زەررە كىر.

دېمىگىن: «سەۋەن، گۇناھىم ئازمىدى،
ئى ئاتا، قانداق بارارمەن يۇز قارا؟!»
تونۇساڭ، دەيمەنغۇ ئوغلۇم ئازمىدى،
كەلگىنە، غەمكىن كۆزۈمگە بىر قارا!...

1994- يىل 6- ئاي، قاراقاش

* مۇختەشبە ئەرەبچە سۆز، يەنى تۇيۇق(مۇختەسلات)نىڭ ھەمراھى ياكى ئۇنىڭغا ئوخشاپراق كېتىدىغان مەنىدىكى سۆز بولۇپ، كلاسسىك شېئىرىيىتىمىزدىكى مۇختەسلاتنىڭ مۇختەلىق شەكىلدىن كېيىنكى يەنە بىر ھەمراھىدۇر. مۇختەشبەتە 1-، 3-مىسرا ۆە 2-، 4- مىسرالار باشقا - باشقا مەنىگە ئىگە شەكىلداش سۆزلەردىن تۇزۇلىدۇ. بەزىدە ھەم قاپىيىداش، ھەم شەكىلداش بولۇپ كېلىدۇ.

سۆيگۈ دىئالوگى

سەن دېدىڭ : ئاسقىن ماڭا ئالتۇن، كۈمۈش،
دېگىنىمدە بىر قاراپ قوي، بىرلا كۈل.
توغرا بولسا سۆيگۈنى پۈلدا كۆمۈش،
دوزىخىڭدا چىن ۋاپا بولماسمۇ كۈل ؟!

سەن دېدىڭ : پۈل بولسا مەن بار، ئال قېنى،
مەن دېدىم : سەندىكى ۋىجدان، ئار قېنى ؟
پۈلنى دەپ ئېچىلسا قىزىنىڭ ئالىقىنى،
سۆيگۈنى بوغامدۇ پەسلىك ئارقىنى ؟

1995- يىل 8- ئاي

ئەل ۋە ئەمەل

ساختا ئىرپان، لاپ ئىلە تۇتساڭ ئەمەل،
چانغاي ئۇ، ئالتۇن چېچىپ بەرسەڭمۇ ھەل.
مۇھىمى، ئەھدىڭگە چىن قىلغىن ئەمەل،
ئەل ئۈچۈن قىلغىن جاپا - مۇشكۈلنى ھەل.

شۇنداق خەلقىم سېنى دەر «بولدى ئەل»،
ھەم ساڭا مېھرى ئاقار گويا كى سەل.
گەر سېنىڭدىن زەررىچە ئاغرىنسا ئەل،
سەن ئۇنىڭغا قارىما ھەرگىزمۇ سەل!...

1996- يىل 3- ئاي

كەل، نىگارىم

كەل نىگارىم، سەيلىگە راسلاندى باغ،
بەزمىدە ئويناپ ئۇسسۇل، چاينايلى ياغ.
باغلىنىپ قالدىم ساڭا، ئەشتىگمۇ باغ،
دىلغا راھەت يامغۇر ئۇل، باغرىمغا ياغ.

بىر كۆرەي، قانسۇن يۇرەكنىڭ ئارمىنى،
چىشلىشىپ يەيلى شۇ چاغ جۇپ ئالمىنى.
بوغمىسۇن ھىجرىڭدە نومۇس - ئار مېنى،
ئەسلىگىن، يادىڭغا ھەر چاغ ئال مېنى.

1997- يىل 10- ئاي

دىل فونتانلىرى

ئىشق سەۋادىن يولۇڭ توسسام چىرايىڭ تۇرمىدىڭ،
«يا ئاڭا بولسۇن تەسەللى» دەپ خۇمارلىق كۈلمىدىڭ.
«كەت سىراڭ» دەپ يا مېنى ھەيدەشكە يەڭنى تۇرمىدىڭ،
شۇنچە كۆيدۈرگەن بىلەن بىر چوغى ئۆچكەن كۈلمىدىڭ ؟!

* * *

ئەي گۈزەل، كەلدىڭ گۈزەللىك بابىدا مىڭغا تاۋاپ،
گۈل ئىزىڭدىن ماڭغان پەس شۇم نىيەتلەرنى ساۋاپ.
پاك، ئىسسىل ھۆسنىڭ بىلەن قىلماق بولۇپسەن ھەج - تاۋاپ،
بىر قاراپ قوي، ئاشىقىڭمەن، بۇندا ئارتۇقتۇر ساۋاب.

* * *

ئەي نىگارىم، سەن تۇغۇلغان مەن شۇ يۇرتنىڭ دەردمىنى،
ئۇز كۆرۈنگەن قىر - ئېتىز، دېھقان ۋە ھەتتا كەتمىنى.
ئىزدىتىپ كەلتۈردى بۇندا سۆيگۈدىن بىر دەرد مېنى،
ئەمدى كۆرسەتمەي جامالىڭ دېمىسەڭچۇ كەت، مېنى!

* * *

ئەي جانان، كەلگىن بېرى، يوقتۇر يولۇڭدا چەكلىمە،
كەل، كېچىكمەس سۆيگۈ ئەسلا ئۆتكەن ئىشنى ئەسلىمە.
جۈپ بولۇپ ئىككى يۈرەك شاد مۇڭ تۆكۈشسە چەكلىمە،
تاپسا ھىجران خۇش ۋىسال، پۈتكەي گۈزەل بىر ئەسلىمە.

*　　*　　*

كەل، ۋابالغا كەتمىسۇن ئىشقىڭدا دەردلەر چەككىنىم،
كۆنۈ تۈن ۋەسلىڭنى دەپ ئۆستەڭمۇ دەريا كەچكىنىم.
ئاخشىمى ئايدىن سوراپ تەمبۇرنى مۇڭلۇق چەككىنىم،
كەل جانانىم، ھېلىھەم يوقتۇر سېنىڭدىن كەچكىنىم.

*　　*　　*

ئۇگدى، تالقان ئەيلىدى روھىمنى ئىشقىڭ تۇگمىنى،
گاھى قىلدى پەش، چېكىت، دىش گاھ ئىلىپتەك تۇز مېنى.
چاچما خاك دەپ زىر- زىۋەر مەن دىل قېتىڭغا تۇگ مېنى،
« ئاشىقىڭمەن » دەپ قۇراشقاي شۇ ھەرپتىن تۇز مېنى.

*　　*　　*

قېنى ۋەدەڭگە ۋاپا، كەلمىدىڭ، ھەي كەلمىدىڭ،
خۇش تەبەسسۇم ناز ئىلە يا چۇشلىرىمگە كىرمىدىڭ.
ياكى ھېسسىياتسىز گۈزەل بىر مەبۇدە ھەيكەلمىدىڭ،
يۇسا ھىجران ياشلىرىمۇ ئېرىمەس داغ - كىرمىدىڭ ؟!

*　　*　　*

بىر گۆھەرمىشمەن چۇشۇمدە باغلىغان زەر تاسمىنى،
دېگۈدەكمەن ساڭا يارىم بەك ياراشقاي ئاس مېنى.
غەيرىي بىر قول سوزۇلۇپ تۇرغاندا پەيلەپ تاس مېنى،
ئاسقۇدەكسەن كۆكرىكىڭگە نۇزلىنىپ ئىشق ئاسمىنى!...

*　　*　　*

« خوش» دېمەي، چىن ياشاش مۇقەددەس ئەركىم،
ئۇ غالىب قورالىم تۇتۇشسۇن بەل كىم.
گەر دېسە خوش - خوشقا ھېرىسمەن ئەركىم،
مەن دەيمەن ئۇ پەسكەش پاريخور بەلكىم.

* * *

ياشىنىتار ئىنسانىنى ئىلىم - پەن، ئەمگەك،
ئۆزىنى خورىتار جاپادىن بەزگەك.
بولمىسا ئەسلىدىن ھالال سۈت ئەمگەك،
ئۇ بولغاي ئاخىرى كېسەلمەن، بەزگەك.

* * *

خەلققە بولاي دېسەڭ ھەقىقىي ئەل،
دەردىگە بولغىن داۋا قىل، ئىشىنى ھەل.
ئەگەشكەي شۇندا ساڭا كۆپ ئاۋام - ئەل،
مەن ھەق دەپ بەرمىسەڭمۇ ئۆزۈڭگە ھەل.

* * *

نان قەدرىنى بىلمەككە سەپەرگە ئاچ چىق،
مېڭىپ باق پىيادىمۇ، يۈرمە ئاتلىق.
تېتىغاي شۇندا ساڭا تاتلىق ئاچچىق،
ئەل ئىچرە بولمىغايسەن يامان ئاتلىق!

* * *

ئەلنى سۆي، ئەلگە ئىشلەپ تاپقىن ساۋاب،
ئىز قالدۇر، ئەل بەختىچۈن مېڭغا تاۋاپ.
ئەلگە كىم قىلسا ئازار ھارما ساۋاب،
ئەل ئۈچۈن كۆيگەنلەرنى قىلغىن تاۋاپ.

* * *

نادانىنى دانالىققا ئۈندىمەيمەن،
ئېزىنقسا، مۇنۇ ھەق دەپ كۆن دېمەيمەن.

ئۇ تۇرسا پۇچەك ئۇرۇق، ئۇن دېمەيمەن،
ھەرگىزمۇ يالتىراقنى كۆن دېمەيمەن!

*　　*　　*

دۇنياغا كېلىپ ئىزسىز بولما ئادا،
تۆھپە قۇچ بارلىقىنى ئەلگە ئاتا.
ئىنسانىي بۇرچۇڭمۇ ھەم بولغاي ئادا،
خار يېتىم، يوقسۇللارغا بولساڭ ئاتا!...

2000-، 2001- يىللار، قاراقاش

سۆيگۈ تۈيۈقلىرى

چىكى تۇتالماي باشتىلا ياشلىقتا نازۇك ھالقىنى،
بالدۇر ئويناتتىكى قۇلاقتا ئەتىۋار زەر ھالقىنى.
ۋاقتى كەلمەي پۇرلىشىپسەن ھەپىرەڭدەك بەكمۇ تېز،
ئەپسۇس، ئەمدى سەندىكى گۈلدەك نازاكەت ھال قېنى؟

* * *

بەس، خىيالىي تۈيغۇلاردىن قاچ يىراق، مېھرىڭنى ئۈز،
شۇڭغۇ تۇرمۇش قاينىمىغا، ئات غۇلاچ، مەردانە ئۈز.
سۆيگۈ ھاسىلدۇر رېئاللىق ئەجىر - مېھنەت باغدىن،
ئاشۇ باغدىن بۇيى ئەنبەر، بەرگى ناز گۈللەرنى ئۈز.

* * *

بىر بەھوش كېسەل ئىدىم، سالدىڭ ئوكۇلنى - ئاسمىنى،
شەپقىتىڭدىن نۇرلىنىپ كۈلدى ھاياتىم ئاسمىنى.
مەدھىيە - تەھسىن ئىلە ئوردىغا ئايلانسۇن تېنىم،
ئوينىتىپ بارماق ئارا كۆكسۈڭگە بىرلا ئاس مېنى.

* * *

ھەر كۈن ئىشلەپ تەر تۆكۈپ پۇت - قوللىرىڭمۇ تالمىدى،
شۇ گۈل قولۇڭدا ئوخشىغان ئالما، ئانار ھەم تالمىدى؟...
كەلسەم بېغىڭغا ئىنتىزار مەيلىم چۈشۈپ جۇپ ئالمىغا،
كۆڭلۈمنى بىلمەي تۇتقىنىڭ بىر جۇپ ئەمەس، بىر تالمىدى؟

* * *

ئىشق - دەردىگدە راۋابقا ئوخشىدىم كەتكەچ سىزىپ،
خۇش ئىدىم كەلسەڭ قېشىمغا، ئۇشبۇ ھالىمنى سېزىپ.
بىر تەبەسسۇم ئەيلىسەڭ شەھلا كۆزۈڭنى ئويىنتىپ،
ئىشلىتىپ رەڭدار بوياق ئالسام شۇ تۇرقۇڭنى سىزىپ.

* * *

كېلىمەن دەپ كەلمىدىڭ، ئەھدىڭ ۋاقىتتا چۈشمىدى،
خانەمگە ھازىر بولمىقىڭ شام ياكى پېشىن، چۈشمىدى؟
كۈتتۈم بىتاقەت تاڭغۇچە، بىدارلىقىمغا ئاي گۇۋاھ،
ئاخشامقى شېرىن ۋەدىلەر كۆرگەن ساماۋى چۈشمىدى؟

* * *

كۆڭلۈم تېمىدا سەن نەقىش، يىللار ئېكەپمۇ ئۆچمىدىڭ،
ئۇشبۇ يۈرەكنى ئۆرتىگەن چوغسەن يېلىنجاپ ئۆچمىدىڭ.
ئەپسۇس، قېيا بىر باقمىدىڭ، كەينىگدە يۈرسەم نەچچە يىل،
تەنتەككە ئامراق، مەن كەبى ئاشىققا زىنھار ئۆچمىدىڭ؟...

* * *

سېنى كۆرمەككە ئى جانان كى ھەردەم تاقىتىمدۇر تاق،
غېرىب كۈلبەمدىمەن سەنسىز، نېچۈن بىدار ئۆتەرمەن تاق؟
قىلىپ ئىزھار ئىشقىمنى قەلەمدە نەزمە - گۈل تىزدىم،
ئاتاپ تۇتتۇم ساڭا، ئەمدى قوبۇل قىلغىن، چېكەڭگە تاق.

* * *

دىلىمدا شاھى داستانسەن، داۋام يازسامۇ پۈتمەيسەن،
يۈرەككە ئوت بولۇپ كىردىڭ دېسەممۇ زادى پۈتمەيسەن.
قىلىپ ئاشكارا ئىشقىمنى ئەۋەتتىم نەچچە رەت مەكتۇپ،
نېچۈن غەمكىن بۇ ھالىمغا تەسەللىنامە پۈتمەيسەن؟

* * *

قىلىپ ساچىڭنى قىل ئارقان، بېشىمغا تاشلىدىڭ سالما،
ساڭا ئەسرارى تۇتقۇنمەن، ھىجىر زىندانىغا سالما.
تېنىم بىر خاك تام بولدى، سېنى باغچا دېسەم گويا،
خارابلىق سەزمىگەي كۆڭلۈم تۆشۈكلەر ئاچسىمۇ سالما...

* * *

جانان قېيا بىر باقمىدىڭ كوچاڭدا يۈرسەم ئايلىنىپ،
ئىشق ئوتۇڭدا مىڭ كۆيۈپ، بولساممۇ بەھوش ئايلىنىپ.
شامال ئۇچۇرغان توپا مەن ئەمدى ئاياغىڭ ئاستىدا،
ئەگلىگگە قونسام قاقمىغىن زەررە توزانغا ئايلىنىپ.

* * *

كەلگىن ئەي جانان، سۆيگۈنىڭ پەيزىنى سەندىنلاسۈرەي،
پايەڭ توزۇتقان توپىنى سولغۇن چىرايىمغا سۈرەي.
كەتسەممۇ بۇنىڭدىن كۆز يۇمۇپ، قالغاي بۇ شېئىرىم ــ شاھىتىم،
شۇنداق، بۇ سۆيگۈم دەۋرىنى مىڭ يىل ئۇزاقلارغا سۈرەي.

* * *

قاش - كۆزۈڭنىڭ جەزبىسى ئەسلەتقى مەرمەر ئويمىنى،
خۇلق نازىڭ سېھرىدىن مەست قىلدى شېرىن ئوي مېنى.
شەھلا كۆزۈڭدە باقسەن تاتلىق تەبەسسۇم ئىلكىدە،
دېدىگمىكىن يا نەقىشلەپ قەلبىڭ تېمىغا ئوي مېنى.

* * *

ئۆزۈڭ پەرۋىشلىگەن باغدىن ئۈزۈم تۈتتۇڭ ماڭا بىر ساپ،
ئايان بولدى گۈزەل كۆڭلۈڭ خوتەنىڭ قاشتېشىدەك ساپ.

ساڭا ھەمراھ بولۇپ ئۆتسەم، يۈرەكتە ئارمىنىم قالماس،
ۋە يا بولسام ئۇزۇم ئۇزگەن شۇ ئىلمەك - كاشكىتىڭغا ساپ.

* * *

مەندە بار دەپ ئالىي ئۇنۋان، قالپىقىڭنى قىلما پەش،
باق كۆرۈمسىز - سەت خېتىڭگە، نەدە سوراق، نەدە پەش!
مەنكى خەتتات - پۈتۈكچى دەپ چىقما بالدۇر ئالدىغا،
ھەممىدىن تېز يىرتىلار كەن ئىزمىسى يوق ئالدى پەش.

* * *

ئىزدىسەڭ يازماقنى سەن سۆز كانىدىن دۇردانە تەر،
قاينا تۇرمۇش قاينىمىدا ئاقتۇرۇپ ساپ ئۇنچە - تەر.
شۇندىلا يار - دوستلىرىڭ ئەجرىڭگە تەھسىن ئەيلىگەي،
ئىش - ئىجادىڭ باغلىرىدىن ئەڭ ئېسىل گۈللەرنى تەر.

* * *

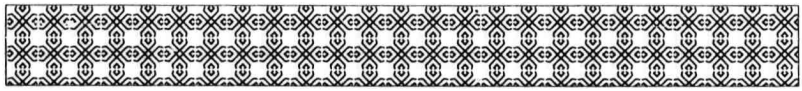
دەۋرىمىز قىلدى نىدا: «تۇرگىن كۆرەشكە يەڭ!» دېدى،
ئىشلىگىن غەيرەت بىلەن، مۇشكۈل - جاپانى يەڭ!» دېدى.
ئىشلىگەن چىشلەيدىغان ئادىل پرىنسىپ ھېكمىتى،
«تەڭلىمەي تەييارغا قول، ئىشلەپ ھالالدىن يەڭ!» دېدى.

* * *

ئېسىل - پاكلىققا چىن تىمسال مېتاللار شاھسەن ئالماس،
زېرەك خېرىدار سېنى شۇڭا زىننەت بازارىدىن ئالماس.
گۈزەل قىز ناز - كەرەشمەڭگە ئېسىل ئەنداز ئال ئۇندىن،
چىدام - غەيرەت، سۈزۈك - پاكلىق ۋە چىگىلىقنى قوشۇپ ئالماس.

* * *

ئېسىل قامۇس - كىتابلارنىڭ باھاسى سەن بىلەندۇر تىل،
ئىناقلىق ئاچقۇچى سەندە، سېنىڭسىز گاس - كېكەچتۇر تىل.

ئەگەر بىر سۆز خاتا كەتسە قىرىلمامدۇ ناھەق بىر جان،
غەلەتلەرگە ئورۇن بەرمە ، ئۇنى ھەق سۆز بىلەن يار، تىل.

* * *

قورقسەن ئەي جان باقار، چاشقانمۇ قىلغانغا «تىرىك...»
بىر ھېكمىتىم قالسۇن ساڭا، كۈل مەيلى ئاچچىقلان - تېرىك:
تاغنى يۆتكەپ باغ قىلارسەن جۇرئىتىڭ بولسا ئەگەر،
تۆھپە قالدۇرساڭ، ياشار ئۆلگەندىمۇ نامىڭ تىرىك.

* * *

چەبىيات ئۆزھال، ناۋاغا چال ساتارىڭنى تۇزۇپ،
يار ئۇچۇن زار يىغلىغان سەۋدايى كۆڭلۈمنى تۇزۇپ.
كۈچ، قانات پۈتسۇن مۇقامىڭ يارنىڭ قېشىغا ئاتلىناي،
يول ئېچىپ پەرھاد كەبى تاغۇ داۋانلارنى تۇزۇپ.

* * *

گۈل نىگارىم كەلمىدىڭ، كۈتتۈم كېچىچە ئاتتى تاڭ،
ئۇچقۇر شامالدىن سورىسام، دېدىكى «ھەي نە بولدى تاڭ؟»
كەلسەڭ قېشىمغا ئۇشبۇ دەم تاپاتتى دىل رەنجىم شىپا،
ھەم تاپاتتىم جان تەسەللى، بىر دېسەڭ باغرىڭغا تاڭ!...

* * *

ئەزىز ئوغلۇم، ۋەتەن جەننەت، ئۇنىڭ باغرىدا لەززەت سۈر،
ئىپار ھىدلىق توپاسىنى كۆزۈڭگە تۇتىيادەك سۈر.
يېتىل شۇنداق بولۇپ باتۇر، ۋەتەنگە چىن ۋاپا ئەيلەپ،
ساداقەت مەيى بەخش ئەتكەن كۆچۈڭدىن ياۋنى باسسۇن سۈر.

* * *

دىلىڭنى يورۇتۇپ ئاپئاق ئىلىم - پەندىن چىراغ ياققىن،
يېڭى بىر كەشپىيات ئەيلەپ خەلقىڭ كۆڭلىگە ياققىن.

ۋەتەننىڭ ئوغلى بول سادىق، ۋەتەنگە قىلما تۆزكورلۇق،
نېمەت بەرگەن توپاسىغا يۈرەك باغرىڭنى چىڭ ياققىن.

* * *

ياشىنىپسەن باغ قىزى گۈل بەرگىنى،
زەب ھۆزۈر دىماغقا خۇشبۇي بەرگىنى.
پىشۇرۇپسەن يەنە ھەم ئەلگە ئاتاپ،
جەنەستە، ئەينۈلا، ئالما، بەرگىنى.

* * *

دوستلىرىڭ دېسە :« يۈزۈڭدە بار قارا،»
دېمىگىن :«يوق مەندە ئۇ، كەتتىم قارا.»
داغنى يوق قىلماقنى پۈك دىلغا ئاۋۋال،
رەنجىمەي ئەينەككە مەردانە قارا.

* * *

كەڭ قاپىقىڭغا سۈرۈپسەن سۈرمىنى،
باسىنى ئاھۇ كۆزلىرىڭدىن سۈر مېنى.
بەس، ئىلىمسىز رەمزە - ناز ئەيلەپ كۈلۈپ،
چىللىغاندىن چۆلگە قوغلاپ سۈر مېنى!

* * *

ئۆتەر بىر يىل، كېتەر، بىر ياش،
ئۆگەن ھارماي، تېخى سەن ياش.
ئىلىم - پەندىن شەرەپ قۇچساڭ،
پۇشايماندىن تۆكۈلمەس ياش.

* * *

ئاق دېگەن كۆڭلۈڭ قازاندەك «ئاق» مىدى ؟
ئەجەبا، ئالدىڭدا ھەق سۆز ئاقمىدى.

ئاخىرى كۈلدى ھەقىقەت دىلبىرى،
كۆز يېشىم ھەرگىز بىكار غا ئاقمىدى!

* * *

ھېلى كۆرگەن دۇر - جاۋاھىر تاش قېنى،
كۆمدىغۇ دەريادا كەلكۈن تاشقىنى!
ۋاقىت كېتەر گۈل چېكىپ چىك تۈتمىساك،
كېيىن بىكار بەھۈدە ئاچچىق تاشقىنى.

* * *

ئۆتىدۇ توختىماي كۈن، ئاي ۋە يىل تېز،
تارىخ قامۇسىغا غەلىبىلىك يىل تىز.
پەرھادتەك تاغ كېسىپ سۇ باشلا چۆلگە،
ئىجاد دەرىخىگە ياشناتسۇن يىلتىز.

* * *

بىز ئۆتكەن تاغ - داۋان، ئېقىن يار قېنى،
« جۈپمۇ، تاق » ئويىنىغان گۈزەل يار قېنى؟
بەكمۇ تېز كەتتى شۇ، كەتتى گۈل ياشلىق،
كەلمەس ئۇ، يۈرەكنى قانچە يار قېنى ؟!

* * *

ئاق كۆرۈپ ساقالدا، « قېرى - چال» دېدىك،
مەنىستمەي، سازلىگىنى قېنى، چال دېدىك.
تىگىشىدىك «ئۆزھال» نى كۆزلىرىگىدە ياش،
سۇ بولدۇم ئىشقىگىدىن تالقان چال دېدىك!...

* * *

دېمىگىن ھەر ئىشىم يۈزدە - يۈز توغرا،
تەمسىل بار : «يەتتە رەت ئۆلچەپ بىر توغرا».

ئالدىراپ پۇشايمان قىلغىنىڭ بىكار،
خاتالىق ئالدىڭدا ياتقاندا توغرا.

* * *

ئىشقىڭنىڭ سېھرىدىن بېشىم ئايلىنىپ،
يۈرىمەن كېتەلمەي سېنى ئايلىنىپ.
ئارزۇيۇم سەن بولساڭ، خۇشبۇي ئەتىرگۈل،
مەن سۆيسەم تاڭ پەيتى نۇرغا ئايلىنىپ.

* * *

دۇرۇستۇر ياڭاقنى ياڭاقتا چاقماق،
نومۇستۇر ياخشىنى ياخشىغا چاقماق.
گەر يامان ئەيلىسەڭ ئىككى ياخشىنى،
گۈلدۈرلەپ بېشىڭنى سوقىدۇ چاقماق.

* * *

ئاق ئات مىندىم، قەلەم قۇلاق، قارا قاشقا،
سېغىنىشتا كەلدىم گۈزەل قاراقاشقا.
سېغىنىشتا چىقتى دوستلار، بىر قىزمۇ ھەم،
مەپتۇن بولدۇم شۇ شەھلا كۆز قاراقاشقا!...

* * *

ئەگەر بولساڭ ماڭا دوست - يار،
بولۇپ ھەردەم زېرەك ھوشيار؛
ۋەتەنگە كۆز ئالايتقان شۇم
رەقىبنىڭ قارنىنى بۆس - يار!

1996-، 2000- يىللار، قاراقاش

تۇيۇق يول تۇيۇقلىرى

سەن خاراب بولماس ئىدىڭ شۇ ئاق زەھەرنى چەكمىسەڭ،
باغۇ ئىرەم ، دەپ جەھەننەم دەرۋازىسىنى چەكمىسەڭ.
قىسمىتىڭگە ئاھ ئۇرۇپ ھەم يىغلىمايتتى جان ئاناڭ،
ھېيلىگەر ئالۋاستىنىڭ ئىشقىدا ھەسرەت چەكمىسەڭ.

* * *

بەتخۇمارىڭ مالۇ دۇنيا، پۇللىرىڭنى قىلدى كۇل،
كۆزلىرىڭنىڭ نۇرى ئۆچتى، يۈزلىرىڭنىڭ رەڭگى كۇل.
قايت يولۇڭدىن، باغلا بەلنى، نەس كېسەلگە تاپ داۋا،
«ئاھ بالام!» دەپ سېنى كۈتكەن جان ئاناڭ ئالدىدا كۇل!...

* * *

دېسەڭ : ماڭما تۇيۇق يولغا، ساڭا مەن ھۆرپىيىپ ياندىم،
ئانا، كەچۈر گۇناھىمنى، خىجالەتكە تولۇپ ياندىم.
دېگەنغۇ سەن : ھالال ئىشلەپ، ئۆمۈر ئۆتكۈز ناۋات چىشلەپ،
شۇ ھېكمەت ئىشقىدا ئەمدى گويا مەشئەل بولۇپ ياندىم.

* * *

بولدى ئۆمرۈڭ سائىتىمۇ چىڭقىچۇش،
كۆرمە « ئاق ئالۋاستى » نىڭ قوينىدا چۈش.
كەل بېرى، كۈتمەكتە ھۆرلۈك دىلبىرى،
ئەل - ئاۋام چۈشكەن دېگىزغا سەنمۇ چۈش!

1994-، 2000- يىللار، قاراقاش

قاراقاش قىزىغا

ئات مىندىم قاراقاشقا،
يول ئالدىم قاراقاشقا.
بازاردا كۆزۈم چۈشتى،
شەھلا كۆز قاراقاشقا.

چىقماستىن تېخى باشقا،
باغلاندىم ئاڭا باشقا،
نە قىسمەت سالار ئىشقى
سەۋداسى ئەزىز باشقا؟

1994-، 2000- يىللار، قاراقاش

مۇساۋىيات تەرەپپەينلەر

ياشلىق

ياشلىقتا تىرىشقىن، ھارماي بىلىم ئال،
تىرىشقىن يار ساڭا پارلاق ئىستىقبال.
ھارمىغىن پارلاق دەۋر يولىدا،
بىلىم ئال ئىستىقبال يولىدا ئات سال.

كلاسسكلارغا

ھەزرىتى نەۋايى، مەشرەپ، نۆبىتى،
نەۋايى شۆھرىتى ــ شېئىرىي ھېكمىتى.
مەشرەپ شېئىرى مەلھىمى دىلىنىڭ،
نۆبىتى ھېكمىتى دىلىنىڭ لەززىتى.

كۆيلىرىم

كۆيلىرىم ۋەتەن مېھرى دىلدا بۇلاق،
ۋەتەن مېھرى تومۇرۇمدا ئويناپ ئاقار.
دىلدا ئويناپ شاۋقۇنلىرى شاد ناخشىدەك،
بۇلاق ئاقار، شاد ناخشىدەك دىلغا ياقار.

كۆيلىرىم دەۋرىمگە خاس جۇش ئۇرىدۇ،
دەۋرىمگە دەريا ئىشقىم، مۇھەببىتىم.
خاس ئىشقىم زامانىمغا، ۋەتەنگە ھەم،
جۇش ئۇرىدۇ مۇھەببىتىم ھەم ھۆرمىتىم.

ۋەتىنىم

جۇڭخۇا ئېلىم، ھۆر ۋەتىنىم، سەندە خۇشال، يايرار دىلىم،
ھۆر ۋەتىنىم، كۈيلەپ سېنى، سايرار تىلىم، باھار چېغىم.
سەندە خۇشال، سايرار تىلىم، بەختىم گۈلى، شاد ياشىنىغاچ،
يايرار دىلىم، باھار چېغىم، شاد ياشىنىغاچ گۈلزار بېغىم.

سەندە ئېلىم، چەكسەم جاپا، دىل راھىتىم، سائادىتىم،
چەكسەم جاپا، ئەيلەپ ۋاپا، تاپقاي مۇراد ساداقىتىم.
دىل راھىتىم تاپقاي مۇراد، مەندىن ساڭا قالسا ئىجاد،
سائادىتىم، ساداقىتىم، قالسا ئىجاد شاھادىتىم.

شېئىر

ئويناقى چىن شېئىر چىقار يۈرەكتىن،
چىن شېئىر ئويغىتار دىلنى بۆلەكتىن.
چىقار دىلنى ئېرىتىپ ئۇرغۇپ،
يۈرەكتىن، بۆلەكتىن، ئۇرغۇپ تىلەكتىن.

نورۇز كەلدى

نورۇز كەلدى، يەر كۆكەردى، راھەت بەردى خۇشبۇي ھاۋا،
يەر كۆكەردى، گۈل ئېچىلدى، خۇش پۇرىقى تەنگە داۋا.

راهەت بەردی خۇش پۇرىقى، شاد سايرىدى قۇشلارمۇ ھەم، خۇشبۇي ھاۋا تەنگە داۋا، قۇشلارمۇ ھەم قىلغاچ ناۋا.

قىز ۋە گۈل

كەلدى بىر قىز، سالام بېرىپ، سۇندى ماڭا بىر دەستە گۈل، سالام بېرىپ مەنمۇ شۇڭچاغ بۇ سوۋغىنى قىلدىم قوبۇل. سۇندى ماڭا بۇ سوۋغىنى، بىر ئوت سېلىپ يۇرەككە ئۇ، بىر دەستە گۈل قىلدىم قوبۇل، يۇرەككە ئۇ كۆچتى ئۇدۇل.

ئىز

ئۆمۈر قىسقا، ھايات لەززەت، يارات تۆھپە قىلىپ خىزمەت، ھايات لەززەت بېرەر شۇندا، ئىجادىكدىن تېپىپ ئىززەت. يارات تۆھپە ئىجادىكدىن ، ئەبەد ئۆچمەس ئىزىكى قالسۇن، قىلىپ خىزمەت، تېپىپ ئىززەت، ئىزىكى قالسۇن بولۇپ زىننەت.

خۇشامەت

خۇشامەت، ھۆرمەتنى ئايرىغىن، پەرق ئەت، ھۆرمەتنى خوش - خوشچى نامەردتىن تەرك ئەت. ئايرىغىن نامەردتىن مەردلەرنى خوشتىن، پەرق ئەت، تەرك ئەت، خوشتىن نېرى كەت.

يوقالسا جاھاندا ھېيلە، خۇشامەت، جاھاندا ئەۋج ئالسا راستلىق، دىيانەت.

هىيله راستلىق بىلەن مەڭگۈ بىر بولماس،
خۇشامەت، دىيانەت بىر بولماس ئەبەد.

تۈلكە

بىر ھەجۈپي سىزايكى، قارىساڭ تۈلكە،
سىزايكى، ئويىنتىپ لېۋىدە كۈلكە.
قارىساڭ لېۋىدە ھىجايغان بىلەن،
تۈلكە كۈلكە بىلەن چىقماقچى تۆرگە!

ئۈيۈلتاش

بارچە مىللەت تەڭلىك سەپنى تۈزدۇق قاتار،
تەڭلىك سەپنى بۇزغاننى كىم رەتكە قاتار؟
تۈزدۇق رەتكە، شۇڭا جىمى خەلقىم خۇشال،
قاتار - قاتار خەلقىم خۇشال قوشاق قاتار.

ئىتتىپاقلىق گۈلى توزۇماس، چاچقاي ئىپار،
گۈلى توزۇماس باغىم ئارا ئەتىر چاچار.
چاچقاي ئەتىر - خۇش پۇراقلار بەختىمىزگە،
ئىپار چاچار، بەختىمىزگە كەڭ يول ئاچار.

كۈي

دەۋرىمىز باھاربىدىن ياشىنىغاچ ئەل،
باھاربىدىن زوقلىنىپ ئېيتتۇق غەزەل.

ياشىنغاچ ئېيتتۇق ناخشا، كۆي ياڭراتتۇق،
ئەل غەزەل - كۆي ياڭراتتۇق بۇلبۇل مسال.

ناخشچى

خۇشناۋا ناخشاڭدىن تاپتىم ھۇزۇر،
ناخشاڭدىن تاشتى دىلدا ھەۋەس، غۇرۇر.
تاپتىم ھەۋەس شەمئىسىدىن قەلبىمگە نۇر،
ھۇزۇر، غۇرۇر قەلبىمگە نۇر، بەختتىم شۇدۇر.

پاربخور

پاربخور ھۇنىرىڭ ئاقمسا ئەگەر،
ھۇنىرىڭ نېمىگە، ئېيتقىن، ئۆزگىرەر؟
ئاقمسا، ئېيتقىن، بېرەي نېمە بولسا،
ئەگەر ئۆزگىرەر بولسا شۇ ھۇنەر!

كاككۇك

گۈزەل سەھرا باغلار ئارا سايرا كاككۇك،
باغلار ئارا ئوينا، شوخلاپ يايرا كاككۇك.
سايرا، يايرا، بېرەر ھۇزۇر ئۇنۇڭ ماڭا،
كاككۇك - كاككۇك، ئۇنۇڭ ماڭا ھەمراھ كاككۇك.

دىلىم

ئانا ۋەتەن ــ بۈيۈك جۇڭخۇا گۈزەل ئېلىم ،
بۈيۈك جۇڭخۇا ، سەندە ئالدىم ئىلىم - بىلىم .
گۈزەل ئېلىم ، پۈتمەس بەخت بەرگەچ ماڭا ،
ئىلىم - بىلىم بەرگەچ ماڭا ، يورۇق دىلىم .

نىجاتچىمىز

كومپارتىيەم ئاتا قىلغاچ ئازاد زامان ،
ئاتا قىلغاچ سائادەتنى ، بىزلەر ئامان .
ئازاد بىزلەر ، بولغاچ بۈيۈك نىجاتچىمىز ،
زامان ئامان ، نىجاتچىمىز بولغاچ هامان .

1991- يىل ، قاراقاش

رُوبائِي ژوه پارچيلار

ئەخلاق ھەققىدە

بىر ئىللىق سالامدىن ئېگىلەر يۈز باش،
ئېگىلگەن شۇ باشلار ياشىرار يۈز ياش.
غادايغان قامەتتىن مۇزلار قەلبلەر،
مۇزلار ھەم سېغىنىپ سىرغىغان كۆز ياش.

* * *

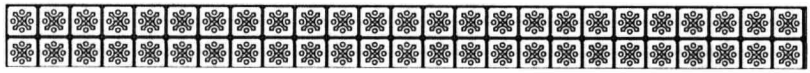
چىراغنى پەرق ئەتمەس ئەمانىڭ كۆزى،
نادانغا خۇشياقماس دانانىڭ سۆزى.
قارايدۇ لولىغا ئىشقسىز ئەخمەق،
تۇرسىمۇ قېشىدا رەنانىڭ ئۆزى.

* * *

ئۆيۈمدىن ئۇزۇغان ئېسىل كىشىنى،
بىر قەدەھ ئىچكىن، دەپ تۇتتۇم پېشىنى.
قانغۇچە سۈمۈرۈپ ئۇزىدى، بىراق،
بېشىمغا ئېتىپلا كەتتى شېشىنى...

* * *

ھايۋان تۇرۇپمۇ بوز جامبۇل ئېشەك،
بىر بارغان تۇگمەننى ئۇنتۇماس بىشەك.
تونۇماس دوستىنى تۆرگە چىقىپلا،
بەزىلەر كۆزىگە تاڭغاندەك لېچەك.

* * *

خۇشامەتتىن تەخت ياساپ پۇزۇر،
ھەق نەرسىدىن ئىزدەيسەن قۇسۇر.
نىجاسەتكە قونغان كۆك چىۋىن،
ئەتىرگۈلدىن تاپقاي نە ھۇزۇر.

* * *

مەيلى دوستۇم، زەر توندىن كىيىن،
سۆلەت تۇزەش ئەمەستۇر قىيىن.
بىلىمدىن شام ياقمساڭ دىلغا،
شاھ سىياقىڭ... ھەممە بىر تىيىن.

* * *

خەلق سايلاپ ھوقۇق بەردى، ئېغىشماس ياخشى كادىر بول،
خەلقچۈن ئىشلىمەك پۇتمەس شەرەپ، خىزمەتكە ھازىر بول.
خەلقنىڭ غەمگۇزارى سەن، جاپا - مۇشكۈلگە تۇر تەييار،
كۆتۈرمەككە ئېغىر يۈكنى، پولات مۇسكۈل باھادىر بول.

* * *

باسسىمۇ ئۇستۇڭدىن مۇشكۈلات - تەسلىك،
تارتمىسۇن كۆڭلۈڭنى مەيخانە، مەستلىك.
ئۆلۈمدۇر مەي ئىچىپ ھاياتنى ئۇنتۇش،
كەلگەي شۇم مەستلىكتىن رەزىللىك - پەسلىك.

* * *

بەزىلەر مەي ئىچىپ ئۇنتۇپ ئۆزىنى،
ئىزدەيدۇ بەختىنى، يۇمۇپ كۆزىنى.

بهوشنىڭ يىتكەننى تاپقىنى بارمۇ ؟
بىلمسە يېگەن ئاش - تائام تۇزىنى.

* * *

خۇش خەۋەر كۈتۈپ مەغرۇر ئەمەلداردىن،
جاۋابسىز ئىلتىماسىم چىقتى كاردىن.
پەسلەندىم، بىراق ئۇنى كىم يۆلەركىن،
يىقىلسا ئەل نەزىرى ــ ئېگىز داردىن ؟!...

* * *

تۈنۈگۈن ئۆسۈپ بەك تېز قانات يايدىڭ،
تىكشماي، تەلەپ قويسام دېدىڭ: قايتىڭ!
توڭ تەگمە، كىمدىن ئېشىپ قالماس جاھان،
بىر ئاينىڭ ئون بەشى تۈن، تېڭى ئايدىڭ.

غايە ھەققىدە

تىرىش، ھارماي بىلىم ئالغىن، قۇرۇق سۆز قىلمىغىن ئىزھار،
جامائەت ئالدىدا «مەن» دەپ تەمەننا ئەيلىمە زىنھار.
بىلىم ــ زەر تاج، دەرەم، ئۇنۇڭان، بىراق ئۇ كىبىردىن بىزار،
خۇنۇكسەن «تاجۇ ئۇنۇڭان» سىز بويۇنغا باغلىساڭ زۇننار.

* * *

بىر ئىلمىي ئەمگەكنىڭ ئورنىسەن پارتا،
مىڭ ئەپسۇس، كەچكىچە ئويناپ قارتا.

بەس، ئەمدى سۇنۇپ كەت، خىزمەتكىلا خاس
مەن سېنى چىرايلىق ياسايمەن قايتا.

* * *

تۇغۇلماق، ئۆلمەك مۇتلەق، يوق خاتاسى،
بار دۇنيا ئېپتىداسى، ئىنتىهاسى.
نە پەرقى ياۋايى بىر جانۋاراتتىن،
قالمىسا ئىنسانىنىڭ بىر ئىختىراسى ؟!

* * *

دۇنيا بىر قونالغۇ، قونۇپ كېتىمىز،
كىم ياخشى، كىم يامان، تونۇپ كېتىمىز.
تېرىدى كىم بۇغداي، كىملەر ئاق تىكەن،
قالدۇرۇپ ئەۋلادقا ئۇنۇپ كېتىمىز!...

مۇھەببەت ھەققىدە

ئىللىق ئىكەن قۇياشتەك مېھرىڭ،
ئەتىر گۈلدەك گويياكى چېھرىڭ.
بىراق، ئىلىم - ئىرپان نۇرىدىن
ئېچىلغانمۇ زېھنىڭ ۋە چېھرىڭ ؟!

* * *

سېلىپ مېنى ھىجران ئوتى ــ پىراقتا،
كەتتىڭ جېنىم، يىراقتا ــ ھەج تاۋاپتا.
كەلسەڭ ئەگەر ئاي يۈزۈڭنى يوشۇرماي،
تولماسمىدىڭ ھەجدىن ئارتۇق ساۋابتا ؟!

* * *

بىر بولغاچقا قىز - يىگىتتە غايە - ئۇي،
ئاددىيغىنا ئۇگرە بىلەن قىلدى تۇي.
ئۆتتى ئىناق ئەلنى ھەيران قالدۇرۇپ،
شەرت ئەمەسكەن تويدا سويماق ئۆچكە - قوي.

* * *

ئېچىلىپتۇ گۈلزاردا بىر ئېسىل گۈل،
غەيرىي رەڭدە يوپۇرماقتەك يېشىل گۈل.
كۆرۈڭ دوستلار پۇراپ، قېنىپ ۋە لېكىن،
يانجىلمىسۇن بوۋام تىككەن قىزىلگۈل!...

* * *

ئۆزۈڭنى ئالەمچە ئىشق گۈلخانىدا سەز،
يار بىلەن ئارلىقىڭنى ساقلا بەش گەز.
شۇندىلا بارچە لەززەت، بارچە ئارمان،
يېقىنلاپ قالما، سۆيگۈڭ كېتەر چاك - دەز.

* * *

جۈپلۈككە بارچە جانلار ئورتاق كۆنۈك،
ۋە لېكىن ئىنسانغا خاس ئىشق - كۆيۈك.
مۇقەددەس سۆيگۈ مەنسۇپ ئىنسانغىلا،
شۇ يەكتا سۆيگۈ بىلەن ئادەم بۇيۇك!...

* * *

ئوت بولۇپ ياندىم ساڭا ئاي يۈزلۈكۈم،
ھۆسنۈڭنى داغ قىلمىسۇن ئۇچقۇن - كۈلۈم.

يىراقتىن كۆرۈپ ئالاي، كەلمە يېقىن،
تەپتىمدىن توزۇپ كەتمە خۇشبۇي گۈلۈم.

* * *

ئەتىگەن سالام بېرىپ ئۆتتى جانان،
نۇر سۆيگەن مەڭزى گويا ئاتەش، چىلان.
شۇ نۇردىن كۈندىش ئوتى تۇتتى مېنى،
باغرىمنى چاققان كەبى بىر نەس چايان.

* * *

ئەۋلادقا ھەدىيەدۇر يازمىشلىرىم،
شېئىرىيەت ئاسمىنىدا بالقىشلىرىم.
تۇرغاندەك مېغىز بىلەن شاكال بىللە،
كەچۈرگەي بولسا نۇقسان ــ ئازمىشلىرىم.

1980ـ، 2003ـ يىللار، قاراقاش

本诗集选录作者艺术性高而有特色的一部分诗作。

مەسئۇل مۇھەررىرى : تۇرغۇن يىلتىز
مەسئۇل كوررېكتورى : گۈلباھار مۇھەممەتئىمىن

تەكلىماكان تىنىقلىرى

(شېئىرلار)

*

ئاپتورى : جاپپار رەھىم روھلان

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى نەشر قىلىپ تارقاتتى
(قەشقەر شەھىرى تارىبوغۇز يولى 14- قورۇ ، پوچتا نومۇرى : 844000)
جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرىدا سېتىلىدۇ
قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى :1168 × 850م م 32 / 1
باسما تاۋىقى :7.5 قىستۇرما ۋاراقى : 2
2003- يىل 6- ئاي 1- نەشرى
2003-يىل 6- ئاي 1- بېسىلىشى
تىراژى : 2570 — 1

ISBN7 - 5373 - 1164 - 1/I.315
باھاسى : 11.00 يۈەن

(بېسىشتا - تۈپلەشتە مەسىلە كۆرۈلسە ئالماشتۇرۇپ بېرىلىدۇ تېلېفون :26539927-0998)

مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى : مەخمۇتجان تۇردى

ھۆسن خەتلەرنى يازغۇچى : قۇربانجان روزى شەيدائى

ئانامنىڭ كۆكسى گويا قۇملۇق قالرىڭ ،
تارىخنىڭ زىلكى خۇشبۇي تىنىقلىرىڭ .
ئۇ سىلىگەن گۈزەل ھېكايەن دەپ بېرىدۇ ،
يۇلتۇز چىكەن ، بۇلۇتلار ، مەتەبئۇر نۇرلىرىڭ ،

ياشنا باشقىدىن باغرىمدا قالرىڭ ،
ئۇيغىنايسەن شوخ كۈلدە ئالتۇن بېلىقلىرىڭ .
نە ئارمان ، نەزىلىرىم بەخشى ئۆتتى زوق ،
سۆيۈت بەرسە قۇرىلەرگە بەختلىرىڭ !

ISBN 7-5373-1164-1

ISBN 7-5373-1164-1

I.315 (民文) 定价 :11.00 元